Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky

STREDNODOBÁ STRATÉGIA

ROZVOJOVEJ SPOLUPRÁCE SR

NA ROKY 2019 - 2023

Obsah

1. Príhovor ministra zahraničných vecí a európskych záležitostí SR Miroslava Lajčáka 2
2. Zhodnotenie a výzvy rozvojovej politiky na národnej úrovni 3
3. Východiská, ciele a princípy rozvojovej spolupráce SR 7
4. Sektorové priority 12
5 Teritoriálne priority 16
6. Nástroje rozvojovej spolupráce SR 24
7. Zapájanie súkromného sektora do rozvojovej spolupráce 28
8. Humanitárna pomoc 30
9. Multilaterálna rozvojová spolupráca 32
10. Spolupráca s rozvojovými aktérmi SR a medzinárodnými donormi 36
11. Strategické úlohy pre zefektívňovanie ODA SR 38
12. Logická matica pre monitorovanie pokroku v skvalitňovaní systému ODA SR 41
Zoznam skratiek 44
Príloha: Strednodobá stratégia rozvojovej spolupráce SR na roky 2019 – 2023 v cieľoch a indikátoroch Agendy 2030 45

1. Príhovor ministra zahraničných vecí a európskych záležitostí SR Miroslava Lajčáka

Medzinárodné spoločenstvo nikdy predtým neprijalo taký ambiciózny záväzok pracovať spoločne v prospech budúcnosti ľudstva a celej planéty. Revolučnou myšlienkou Agendy 2030 je spôsob napĺňania tohto záväzku – prostredníctvom posilnenej spolupráce na národnej i medzinárodnej úrovni a budovaním partnerstiev s občianskou spoločnosťou a súkromným sektorom. Agenda 2030 je univerzálna – platná pre všetkých. Namiesto vágnych ideálov sme si stanovili konkrétne ciele a vytvorili jasný kontrolný mechanizmus. Pre niekoho je prioritou „ukončenie hladu“, pre iného „SMART mestá“.

Princíp univerzálnosti Agendy 2030 nás núti zabudnúť na staré rámce rozvojovej praxe. Novodobé výzvy si vyžadujú odvážne, adresné a inovatívne riešenia. Tie nikdy nie sú výsledkom jediného aktéra, či už národného alebo medzinárodného. Úspech Agendy 2030 preto tkvie v nastavení vzťahov medzi darcami a príjemcami na princípe „rovný s rovným“, tkvie vo vybudovaní plnohodnotných partnerstiev. Súčasne sa zodpovednosť za realizáciu udržateľného rozvoja presúva na lokálnu úroveň. Vzďaľujeme sa od tradičnej štátnej zahraničnej pomoci k inkluzívnejšej úlohe pre všetkých - verejnosť, súkromný sektor, mimovládny sektor, ako aj akademikov. Najmä mimovládne organizácie sú kľúčovým partnerom v oblasti rozvoja, nositeľom inovatívnych myšlienok, ale nastavujú aj kritické zrkadlo našej práce, za čo si zaslúžia našu vďaku.

Svet neustále bojuje s nedostatkom financovania udržateľného rozvoja. Svetové potreby vo vzťahu k vode, zabezpečeniu potravy, energií či bývania sú už teraz neudržateľné. SR ako etablovaný donor a vyspelá krajina má povinnosť kontinuálne navyšovať rozpočet na rozvojovú spoluprácu a zamerať sa pritom na efektivitu jej poskytovania. Našou úlohou však nie je len mobilizovať všetky zdroje financovania - domáce a medzinárodné, verejné či súkromné - ale aj zosúladiť financovanie a politiky štátov s prioritami udržateľného rozvoja. Dobrou správou je, že záujem slovenského súkromného sektora o angažovanie sa v rozvojových iniciatívach stúpa. Tento trend je nutné naďalej rozvíjať.

Zvýšenú pozornosť je potrebné venovať taktiež prierezovým témam, najmä environmentálnej dimenzii. Zmena klímy je jednou z najnaliehavejších výziev, ktorým dnes svet čelí a ovplyvňuje všetky aspekty rozvojovej agendy - vrátane eliminácie chudoby, nerovností, migračných tlakov a konfliktov.

Našu rozvojovú spoluprácu od roku 2016 výrazne ovplyvnila migračná a utečenecká kríza. Som presvedčený, že riešenie príčin migračných tlakov je omnoho efektívnejšie, ako následné čelenie ich dôsledkom. Práve oficiálna rozvojová spolupráca je jedným z najefektívnejších nástrojov, prostredníctvom ktorej SR pomáha konkrétnym ľudom a konkrétnym krajinám pri napĺňaní udržateľných cieľov.

SR má záujem sa naďalej profilovať ako zodpovedný, prínosný a progresívny partner v kontexte rozvojovej spolupráce. Rozhodujúce budú nielen existujúce a vznikajúce partnerstvá s tradičnými donormi a medzinárodnými organizáciami, ale aj predsedníctvo SR v rámci V4, ako aj v Organizácii pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe v roku 2019.

Som presvedčený, že sa nám v nasledujúcich piatich rokoch podarí naplno využiť potenciál SlovakAid v prospech napĺňania cieľov udržateľného rozvoja a podpory našich partnerských krajín.

2. Zhodnotenie a výzvy rozvojovej politiky na národnej úrovni

Strategická úroveň

V roku 2003 začala SR realizovať rozvojovú spoluprácu a od roku 2013 sa stala členom Výboru OECD pre rozvojovú pomoc, ktorý združuje najvýznamnejších donorov sveta. Značka SlovakAid získala odvtedy, napriek obmedzeným administratívnym a rozpočtovým možnostiam, potrebnú vizibilitu, dobrú reputáciu a vysoký stupeň profesionality.[1]

V období 2014–2018 stála rozvojová spolupráca SR na troch pilieroch: na odovzdávaním transformačných skúseností a podpore reforiem, odstraňovaní chudoby, ako aj pomoci krajinám postihnutých konfliktom.

Podpora euro-integračného procesu a udržateľného rozvoja regiónu západného Balkánu a Východného partnerstva EÚ je dlhodobým záujmom SR. SR preto pokračovala v zdieľaní svojich expertných znalostí a skúseností rozvojovým partnerom. V dôsledku napredovania krajín juhovýchodnej Európy v integračnom procese však môže v strednodobom hľadisku poklesnúť záujem o transformačné skúsenosti SR. Je preto potrebné iniciovať proces identifikovania komparatívnych výhod SR, ktoré sa opierajú o skúsenosti z kontinuálnych reforiem s cieľom zefektívňovania verejnej správy, verejných financií a služieb štátu, zvyšovania prosperity a občianskej participácie, ako aj budovania odolnosti spoločnosti voči globálnym výzvam.

Obdobie 2014-2018 ukázalo na potrebu flexibility rozvojovej spolupráce s cieľom efektívne reagovať na globálne a regionálne výzvy. SR aktívne zareagovala na migračnú a utečeneckú krízu spôsobenú konfliktom v Sýrii a od roku 2016 začala podporovať aktivity SlovakAid v krajinách Blízkeho východu. Vzhľadom na dlhodobý charakter krízy sa SR bude musieť intenzívnejšie zamerať na prepojenie jej humanitárnych a rozvojových aktivít s cieľom podpory stabilizácie a rekonštrukcie krajín.

SR dlhodobo poukazuje na potrebu riešenia príčin migrácie v krajinách pôvodu a tranzitu prostredníctvom odstraňovania chudoby, tvorby pracovných miest či podpory potravinovej bezpečnosti. Rozširuje preto pôsobenie SlovakAid v regióne Východnej subsaharskej Afriky s cieľom pomôcť najmenej rozvinutým krajinám[2] stimulovať ich vlastný rozvojový potenciál a zlepšiť životné podmienky obyvateľov.

Jednotná značka SlovakAid, prezentujúca rozvojovú spoluprácu SR, prispieva k zviditeľňovaniu Slovenska ako úspešnej krajiny, ktorej záleží na rozvoji svojich partnerov. Slovensko sa ako malý donor sústredí na také oblasti, v ktorých aj s limitovanými finančnými zdrojmi dokáže priniesť výrazné výsledky pre rozvoj partnerských krajín.

Systémové opatrenia

Prijatím zákona č. 392/2015 Z. z. o rozvojovej spolupráci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o rozvojovej spolupráci“), Strednodobej stratégie rozvojovej spolupráce na roky 2014-2018, ako aj strategických dokumentov pre jednotlivé programové

[1] Hodnotiaca správa rozvojovej spolupráce SR OECD/DAC Peer Review zo septembra 2018.
[2] Najmenej rozvinuté krajiny (Least Developed Countries – LDCs) podľa zoznamu OSN (https://www.un.org/development/desa/dpad/least-developed-country-category.html)

krajiny SlovakAid sa položil komplexný základ pre účinný systém rozvojovej spolupráce SR. Tento nový rámec priniesol významný posun v prospech efektívnejšieho fungovania oficiálnej rozvojovej pomoci SR (ďalej len „ODA SR“) vo viacerých oblastiach. Do zákona č. 523/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy bola zapracovaná výnimka, ktorá umožňuje použiť výdavky na program rozvojovej spolupráce v troch po sebe nasledujúcich rozpočtových rokoch. V rámci siete zastupiteľských úradov Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR boli vytvorené posty rozvojových diplomatov. Efektívne sa nastavila spolupráca s neštátnymi aktérmi, najmä mimovládnym sektorom prostredníctvom Platformy mimovládnych rozvojových organizácií. Taktiež bolo rozšírené portfólio nástrojov ODA SR o nové možnosti spolupráce, ako napr. zvýhodnené vývozné úvery, či spoločné programovanie EÚ.

Napriek dosiahnutým úspechom sa v uvedenom období nepodarilo v plnej miere realizovať všetky plánované zmeny. Na strategickej úrovni neboli prijaté dokumenty upravujúce multilaterálnu rozvojovú spoluprácu, koherenciu politík pre rozvoj či globálne vzdelávanie. Rovnako sa nepodarilo do praxe zaviesť nástroj zadanie zákazky, či rámcové dohody. Jedným z dôvodov sú nedostatočné personálne kapacity štátnej správy v oblasti rozvojovej spolupráce a častá fluktuácia vyškolených pracovníkov.

Na dôkladné zhodnotenie fungovania systému rozvojovej spolupráce sa vyžaduje jeho hĺbková evaluácia externým subjektom. Zavedenie pravidelného a nezávislého mechanizmu evaluácií, ktorý by viedol k zmenám a zvýšeniu kvality, je zásadnou výzvou, pred ktorou stojí systém rozvojovej spolupráce SR v nasledujúcom období.

Strednodobá stratégia rozvojovej spolupráce na roky 2019-2023 (ďalej len „strednodobá stratégia“) reaguje na medzinárodný vývoj a potreby partnerských krajín pri zohľadnení kapacít a expertízy ODA SR. Stratégia bola pripravená v rámci konzultatívneho procesu všetkých relevantných aktérov rozvojovej politiky SR so zapojením predstaviteľov štátnej správy, samosprávy, mimovládneho, akademického či súkromného sektora.

V roku 2018 po prvýkrát od svojho členstva vo Výbore OECD pre rozvojovú pomoc (ďalej len „výbor OECD/DAC“) podstúpila SR komplexné hodnotenie systému svojej rozvojovej spolupráce zo strany expertov výboru OECD/DAC, tzv. Peer Review. Správa, ktorá bola prerokovaná počas zasadnutia výboru OECD/DAC dňa 26. septembra 2018 v Paríži, obsahuje odporúčania na zlepšenie fungovania systému ODA SR. Táto správa bola dôležitým východiskom pre prípravu súčasnej strednodobej stratégie.

Strednodobá stratégia na roky 2019-2023 reflektuje nasledujúce odporúčania výboru OECD/DAC:

1. **Prechod na systém založený na výsledkoch, tzv. results-based approach.** Systém ODA SR je v súčasnosti prevažne responzívny, a teda závislý na projektoch a témach predkladaných žiadateľmi o dotácie. Je žiaduce prejsť k aktívnemu nastavovaniu cieľov a výsledkov a na základe týchto ukazovateľov voliť implementačné nástroje. Nástroje ako zadanie zákazky, či rámcové dohody uľahčia riadenie výsledkov prostredníctvom možnosti podpory dlhodobejších a efektívnejších intervencií.

2. **Postupné zavádzanie sektorového programovania ODA SR.** Prijatím Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj a zadefinovaním 17 cieľov udržateľného rozvoja sa medzinárodné spoločenstvo zameralo na dosahovanie sektorových cieľov univerzálne platných pre

všetkých. Pri ročných plánoch ODA SR však doteraz absentovalo sektorové plánovanie prostriedkov. Zmena tohto prístupu si vyžaduje v rámci geografického plánovania jasné nastavenie cieľov v jednotlivých sektoroch, ako aj postupný prechod k sektorovému plánovaniu a sektorovým výzvam.

3. **Prehodnotenie geografických priorít a jednotlivých typov partnerských krajín.** S cieľom budovania na dosiahnutých výsledkoch pokračuje SR v rozvíjaní vzťahov s jej doterajšími partnermi. V krajinách, kde bola za ostatné obdobie aktivita SlovakAid nízka (konkrétne Bielorusko, Afganistan), SR prehodnotila svoje pôsobenie a zvolila vhodnejšie implementačné nástroje, ktoré sú lepšie adaptované na existujúce politické, ekonomické, či bezpečnostné prostredie. Regionálny prístup v rámci ODA SR zabezpečí zdieľanie nadobudnutých skúseností v nových partnerských krajinách, osobitne v najmenej rozvinutých krajinách (LDCs).

4. **Zavedenie strategického prístupu k humanitárnej pomoci**. Strednodobá stratégia prináša základy novej Stratégie humanitárnej pomoci SR, ktorú pripraví Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR v spolupráci so všetkými relevantnými aktérmi v roku 2019. Humanitárna stratégia predstaví efektívnejší mechanizmus poskytovania humanitárnej pomoci a identifikuje náležitosti intervencií, vrátane kritérií poskytnutia humanitárnej pomoci a jej foriem.

5. **Efektívnejšie využívanie finančných príspevkov zasielaných medzinárodným organizáciám**. Nevyhnutnosť tvorby Stratégie multilaterálnej rozvojovej spolupráce, aj v súlade s odporúčaniami OECD/DAC Peer Review[3], bola prehodnotená. Strednodobá stratégia zakotvuje základné princípy a predkladá návrhy na efektívnejšie využívanie príspevkov do medzinárodných organizácií.

6. **Koherencia politík.** Nevyhnutnosť tvorby Stratégie koherencie politík pre udržateľný rozvoj bola, aj v súlade s odporúčaniami OECD/DAC Peer Review, prehodnotená. Zriadením Rady vlády SR pre Agendu 2030 pre udržateľný rozvoj (ďalej len „Rady vlády"), ktorej predsedá podpredseda vlády SR pre investície a informatizáciu, bol vytvorený inštitucionálny rámec, ktorý umožní efektívnu koordináciu a implementáciu koherencie politík.

7. **Efektívnejšie zapájanie súkromného sektora.** SR si je vedomá potreby využívania súkromných zdrojov na podporu rozvoja partnerských krajín. Za týmto účelom spustila pilotné aktivity v rámci spolupráce s UNDP, podporila viaceré bilaterálne fondy s medzinárodnými finančnými inštitúciami, a iniciovala poradenský program Rozvojmajstri. Strednodobá stratégia definuje špecifický program pre podnikateľské partnerstvá založený na dodržiavaní pravidiel štátnej pomoci[4]. Zapájanie podnikateľov do ODA SR podporí aj zavedenie nástroja zadanie zákazky a rozšírenie pôsobnosti EXIMBANKY SR.

[3] OECD/DAC Peer Review, part 2 str 36: „Slovenská republika spolupracuje s 50 multilaterálnymi organizáciami prostredníctvom 10 ministerstiev, čo sťažuje vypracovanie komplexnej multilaterálnej stratégie a rozširovanie jej obmedzených zdrojov."

[4] V prípade, že opatrenia špecifického programu podnikateľské partnerstvá v rámci Strednodobej stratégie rozvojovej spolupráce SR na roky 2019-2023 budú financované z verejných zdrojov a budú smerovať subjektom vykonávajúcim hospodársku činnosť, bude posudzované a realizované podľa osobitných predpisov Európskej únie v oblasti štátnej pomoci, resp. minimálnej pomoci a v súlade so zákonom č. 358/2015 Z. z. o úprave niektorých vzťahov v oblasti štátnej pomoci a minimálnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o štátnej pomoci).

8. **Partnerstvá a spoločné programovanie.** S cieľom maximalizovať dopad poskytovanej rozvojovej pomoci, ako aj budovať vlastné kapacity začala SR intenzívnejšie spolupracovať s inými donormi a medzinárodnými partnermi. Zároveň od roku 2014 SR aktívne participuje na spoločnom programovaní EÚ.

9. **Zefektívnenie fungovania Slovenskej agentúry pre medzinárodnú rozvojovú spoluprácu a projektového cyklu.** V roku 2018 Slovenská agentúra pre medzinárodnú rozvojovú spoluprácu (ďalej len „SAMRS“) iniciovala proces zefektívnenia chodu agentúry a implementácie projektov. SAMRS pripravuje jednotnú metodickú príručku, cieľom ktorej je zjednodušiť podmienky pre žiadateľov, zlepšiť systém hodnotenia žiadostí a odbúrať administratívnu záťaž pre prijímateľov. Spustený bol proces tzv. Pillar Assessment EÚ, ktorý umožní SAMRS spravovať finančné prostriedky EÚ.

   Strednodobá stratégia ponecháva päťročný programovací rámec doplnený jednoročným plánovaním prostredníctvom Zamerania bilaterálnej rozvojovej spolupráce SR. Stratégia definuje východiská, ciele a princípy SlovakAid, prioritné sektory a teritóriá pôsobenia SlovakAid, základné nástroje a formy spolupráce, ako aj opatrenia na jej zefektívňovanie. Stratégiu dopĺňajú tzv. Country Strategic Papers pre programové krajiny ODA SR – Keňu, Moldavsko a Gruzínsko. Programové dokumenty budú zahŕňať praktické usmernenia pre implementáciu prierezových tém.

   V budúcnosti bude potrebné vyhodnotiť prvé roky implementácie zákona o rozvojovej spolupráci a v prípade potreby priniesť jeho legislatívne zmeny. Už v súčasnosti sa javí ako potrebná úprava ustanovení o zvýhodnených vývozných úveroch, ktorá by uľahčila EXIMBANKE SR praktickú realizáciu projektov. Novela by mohla rovnako priniesť efektívnejšie využívanie finančných príspevkov či komplexné zakotvenie poskytovania humanitárnej pomoci.

3. Východiská, ciele a princípy rozvojovej spolupráce SR

Východiská

V globálnom meradle vychádza Strednodobá stratégia rozvojovej spolupráce SR na roky 2019-2023 z troch hlavných záväzkov prijatých na pôde Organizácie spojených národov v roku 2015 – z Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj, Akčného programu z Addis Abeby o financovaní rozvoja a Rámcového dohovoru Organizácie spojených národov o zmene klímy a Parížskej dohody. V užšom prostredí Európskej únie stratégia nadväzuje na Nový Európsky konsenzus o rozvoji „Náš svet, naša dôstojnosť, naša budúcnosť“ z roku 2017.

Strednodobá stratégia zároveň reflektuje viaceré z odporúčaní výboru OECD/DAC vyplývajúcich z Hodnotiacej správy OECD/DAC prijatej v októbri 2018.

V septembri 2015 schválilo medzinárodné spoločenstvo na pôde OSN novú rozvojovú agendu – **Agendu 2030 pre udržateľný rozvoj** (ďalej len „Agenda 2030“). Zodpovednosť za implementáciu Agendy 2030 je v SR rozdelená medzi Úrad podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu, ktorý zodpovedá za jej vnútroštátnu implementáciu a Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR, ktoré zodpovedá za jej implementáciu v medzinárodnom prostredí. V júni 2018 vláda SR schválila šesť národných priorít implementácie Agendy 2030[5], ktoré vzišli z participatívneho procesu so zapojením širokého spektra aktérov. Šesť národných priorít, resp. hlavných oblastí implementácie Agendy 2030 je koherentných so šiestimi sektorovými prioritami ODA SR definovanými touto strednodobou stratégiou.

Strednodobá stratégia zároveň vychádza z Koncepcie implementácie Agendy 2030 v medzinárodnom prostredí, ktorú prijala vláda SR v januári 2017[6]. V nej sú zadefinované štyri kľúčové oblasti: 1. Ľudia a štát, 2. Prosperita, 3. Prostredie, 4. Partnerstvo pre rozvoj, v ktorých sa SR zasadzuje za implementáciu cieľov udržateľného rozvoja v partnerských krajinách.

Ciele rozvojovej spolupráce SR

SR implementuje rozvojovú spoluprácu s partnerskými krajinami so zámerom prispieť k ich udržateľnému rozvoju – a to najmä prostredníctvom znižovania chudoby, posilňovania demokracie a dobrej správy vecí verejných. SR sa pritom opiera o svoje transformačné skúsenosti z budovania inštitúcií samostatného štátu, rozvoja trhovej ekonomiky a napĺňania princípov demokracie, ako aj o úspešnú integráciu do medzinárodných organizácií a zoskupení. Rozvojová spolupráca SR aktívne reaguje na vývoj vo svete a svojim partnerským krajinám pomáha pri riešení významných globálnych výziev, akými sú zmena klímy a migrácia.

Jej integrálnou súčasťou je bilaterálna rozvojová spolupráca, multilaterálna rozvojová spolupráca a poskytovanie humanitárnej pomoci.

- Podpora demokracie a právneho štátu, dobrej správy vecí verejných, vrátane dialógu občianskej spoločnosti a štátnych inštitúcií, prevencia vzniku konfliktov.

[5] uznesenie vlády SR č. 273/2018
[6] uznesenie vlády SR č. 5/2017

- Znižovanie chudoby a riešenie príčin migrácie prostredníctvom tvorby pracovných miest, podpory potravinovej bezpečnosti, rozvoja ľudského kapitálu, a zvyšovaním ekonomickej a sociálnej odolnosti komunít.

- Zlepšenie životného prostredia obyvateľov partnerských krajín prostredníctvom realizácie opatrení na zmiernenie zmeny klímy a prispôsobenie sa zmene klímy, podpory udržateľného využívania prírodných zdrojov podpory efektívnosti vodného, odpadového a lesného hospodárstva, zabezpečenia prístupu k vode a sanitácii, podpory energetickej bezpečnosti a využívania obnoviteľných zdrojov energie[7].

- Postupné zvyšovanie výdavkov na ODA SR, vrátane mobilizácie finančných zdrojov súkromného sektora, s cieľom dosiahnuť úroveň 0,33% HND v roku 2030[8] a zintenzívnenie spolupráce so zahraničnými donormi a medzinárodnými organizáciami.

[7] Vylúčená je podpora aktivít s negatívnym dopadom na životné prostredie vrátane modernizácie alebo budovania uhoľných zdrojov.
[8] V zmysle záverov Rady EÚ „Nové globálne partnerstvo k znižovaniu chudoby a udržateľnému rozvoju po roku 2015“ z 25.5.2015 (Dok. č. 9241/15)

Obr.1: Previazanosť cieľov Strednodobej stratégie rozvojovej spolupráce SR na roky 2019 – 2023 s národnými prioritami implementácie Agendy 2030

OBLASTI IMPLEMENTÁCIE AGENDY 2030 V MEDZIN	**Ľudia a štát**	**Prosperita**	**Prostredie**	**Partnerstvo pre rozvoj**
NÁRODNÉ PRIORITY IMPLEMENTÁCIE A2030	Právny štát, demokracia a bezpečnosť Dobré zdravie Vzdelanie pre dôstojný život	Znižovanie chudoby a sociálna inklúzia Smerovanie k znalostnej a environmentálne udržateľnej ekonomike pri demografických zmenách a meniacom sa globálnom prostredí	Udržateľné sídla, regióny a krajina v kontexte zmeny klímy	
ZÁKLADNÉ CIELE STRATÉGIE ODA SR 2019-2023	Podpora demokracie a právneho štátu, dobrej správy vecí verejných, vrátane dialógu občianskej spoločnosti a štátnych inštitúcií, prevencia vzniku konfliktov	Znižovanie chudoby a riešenie príčin migrácie prostredníctvom tvorby pracovných miest, podpory potravinovej bezpečnosti, rozvoja ľudského kapitálu, a zvyšovaním ekonomickej a sociálnej odolnosti komunít	Zlepšenie životného prostredia obyvateľov partnerských krajín realizáciou opatrení na zmiernenie zmeny klímy a prispôsobovanie sa na zmenu klímy podporou efektívnosti vodného, odpadového a lesného hospodárstva, zabezpečením prístupu k vode a sanitácii, podporou energetickej bezpečnosti a využívania obnoviteľných zdrojov energie	Postupné zvyšovanie výdavkov na ODA SR s cieľom dosiahnuť úroveň 0,33% HND v roku 2030 a zintenzívnenie spolupráce so zahraničnými donormi a medzinárodnými organizáciami
SDGs				

Princípy

Rozvojová spolupráca SR je integrálnou súčasťou zahraničnej politiky SR. Reflektuje zahraničnopolitické a ekonomické priority SR a je v súlade s princípmi a záväzkami medzinárodnej rozvojovej spolupráce a rozvojovej politiky Európskej únie.

SR pri realizácii rozvojovej politiky uplatňuje **princípy efektívnosti** pomoci prijaté na medzinárodnej úrovni vo forme Parížskej deklarácie, potvrdené Akčnou agendou z Akkry a záverečným dokumentom z Busanu:

- posilňovanie lokálneho vlastníctva rozvojových politík, kladenie dôrazu na zodpovednosť partnerských krajín za vlastný rozvoj a ich aktívnu účasť pri tvorbe národných rozvojových stratégií, ktorých priority sú určujúce pre nastavenie programu rozvojovej spolupráce SR,

- partnerstvo slovenských aktérov realizujúcich aktivity rozvojovej pomoci, ako aj koordinácia, deľba práce a harmonizácia s inými donormi aktívnymi v partnerských krajinách a podpora spoločného programovania EÚ,

- riadenie pre dosahovanie výsledkov tak na úrovni plánovania, ako aj na úrovni realizácie prostredníctvom zavedenia komplexného systému monitoringu a evaluácie rozvojových intervencií,

- zverejňovanie údajov o poskytovanej pomoci s cieľom posilnenia zodpovednosti, získania podpory verejnosti na Slovensku, ako aj v partnerských krajinách pre rozvojovú spoluprácu a zvýšenia informovanosti o dosiahnutých výsledkoch.

Pre zvýšenie kvality a dopadu rozvojovej spolupráce SR kladie dôraz na **princíp koherencie politík pre udržateľný rozvoj** s cieľom zabezpečiť, aby ciele a výsledky rozvojovej politiky SR boli v súlade a vzájomnej synergii s inými národnými politikami (napr. bezpečnostnou, obchodnou, environmentálnou, migračnou a i.), ktoré majú dopad na rozvojové krajiny. Vytvorením robustného inštitucionálneho rámca pre Agendu 2030 sa vytvorili predpoklady pre výkon koordinácie a dohľad nad implementáciou koherencie politík na úrovni nadrezortného orgánu. Za týmto účelom sa pripravuje zmena Štatútu Rady vlády pre Agendu 2030, ktorá poverí Radu vlády implementáciou koherencie politík. Zároveň bude pri Rade vlády vytvorená expertná skupina, ktorá nadviaže na doterajšiu prácu a výsledky pracovnej skupiny na pôde Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR.

Úrovne koherencie politík pre rozvoj

Medzinárodná úroveň	Druhý výbor Valného zhromaždenia OSN, ECOSOC
	OECD/DAC platforma pre koherenciu politík
	Platforma EÚ pre koherenciu politík pre rozvoj
	Úroveň Rady EÚ
	Expertné stretnutia na pôde EÚ
	Spoločné programovanie EÚ
Národná úroveň	Rada vlády pre Agendu 2030 pre udržateľný rozvoj
	Pracovná skupina pre Agendu 2030 a Národný investičný plán
	Expertná skupina pre koherenciu politík
	Dialóg s NR SR
	Tematické platformy (životné prostredie, globálne vzdelávanie atď.)
Strategická úroveň	Strednodobá stratégia pre rozvojovú spoluprácu SR
	Zameranie bilaterálnej rozvojovej spolupráce SR
	Stratégie pre rozvojovú spoluprácu s programovými krajinami
	Usmernenia k prierezovým témam

4. Sektorové priority

Sektorové zameranie ODA SR vychádza z rozvojových potrieb partnerských krajín, dostupných kapacít SlovakAid, ako aj z výsledkov monitorovacích a evaluačných misií. Významným faktorom sú globálne výzvy medzinárodného spoločenstva definované predovšetkým cieľmi udržateľného rozvoja. Rozvojová spolupráca SR preto napomáha pri napĺňaní národných priorít implementácie Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj partnerských krajín, ako boli prezentované počas *Voluntary National Review* na pôde OSN.

Rozvojová spolupráca SR je implementovaná v nasledujúcich šiestich sektoroch. Do každého z týchto sektorov sú integrované prierezové témy.

1. **Kvalitné vzdelávanie** – vzdelávanie na všetkých stupňoch škôl, nadobúdanie odborných zručností so zameraním na vstup na trh práce a vlastné podnikanie, vzdelávanie pedagogických a nepedagogických zamestnancov, vybavenie školských zariadení;

SDG č. 4 Kvalitné vzdelanie - *Zabezpečiť inkluzívne, spravodlivé a kvalitné vzdelávanie a podporovať celoživotné vzdelávacie príležitosti pre všetkých.*

2. **Dobré zdravie** – zdravotná starostlivosť s dôrazom na matky a deti, výživové programy, vzdelávanie a osveta obyvateľstva v oblasti prevencie a zdravotnej starostlivosti, vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov, vybavenie zdravotníckych zariadení;

SDG č. 3 Kvalita zdravia a života - *Zabezpečiť zdravý život a podporovať dobrý život pre všetkých a v každom veku.*

3. **Dobrá správa vecí verejných a budovanie občianskej spoločnosti** – reforma verejného sektora, riadenie verejných financií, podpora právneho štátu a účasti občianskej spoločnosti na demokratických procesoch, budovanie kapacít samospráv a aktívna účasť občanov na rozvoji komunít, reforma bezpečnostného sektora, aktivity civilných expertov v medzinárodnom krízovom manažmente, prevencia konfliktov a podpora zmierovacích aktivít;

SDG č. 16 Mier, spravodlivosť a silné inštitúcie - *Podporovať mierovú inkluzívnu spoločnosť v prospech udržateľného rozvoja. Poskytnúť prístup k spravodlivosti pre všetkých a budovať efektívne, transparentné a inkluzívne inštitúcie na všetkých úrovniach.*

SDG č. 11 Udržateľné mestá a komunity - *Premeniť mestá a ľudské obydlia na inkluzívne, bezpečné, odolné a trvalo udržateľné.*

4. **Potravinová bezpečnosť a poľnohospodárstvo** – zavádzanie nových techník a postupov vo všetkých častiach hodnotového reťazca, vrátane spracovania poľnohospodárskych produktov, ich marketingu a predaja, potravinová bezpečnosť, tvorba pracovných miest;

SDG č. 2 Žiadny hlad - *Odstrániť hlad, dosiahnuť potravinovú bezpečnosť a lepšiu výživu a podporovať udržateľné poľnohospodárstvo.*

SDG č. 1 Žiadna chudoba - *Ukončiť chudobu všade a vo všetkých jej formách.*

5. **Infraštruktúra a udržateľné využívanie prírodných zdrojov** – vodné hospodárstvo, integrovaný manažment vodných a iných prírodných zdrojov, revitalizácia a ochrana ohrozených vodných zdrojov, zásobovanie pitnou vodou, čistenie odpadovej vody, odpadové hospodárstvo, zvyšovanie environmentálneho povedomia, energetická bezpečnosť a využívanie alternatívnych zdrojov energie, udržateľný rozvoj sídiel, zvyšovanie odolnosti voči prírodným katastrofám vrátane zmeny klímy, ochrana pôdy, zníženie degradácie a vysušovania pôdy, ako aj zastavenie straty biodiverzity, ochrana a obnova ekosystémov a ich služieb a obnova degradovaných ekosystémov;

SDG č. 6 Čistá voda a hygiena - *Zabezpečiť dostupnosť a udržateľný manažment vody a sanitárnych opatrení pre všetkých.*

SDG č. 11 Udržateľné mestá a komunity - *Premeniť mestá a ľudské obydlia na inkluzívne, bezpečné, odolné a udržateľné.*

SDG č. 7 Dostupnosť a čistá energia - *Zabezpečiť všetkým prístup k cenovo dostupným, spoľahlivým, udržateľným a moderným zdrojom energie.*

SDG č. 15 Život na pevnine - *Chrániť, obnovovať a podporovať udržateľné využívanie pozemných ekosystémov, udržateľne riadiť lesné hospodárstvo, bojovať proti premene krajiny na púšť a zastaviť spätnú degradáciu krajiny a stratu biodiverzity.*

6. **Podpora tvorby trhového prostredia** – podpora mikro, malého a stredného podnikania, zavádzanie inovácií, tvorba pracovných miest.

SDG č. 8 Dôstojná práca a ekonomický rast - *Podporovať inkluzívny a udržateľný ekonomický rast, plnú a produktívnu zamestnanosť a riadnu prácu pre všetkých.*

SDG č. 9 Priemysel, inovácie a infraštruktúra - *Vybudovať pevnú infraštruktúru, podporovať inkluzívnu a udržateľnú industrializáciu a posilniť inovácie.*

4.1 Prierezové témy

Prierezové témy sú integrované v projektoch a aktivitách SlovakAid. Posudzuje sa ich začlenenie do projektov a aktivít v každom zo šiestich prioritných sektorov. Zároveň sú v rámci SlovakAid realizované projekty a aktivity, v rámci ktorých predstavujú prierezové témy prioritné zameranie.

1. **Životné prostredie a zmena klímy –** podpora zmierňovania zmeny klímy (mitigácie), posilnenie schopnosti adaptácie na zmenu klímy a zvyšovanie odolnosti ekosystémov, ochrana prírody, biodiverzity a pôdy, monitorovanie životného prostredia; ochrana a podpora udržateľného využívania prírodných zdrojov.;

SDG č. 13 Ochrana klímy - *Podniknúť bezodkladné opatrenia na boj proti zmene klímy a ich dôsledkom.*

V oblasti zmeny klímy je potrebné, aby SR podporila projekty, ktorých cieľom je implementácia Parížskej dohody, najmä záväzku zmluvných strán Parížskej dohody dosiahnuť mobilizáciu spoločných 100 miliárd dolárov ročne do roku 2020 na mitigačné a adaptačné opatrenia. V oblasti ochrany biodiverzity je rovnako žiaduce, aby sa SR zamerala na projekty, ktorých cieľom je implementácia Dohovoru o biologickej diverzite (CBD) a jeho Aichi biodiverzitných cieľov.

2. **Rovnosť príležitostí** – podpora rovnosti mužov a žien, odstránenie všetkých foriem diskriminácie žien a dievčat, ako aj všetkých foriem násilia voči ženám a dievčatám, vrátane škodlivých praktík a zvyklostí (akými sú skoré alebo nútené manželstvá alebo mrzačenie ženských pohlavných orgánov), zabezpečenie rovnakých príležitostí vo verejnom živote.

SDG č. 5 Rodová rovnosť - *Dosiahnuť rodovú rovnosť a posilniť postavenie všetkých žien a dievčat.*

Prierezová téma rovnosť príležitostí je v rámci aktivít SlovakAid uplatňovaná predovšetkým v oblastiach vzdelávania, zdravotníctva a tvorby trhového prostredia. Dôraz je kladený na podporu vzdelávania, a to predovšetkým v krajinách, kde existuje disparita medzi úrovňou dosiahnutého vzdelania u chlapcov a dievčat. V oblasti zdravotníctva ide o potrebu zlepšenia prístupu k zdravotnej starostlivosti žien a dievčat. Projekty sú zamerané predovšetkým na zníženie úmrtnosti matiek, novorodencov a detí do päť rokov a zabezpečenie prístupu ku kvalitnej zdravotnej starostlivosti pre všetky dievčatá, ženy, chlapcov a mužov so zreteľom na ich špecifické potreby. V rámci ekonomického posilnenia postavenia žien je cieľom rozvoj a implementácia intervencií, ktoré podporujú rovnosť príležitostí na pracovisku, rovnaký prístup k možnostiam a zdrojom, ako aj zapojenie žien do podnikateľskej sféry v súlade s Agendou 2030. Podporovaná je aj eliminácia násilia páchaného špecificky na ženách so zameraním na odstránenie škodlivých kultúrnych praktík a násilia na dievčatách a ženách.

5 Teritoriálne priority

Rozvojová spolupráca SR je v období 2019–2023 realizovaná v nasledujúcich regiónoch: západný Balkán, Východné partnerstvo EÚ, Východná subsaharská Afrika a Blízky východ. Aktivity SlovakAid sú naďalej realizované aj v Afganistane.

S cieľom budovania na dosiahnutých výsledkoch pokračuje SR v rozvíjaní vzťahov s jej doterajšími partnerskými krajinami. Región západného Balkánu a Východného partnerstva EÚ patrí naďalej medzi zahraničnopolitické priority SR, nakoľko stabilita a prosperita bezprostredného susedstva je vitálnym záujmom SR. Rozvojové aktivity stavajú aj na dlhodobom pôsobení slovenských mimovládnych organizácií a iných aktérov v partnerských krajinách SlovakAid. Z tohto hľadiska je prirodzené pokračovanie rozvojovej spolupráce s vybranými africkými krajinami. Prítomnosť SlovakAid v Afrike, rovnako ako aj na Blízkom východe navyše podčiarkujú aktuálne globálne výzvy, predovšetkým potreba riešenia príčin migračnej a utečeneckej krízy v krajinách pôvodu a tranzitu. Rozvojová spolupráca SR predstavuje konkrétny príspevok SR k riešeniu týchto výziev.

Od roku 2019 SR výraznejšie uplatňuje regionálny prístup, ktorý umožňuje realizáciu tematicky súvisiacich rozvojových intervencií vo viacerých krajinách regiónu, ako aj zdieľanie skúseností medzi partnerskými krajinami navzájom. Globálne výzvy ako je bezpečnosť, zmena klímy, migračná a utečenecká kríza jasne ukázali, že je potrebná flexibilita pri poskytovaní rozvojovej spolupráce a humanitárnej pomoci. Zároveň SR zhodnocuje skúsenosti nadobudnuté v partnerských krajinách SlovakAid ich implementovaním v najmenej rozvinutých krajinách (LDCs). Príkladom takéhoto smerovania je rozšírenie skúseností nadobudnutých z rozvojovej spolupráce s Keňou aj na okolité krajiny Východnej subsaharskej Afriky.

V priebehu implementácie strednodobej stratégie sa predpokladá pokračovanie procesu európskej integrácie regiónu západného Balkánu. V prípade významného pokroku v integračnom procese, konkrétne vstupu niektorej z krajín regiónu do EÚ, bude potrebné prehodnotiť teritoriálne zameranie ODA SR. Perspektívny región pre rozšírenie aktivít ODA SR predstavuje Stredná Ázia, vzhľadom na možnosť uplatnenia slovenských reformných skúseností a rozvojových intervencií súkromného sektora, existujúci záujem, ako aj doterajšiu spoluprácu s regiónom.

Podporné kritériá výberu partnerských krajín SlovakAid:

- zahraničnopolitické a ekonomické záujmy SR,
- rozvojové potreby partnerských krajín,
- vlastníctvo rozvojového procesu partnerskou krajinou, zapojenie miestnych partnerov,
- medzinárodný vývoj a globálne výzvy (napr. migračná a utečenecká kríza),
- relevantná expertíza a kapacity slovenských rozvojových aktérov,
- prítomnosť aktivít slovenských rozvojových a iných aktérov (Ozbrojené sily SR),
- prítomnosť zastupiteľského úradu,
- potenciál zapájania súkromného sektora do ODA SR.

5.1 Programové krajiny

Na obdobie rokov 2019–2023 sú programovými krajinami SlovakAid Keňa, Moldavsko a Gruzínsko. S programovými krajinami realizuje SR prehĺbenú rozvojovú spoluprácu, ktorá si

vyžaduje komplexné intervencie s využitím všetkých dostupných nástrojov ODA SR, s vyššou finančnou alokáciou a posilnením personálnych kapacít v podobe rozvojových diplomatov. Konkrétne ciele rozvojovej spolupráce s týmito krajinami sú zadefinované v bilaterálnych stratégiách.

5.1.1 Keňa

Keňa je tradičným rozvojovým partnerom SR a SlovakAid v nej pôsobí už od svojho vzniku v roku 2003. *Medzivládna dohoda o rozvojovej spolupráci medzi SR a Keňou* vstúpila do platnosti v novembri 2013 a od roku 2014 sa Keňa stala programovou krajinou SlovakAid. Od roku 2014 pôsobí v rámci zastupiteľského úradu v Nairobi rozvojový diplomat.

O aktívnom prístupe SR k rozvoju Kene svedčí aj zapájanie sa do širších medzinárodných rozvojových programov a projektov. Z iniciatívy SR bol v decembri 2017 spustený spoločný projekt krajín V4 zameraný na podporu drobných farmárov pri pestovaní tradičných poľnohospodárskych produktov v pobrežných provinciách krajiny. Tento projekt je financovaný zo zdrojov Núdzového zvereneckého fondu EÚ pre stabilitu a riešenie príčin nelegálnej migrácie a vysídlených osôb v Afrike vo výške 2 mil. eur. SR zároveň aktívne participuje na spoločnom rozvojovom programovaní EÚ v Keni prostredníctvom projektu KILIMO-VC, zameraného na stimulovanie investícií do agropotravinárskeho sektora.

Ciele	Zlepšiť zdravotný stav obyvateľov Kene, s osobitným dôrazom na deti a matky, sprístupnením kvalitnej zdravotnej a preventívnej starostlivosti	Znížiť úroveň nezamestnanosti mladých zlepšením prístupu ku kvalitnému vzdelávaniu a získavaniu praktických zručností	Posilniť potravinovú bezpečnosť budovaním odolnosti miestnych komunít voči dopadom zmeny klímy v poľnohospodárstve a ochrane a podpore udržateľného využívania prírodných zdrojov	Podporiť tvorbu pracovných miest prostredníctvom udržateľného ekonomického rozvoja
Sektory	Dobré zdravie	Kvalitné vzdelávanie	Potravinová bezpečnosť a poľnohospodárstvo Infraštruktúra a udržateľné využívanie prírodných zdrojov	Podpora tvorby trhového prostredia
SDGs			 	
Prierez. témy	 			

5.1.2 Moldavsko

Rozvojová spolupráca s Moldavskou republikou sa opiera o *Dohodu o rozvojovej spolupráci medzi vládou SR a vládou Moldavskej republiky*, ktorá bola podpísaná v októbri 2013. Partnerskou krajinou SlovakAid je Moldavsko od roku 2009. Intenzita spolupráce sa odvtedy výrazne zvýšila. V roku 2013 bol v Moldavsku otvorený zastupiteľský úrad SR a realizácia rozvojovej spolupráce je podporená pôsobením rozvojového diplomata v rámci zastupiteľského úradu v Kišiňove.

Podpisom asociačnej dohody s EÚ v roku 2014 sa Moldavsko zaviazalo k realizácii reforiem. V tom istom roku sa stalo programovou krajinou SlovakAid. SR podporuje transformačné úsilie Moldavska, jeho ekonomický rast a poskytuje mu pomoc pri implementácii reforiem. Moldavsko zároveň predstavuje príležitosť pre zapájanie súkromného sektora do rozvojovej spolupráce.

Ciele	Zdieľaním reformných skúseností SR podporiť budovanie stabilného a demokratického Moldavska s efektívne fungujúcou štátnou správou, samosprávou a silnou občianskou spoločnosťou	Zlepšiť kvalitu života a zdravia obyvateľov Moldavska prostredníctvom efektívneho a udržateľného manažmentu vodných a iných prírodných zdrojov, odpadového hospodárstva a ochrany životného prostredia	Zlepšiť výkonnosť podnikateľského sektora prostredníctvom podpory zavádzania inovácií v mikro, malých a stredných podnikoch a podpory udržateľnej zamestnanosti
Sektory	Dobrá správa vecí verejných a budovanie občianskej spoločnosti	Infraštruktúra a udržateľné využívanie prírodných zdrojov	Podpora tvorby trhového prostredia
SDGs	 	 	
Prierez. témy	 		

5.1.3 Gruzínsko

Gruzínsko je tradičnou partnerskou krajinou rozvojovej spolupráce SR a SlovakAid tu pôsobí od roku 2008. V rámci Východného partnerstva EÚ je Gruzínsko krajinou, ktorá najvýraznejšie pokročila v integračnom procese s EÚ a pri implementácii reforiem. Cieľom rozvojovej spolupráce SR je podporiť rozvoj Gruzínska s využitím vlastných reformných skúseností a expertných znalostí. Zameria sa taktiež na pomoc pri postupnom budovaní dôvery a podporu priameho dialógu medzi Gruzínskom a odštiepeneckými teritóriami. Gruzínsko je zároveň krajinou, ktorá poskytuje možnosti pre výraznejšie zapájanie súkromného sektora do rozvojovej spolupráce.

V období 2019–2023 je Gruzínsko zaradené medzi programové krajiny SlovakAid a tomuto budú prispôsobené aj podmienky rozvojovej spolupráce. Za účelom zintenzívnenia spolupráce

bude postupne zvyšovaná finančná alokácia a výhľadovo sa počíta s pôsobením rozvojového diplomata na zastupiteľskom úrade SR v Tbilisi. Zároveň bude iniciovaný proces uzavretia medzivládnej dohody o rozvojovej spolupráci medzi Gruzínskom a SR.

Ciele	Zdieľaním reformných skúseností SR podporiť budovanie stabilného a demokratického Gruzínska s efektívne fungujúcou štátnou správou, samosprávou a silnou občianskou spoločnosťou	Zlepšiť kvalitu života a zdravia obyvateľov Gruzínska prostredníctvom efektívneho a udržateľného manažmentu vodných a iných prírodných zdrojov, odpadového hospodárstva a ochrany životného prostredia.	Zlepšiť výkonnosť podnikateľského sektora prostredníctvom podpory zavádzania inovácií v mikro, malých a stredných podnikoch a podpory udržateľnej zamestnanosti
Sektory	Dobrá správa vecí verejných a budovanie občianskej spoločnosti	Infraštruktúra a udržateľné využívanie prírodných zdrojov	Podpora tvorby trhového prostredia
SDGs	 	 	
Prierez. témy	 		

5.2 Partnerské regióny a krajiny

5.2.1 Západný Balkán (Albánsko, Bosna a Hercegovina, Čierna Hora, Kosovo[9], Macedónsko, Srbsko)

Spolupráca s regiónom západného Balkánu je pevnou súčasťou ODA SR už od roku 2003. Úspešná integrácia celého regiónu do EÚ je dlhodobým záujmom SR a je v súlade so Stratégiou Európskej komisie pre západný Balkán[10], ako aj príslušnými závermi Rady EÚ[11]. Zameriava sa pritom na podporu transformačného procesu, realizáciu reforiem vrátane reformy verejných financií, intenzívnejšie zapájanie súkromného sektora do rozvojovej spolupráce, ako aj podporu zmierenia a medzi-komunitného dialógu. V závislosti od výsledkov integračného a reformného procesu v regióne môže dôjsť k modifikácii (postupnému znižovaniu) rozvojových aktivít a prechodu ťažiska na ekonomickú a obchodnú spoluprácu.

[9] V súlade s rezolúciou BR OSN č. 1244/99 a so stanoviskom Medzinárodného súdneho dvora k vyhláseniu nezávislosti Kosova
[10] A credible enlargement perspective for and enhanced EU engagement with the Western Balkans, 6. 2. 2018
[11] Závery Rady EÚ pre všeobecné záležitosti pre rozširovanie a stabilizačný a asociačný proces z 26. 6. 2018.

Ciele	Zdieľaním reformných skúseností SR podporiť efektívne fungujúcu štátnu správou, samosprávou a silnú občiansku spoločnosť	Zlepšiť kvalitu života a zdravia obyvateľov prostredníctvom udržateľného rozvoja infraštruktúry, udržateľného využívania prírodných zdrojov a ochrany životného prostredia	Zlepšiť výkonnosť podnikateľského sektora prostredníctvom podpory zavádzania inovácií v mikro, malých a stredných podnikoch a podpory udržateľnej zamestnanosti
Sektory	Dobrá správa vecí verejných a budovanie občianskej spoločnosti	Infraštruktúra a udržateľné využívanie prírodných zdrojov	Podpora tvorby trhového prostredia
SDGs	 	 	
Prierez. témy	 		

5.2.2 Východné partnerstvo EÚ (Bielorusko, Gruzínsko, Moldavsko, Ukrajina)

Spolupráca s krajinami Východného partnerstva EÚ v oblasti rozvoja potvrdzuje záujem SR mať na východ od svojich hraníc ekonomicky a politicky stabilných partnerov v súlade s revidovanou politikou európskeho susedstva z roku 2015. Dôraz pritom kladie na podporu transformačného procesu, realizáciu reforiem vrátane reformy verejných financií, ako aj intenzívnejšie zapájanie súkromného sektora do rozvojovej spolupráce. SR je aktívne zapojená do implementácie strategickej vízie EÚ k Východnému partnerstvu v podobe „dvadsiatich výstupov do roku 2020“, ktoré sú zamerané na posilnenie 1. hospodárstva; 2. verejnej správy, 3. infraštruktúry a životného prostredia; 4. spoločnosti.[12]

Rozvojovú spoluprácu s Ukrajinou výrazne ovplyvnila vnútropolitická kríza v roku 2014 a následný ozbrojený konflikt na východe krajiny. V závislosti od vývoja situácie a aktuálnych potrieb SR naďalej pomáha Ukrajine pri odstraňovaní následkov ozbrojeného konfliktu, a to aj prostredníctvom poskytovania humanitárnej pomoci. Výrazným impulzom je predsedníctvo SR v Organizácii pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe v roku 2019, ktoré má za cieľ zlepšenie životných podmienok obyčajných ľudí v konfliktných zónach, vrátane východnej Ukrajiny.

Vzhľadom na malú úspešnosť projektov SlovakAid v Bielorusku v predchádzajúcom období prebieha spolupráca s Bieloruskom prostredníctvom iných nástrojov ako dotačných výziev. V Bielorusku realizuje SlovakAid mikrogranty, nástroj odovzdávania expertných skúseností, ako aj Program podnikateľských partnerstiev.

[12] V zmysle dokumentu Európskej komisie: „Eastern Partnership - 20 Deliverables for 2020 Focusing on key priorities and tangible results“ (https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/eap_20_deliverables_for_2020.pdf)

Ciele	Zdieľaním reformných skúseností SR podporiť efektívne fungujúcu štátnu správou, samosprávou a silnú občiansku spoločnosť	Zlepšiť kvalitu života a zdravia obyvateľov prostredníctvom udržateľného rozvoja infraštruktúry, udržateľného využívania zdrojov a ochrany životného prostredia	Zlepšiť výkonnosť podnikateľského sektora prostredníctvom podpory zavádzania inovácií v mikro, malých a stredných podnikoch a podpory udržateľnej zamestnanosti
Sektory	Dobrá správa vecí verejných a budovanie občianskej spoločnosti	Infraštruktúra a udržateľné využívanie prírodných zdrojov	Podpora tvorby trhového prostredia
SDGs	 	 	
Prierez. témy	 		

* Ciele a sektory spolupráce s Moldavskom a Gruzínskom, ako programovými krajinami sú popísané v samostatnej kapitole.

5.2.3. Východná subsaharská Afrika (Burundi, Etiópia, Eritrea, Južný Sudán, Keňa, Rwanda, Somálsko, Tanzánia a Uganda)

SR implementuje princíp Agendy 2030 *„Leaving no one behind"* rozšírením aktivít ODA SR na región Východnej subsaharskej Afriky, čím zároveň docieli potrebnú flexibilitu pri realizácii rozvojovej spolupráce. Priority rozvojovej spolupráce SR pre Východnú subsaharskú Afriku vychádzajú zo Spoločnej stratégie EÚ a Afriky[13], ako aj z ďalších bilaterálnych regionálnych politických stratégií a dohôd[14]. Všetkých osem nových partnerských krajín patrí v zmysle klasifikácie OSN medzi najmenej rozvinuté krajiny (tzv. LDCs). SR pritom uplatní dobré skúsenosti získané z úspešnej rozvojovej spolupráce s Keňou.

SR sa zameria na aktivity podporujúce lokálny ekonomický rozvoj afrických krajín, vrátane tvorby pracovných miest s cieľom prispenia k riešeniu príčin vzniku migrácie a celkovému odstraňovaniu chudoby. Južný Sudán, ako krajina s mimoriadnymi humanitárnymi a rozvojovými potrebami, aj naďalej zostane partnerskou krajinou ODA SR.

Špecifické postavenie má Etiópia, ako druhá najľudnatejšia krajina Afriky. Prítomnosť zastupiteľského úradu SR v Addis Abebe je dôležitým faktorom pri implementácii projektov, pričom Etiópia je perspektívnou partnerskou krajinou aj z hľadiska zapájania podnikateľských subjektov do rozvojovej spolupráce.

[13] A Joint Africa-EU Strategy (JAES), 2007 (https://www.africa-eu-partnership.org//sites/default/files/documents/eas2007_joint_strategy_en.pdf)
[14] Napríklad Spoločný akčný plán zo Samitu o migrácii vo Vallette – Joint Valletta Action plan, 2015. Predovšetkým priorita č. 1 zameraná na riešenie príčin migrácie.

Ciele	Zlepšiť zdravotný stav obyvateľov, s osobitným dôrazom na deti a matky, sprístupnením kvalitnej zdravotnej a preventívnej starostlivosti	Znížiť úroveň nezamestnanosti mladých zlepšením prístupu ku kvalitnému vzdelávaniu a získavaniu praktických zručností	Posilniť potravinovú bezpečnosť budovaním odolnosti miestnych komunít voči dopadom zmeny klímy v poľnohospodárstve a ochrane a podpore udržateľného využívania prírodných zdrojov	Podporiť tvorbu pracovných miest prostredníctvom udržateľného ekonomického rozvoja
Sektory	Dobré zdravie	Kvalitné vzdelávanie	Potravinová bezpečnosť a poľnohospodárstvo Infraštruktúra a udržateľné využívanie prírodných zdrojov	Podpora tvorby trhového prostredia
SDGs				
Prierez. témy	 			

* Ciele a sektory spolupráce s Keňou, ako programovou krajinou sú popísané v samostatnej kapitole.

5.2.4 Blízky východ (Irak, Jordánsko, Libanon, Sýria)

Od vypuknutia migračnej a utečeneckej krízy sa SR intenzívne zapája do humanitárnych aktivít reagujúcich na dôsledky ozbrojených konfliktov. SR sa zároveň sústredí na riešenie príčin vzniku migrácie prostredníctvom zlepšovania životných podmienok obyvateľov (skvalitnenie infraštruktúry, vzdelávania a zdravotníctva), ako aj zlepšením perspektív na uplatnenie sa v ich domovských komunitách (tvorba zručností pre trh práce a skvalitňovanie podnikateľského prostredia). Osobitná pozornosť je venovaná zlepšovaniu životných podmienok utečencov s cieľom napomáhať pri ich dočasnom pobyte v hostiteľských krajinách, respektíve s návratom do krajín ich pôvodu po ukončení konfliktu. Zameranie rozvojovej spolupráce SR v regióne Blízkeho východu je v súlade so strategickými dokumentami EÚ pre jednotlivé krajiny.[15]

Dlhodobý charakter krízy na Blízkom východe zároveň vyžaduje účinné prepojenie humanitárnych a rozvojových aktivít (humanitárny a rozvojový nexus). Cieľom pôsobenia je prispievať k úsiliu o stabilizáciu politicko-bezpečnostnej situácie krajín v regióne, obnovu a rekonštrukciu krajín a budovanie infraštruktúry v identifikovaných sektoroch.

[15] Stratégia EÚ pre Irak prijatá v roku 2018; Stratégia EÚ pre Sýriu prijatá v roku 2017; Podpora Jordánska a Libanonu vychádza z osobitných kompaktov dohodnutých s EÚ v záujme podpory týchto krajín v kontexte hosťovania sýrskych utečencov.

Ciele	Zabezpečiť prístup ku kvalitnému vzdelávaniu pre všetkých, s dôrazom na tvorbu zručností pre trh práce	Zvýšiť kvalitu a dostupnosť udržateľnej infraštruktúry (voda a sanitácia, energetika)	Zlepšiť dostupnosť a kvalitu zdravotnej starostlivosti	Podporiť rozvoj podnikateľského prostredia so zameraním na tvorbu pracovných miest
Sektory	Kvalitné vzdelávanie	Infraštruktúra a udržateľné využívanie prírodných zdrojov	Dobré zdravie	Podpora tvorby trhového prostredia
SDGs				
Prierez. témy	 			

5.2.5 Afganistan

V dôsledku zhoršujúcej sa bezpečnostnej situácie v krajine a s tým súvisiacimi sťaženými podmienkami pri implementácii projektov bol Afganistan vyradený z programových krajín SlovakAid. Afganistan naďalej zostáva partnerskou krajinou SlovakAid, pričom rozvojová spolupráca sa sústredí na oblasť zvyšovania kvality odborného a vyššieho vzdelávania. Oproti predchádzajúcemu obdobiu ide o zúženie aktivít na oblasť, v ktorej sa dlhodobo darilo SlovakAid úspešne realizovať projekty aj napriek zložitým politickým a bezpečnostným podmienkam. Afganistan je zároveň príkladom synergie a spolupráce slovenských rozvojových a humanitárnych aktérov a Ozbrojených síl SR.

Ciele	Zvýšiť kvalitu vzdelávania s dôrazom na vyššie a odborné vzdelávanie
Sektory	Kvalitné vzdelávanie
SDGs	
Prierez. témy	

6. Nástroje rozvojovej spolupráce SR

Nástroje rozvojovej spolupráce SR vychádzajú zo zákona o rozvojovej spolupráci. S cieľom prechodu na systém založený na výsledkoch a merateľných ukazovateľoch je potrebné zaviesť do praxe zadanie zákazky, ako aj rámcové dohody. Doteraz využívaný systém dotácií tak poskytne väčší priestor pre hľadanie inovatívnych projektov. V strednodobom hľadisku bude kľúčovým výraznejšie zapájanie a využívanie nástrojov SlovakAid jednotlivými rezortmi.

6.1 Dotácie

Dotácie sú už od roku 2003 základným nástrojom ODA SR. Mechanizmus poskytovania dotácií je realizovaný prostredníctvom výziev vyhlasovaných SAMRS, v rámci ktorých predkladajú oprávnené subjekty[16] návrhy projektov. Zákon o rozvojovej spolupráci definuje tieto typy dotácií:

a) rozvojový projekt,
b) humanitárny projekt,
c) projekt rozvojového vzdelávania,
d) projekt verejnej informovanosti,
e) projekt budovania kapacít,
f) vyslanie dobrovoľníka do partnerskej krajiny,

6.1.1. Rozvojové projekty predstavujú najvýznamnejšiu časť dotácií a sú predkladané prostredníctvom výziev. Zameranie výziev vychádza z aktuálne platných strategických dokumentov schválených vládou SR. Projekty sú realizované v rámci partnerstva slovenského subjektu a partnerského subjektu v cieľovej krajine.

6.1.2. Humanitárne a post-humanitárne projekty sú predkladané v rámci výziev, ktoré reagujú na naliehavé, ako aj pretrvávajúce humanitárne potreby v teritóriách postihnutých ozbrojenými konfliktami, prírodnými katastrofami alebo inými krízovými situáciami. Podmienky poskytovania humanitárnej pomoci bude podrobnejšie upravovať Stratégia humanitárnej pomoci SR, ktorá bude vypracovaná v priebehu roku 2019. ODA SR kladie väčší dôraz na prepájanie humanitárnych a rozvojových aktivít, tak aby bol po vyriešení bezprostredných humanitárnych potrieb v postihnutom teritóriu zabezpečený prechod k realizácii rozvojových intervencií.

6.1.3. Projekty rozvojového vzdelávania sú realizované v SR a zameriavajú sa na integráciu rozvojovej problematiky do učebných plánov a osnov na jednotlivých stupňoch slovenských škôl. Za oblasť globálneho vzdelávania, ktorého súčasťou je rozvojové vzdelávanie, zodpovedá MŠVVaŠ SR a MZVaEZ SR. Hlavnými výzvami v oblasti rozvojového vzdelávania je vypracovanie Národnej stratégie pre globálne vzdelávanie, ako aj posilnenie výučby problematiky rozvojového vzdelávania, vrátane systematického zavádzania tém globálneho vzdelávania do formálneho, ako aj neformálneho vzdelávania. Za účelom zvyšovania všeobecného povedomia o rozvojovej problematike je potrebné klásť dôraz na vzdelávanie aktérov, najmä lídrov v neformálnom vzdelávaní, učiteľov a novinárov, ktoré získané poznatky sprostredkúvajú verejnosti.

6.1.4. Projekty budovania kapacít

Budovanie systému rozvojovej spolupráce SR a kapacít jeho aktérov je neoddeliteľnou súčasťou posilňovania systému rozvojovej spolupráce SR. V rámci budovania kapacít sú podporované viaceré aktivity:

[16] Právnické osoby založené podľa právneho poriadku SR.

- koordinačné a implementačné funkcie strešných organizácií kľúčových aktérov aktívnych v rozvojovej spolupráci SR;
- zvyšovanie odbornosti zamestnancov štátnej a verejnej správy pôsobiacich v rozvojovej agende;
- podpora zapájania slovenských subjektov do projektov financovaných z grantov Európskej komisie v rámci jej rozvojových nástrojov (primárne DCI, EDF, EIDHR);
- vytvorenie podmienok v SAMRS s cieľom realizácie delegovanej spolupráce s Európskej komisie (tento proces bol spustený v roku 2018).

6.1.5. Vysielanie dobrovoľníkov a expertov do rozvojových krajín

Špecifikom vysielania dobrovoľníkov a expertov e nielen pomoc partnerským krajinám, ale prínos spočíva aj v budovaní slovenských kapacít v oblasti rozvojovej spolupráce a zvyšovaní povedomia slovenskej verejnosti o význame a podstate rozvojovej spolupráce.

Z teritoriálneho hľadiska majú prednosť pri vysielaní dobrovoľníkov a expertov partnerské krajiny definované strednodobou stratégiou, no vysielanie je možné aj do iných rozvojových krajín v rámci zoznamu Výboru OECD pre rozvojovú pomoc (OECD/DAC).

6.1.6 Spolufinancovanie projektov EÚ

EÚ kofinancované (spolufinancované) projekty sú nástrojom podpory SlovakAid pre oprávnené subjekty, ktoré sa uchádzajú o finančné príspevky z grantových schém v rámci rozvojových nástrojov Európskej komisie. Týmto nástrojom sa posilňuje podiel Slovenska v rámci rozvojovej spolupráce EÚ a prepojenie slovenskej rozvojovej spolupráce s rozvojovou politikou EÚ. Zapájanie sa do celoeurópskych rozvojových projektov prispieva k zvýšeniu profesionality a expertízy, budovaniu dlhodobých partnerských vzťahov a zviditeľneniu značky SlovakAid.

6.2 Finančné príspevky

Finančné príspevky sú využívané v rámci rozvojovej spolupráce (bilaterálnej a multilaterálnej), ako aj humanitárnej pomoci. Podmienky ich poskytovania definuje zákon o rozvojovej spolupráci. Finančné príspevky poskytuje najmä MZVaEZ SR a SAMRS, no zákon umožňuje ich poskytovanie aj zo strany ostatných ministerstiev a ústredných orgánov štátnej správy. Nástroj je možné využiť aj v rozvojových krajinách v rámci zoznamu Výboru OECD pre rozvojovú pomoc (DAC).

6.3 Finančné príspevky ZÚ SR (mikrogranty)

Finančné príspevky poskytované cez sieť zastupiteľských úradov SR predstavujú operatívnu formu rozvojovej spolupráce SR, ktorá umožňuje flexibilne a adresne reagovať na problémy a potreby partnerskej krajiny. Pridanou hodnotou finančných príspevkov je zvyšovanie viditeľnosti SlovakAid v partnerských krajinách. Návrhy na financovanie projektov predkladajú lokálne subjekty prostredníctvom zastupiteľských úradov SR. Špecifikom tohto nástroja je, že aktivity implementujú výlučne lokálne subjekty v partnerskej krajine, prostredníctvom čoho nástroj prispieva k postupnému odviazaniu intervencií SlovakAid. Nástroj je možné využiť aj v rozvojových krajinách v rámci zoznamu Výboru OECD pre rozvojovú pomoc (DAC).

6.4 Zadávanie zákaziek na realizáciu rozvojových projektov

Výzvu na predkladanie ponúk na realizáciu zákazky zverejňuje SAMRS, v ktorej definuje parametre pre plánovanú rozvojovú intervenciu. Zadanie zákazky vychádza z rozvojových potrieb partnerskej krajiny, ktoré boli identifikované v úzkej spolupráci s jej orgánmi, ako aj z kapacít slovenských rozvojových aktérov. Vyhlásením zákazky procesom verejného

obstarávania sa hľadá najvhodnejší subjekt na jej realizáciu. Takáto forma financovania umožňuje realizovať aktivity, ktorými napĺňajú konkrétne stanovené ciele. Zákazky sú otvorené pre slovenské, ako aj zahraničné subjekty, čo znamená, že v prípade tohto nástroja je rozvojová pomoc SR neviazaná. Nástroj je možné využiť aj v rozvojových krajinách v rámci zoznamu Výboru OECD pre rozvojovú pomoc (DAC).

6.5 Nástroj na zdieľanie expertných skúseností SR

Slovensko úspešne pomáha svojim partnerom pri implementácii reforiem už od roku 2011 prostredníctvom Centra na odovzdávanie skúseností z integrácie a reforiem (CETIR). Kľúčom pre úspešnú realizáciu aktivít tohto nástroja je spolupráca nositeľov jednotlivých expertíz naprieč sektormi, ktorí pozostávajú zo zástupcov orgánov a inštitúcií štátnej a verejnej správy, územnej samosprávy, a v odôvodniteľných prípadoch aj zástupcov mimovládneho, akademického a súkromného sektora. Nástroj je možné využiť vo všetkých rozvojových krajinách v rámci zoznamu Výboru OECD pre rozvojovú pomoc (OECD/DAC).

6.6 Štipendiá vlády SR

Program poskytovania vládnych štipendií na štúdium na slovenských verejných vysokých školách študentom z rozvojových krajín v SR zabezpečuje MŠVVaŠ SR v spolupráci s MZVaEZ SR. Cieľom je prispievať k podpore vzdelanosti ako významného prvku v podpore sociálno-ekonomického napredovania rozvojových krajín.

SR v rámci udeľovania vládnych štipendií flexibilne reaguje na vývoj medzinárodnej situácie. Teritoriálne zameranie poskytovania vládnych štipendií bolo upravené v zmysle záverov Samitu OSN k migrácii a utečencom (Newyorská deklarácia, 19. 9. 2016). SR sa v rámci deklarácie zaviazala v období 2017–2021 poskytnúť 520 štipendií pre študentov z krajín postihnutých konfliktami. Teritoriálne prerozdelenie štipendií je každoročne upravované tak, aby v čo najväčšej miere zohľadnilo potreby krajín postihnutých konfliktmi.

Zároveň je potrebné prijať opatrenia na zefektívnenie programu vládnych štipendií, predovšetkým smerom k zabezpečeniu pozitívneho rozvojového dopadu pre partnerské krajiny.

6.7 Poskytnutie zvýhodneného vývozného úveru

Poskytnutie zvýhodneného úveru je nástroj zameraný na podporu zapájania slovenských podnikateľských subjektov do rozvojových aktivít a uľahčenie prieniku súkromného sektora na trhy v rozvojových krajinách. Nositeľom tohto nástroja je EXIMBANKA SR. Jeho špecifikom je zvýhodnenie úveru pre verejného zahraničného odberateľa slovenských tovarov alebo služieb z rozvojovej krajiny, formou tzv. grantového elementu financovaného zo zdrojov štátneho rozpočtu. Schéma zvýhodnených vývozných úverov podlieha medzinárodne platným pravidlám Dohovoru pre oficiálne podporované vývozné úvery (tzv. Konsenzus OECD) a kritériám pre zvýhodnené financovanie, ktoré sú založené na udržateľných princípoch financovania krajín s nízkymi príjmami. Zvýhodnený vývozný úver možno poskytnúť najmä na účely rozvoja infraštruktúry a nových technológií, ochrany životného prostredia, regionálneho rozvoja a podpory zamestnanosti v partnerskej krajine.

6.8 Bilaterálne medzinárodné dohody o rozvojovej spolupráci

Bilaterálne medzinárodné dohody o rozvojovej spolupráci sú uzatvárané s programovými krajinami ODA SR. Upravujú základný rámec bilaterálnej rozvojovej spolupráce, vrátane podmienok, ktoré umožňujú zjednodušenie jej praktickej realizácie (napr. oslobodenie od daní a ciel). S cieľom zvyšovania efektívnosti rozvojovej spolupráce a zapájania súkromného sektora do rozvojovej spolupráce by takéto dohody mohli obsahovať výnimky z miestnych pravidiel verejného obstarávania.

6.9 Spoločné programovanie EÚ

Dôležitú úlohu pri koordinácii rozvojových aktivít v jednotlivých partnerských krajinách zohráva spoločné programovanie EÚ. SR je do spoločného programovania EÚ aktívne zapojená najmä v programových krajinách SlovakAid – v Keni a Moldavsku. Kým v Moldavsku má spoločné programovanie skôr charakter koordinácie medzi donormi, v Keni ide o prehĺbenejšiu spoluprácu, vrátane spoločného financovania rozvojových programov. SR sa podieľa na financovaní programu EÚ AgriFI zameraného na zlepšenie integrácie hodnotového reťazca drobných farmárov a pastierov poskytnutím stimulov na investície do agropotravinárskeho sektora[17]. Zapojenie do spoločného programovania v ďalších partnerských krajinách závisí od jeho charakteru a relevancie pre aktivity SlovakAid, ako aj od kapacít zastupiteľských úradov SR, pod ktoré tieto krajiny spadajú.

6.10 Rámcové dohody

Rámcové dohody o realizácii dlhodobého partnerstva sú uzatvárané so subjektmi, ktoré aktívne pôsobia v oblasti rozvojovej spolupráce SR, majú preukázateľné dlhodobé skúsenosti, dostatočné ľudské a finančné zdroje a pozitívne hodnotenie v rámci implementácie rozvojových projektov. Ich cieľom je zabezpečenie realizácie viacročných projektov, ktoré majú väčší potenciál pre dosiahnutie udržateľných výsledkov.

[17] O zapojení SR do spoločného programovania EÚ v Keni rozhodla vláda SR uznesením č. 158/2017 z 5. 4. 2017,

7. Zapájanie súkromného sektora do rozvojovej spolupráce[18]

Dôležitým faktorom rozvoja je podpora udržateľného ekonomického rastu, tvorby pracovných miest, ako aj podpora mobilizácie domácich zdrojov a podnikania. Aj preto je zapájanie súkromného sektora dôležitým predpokladom úspešnosti a zabezpečenia udržateľnosti rozvojových aktivít. Zároveň sa tým posilňuje sociálno-ekonomický rozvoj miestneho obyvateľstva (pracovné miesta, budovanie kapacít, efektívne zapájanie sa do globálnych hodnotových reťazcov, dostupnosť základných tovarov a služieb) a mobilizujú sa súkromné finančné zdroje na napĺňanie cieľov udržateľného rozvoja. Ide o kľúčový aspekt pri riešení príčin migrácie v krajinách pôvodu. Aktivity zamerané na zapájanie súkromného sektora do rozvojovej spolupráce nie sú striktne určené len pre partnerské regióny a krajiny, ale ich realizácia je možná vo všetkých krajinách definovaných zoznamom príjemcov rozvojovej pomoci OECD/DAC.

Program podnikateľských partnerstiev

Za účelom efektívneho zapájania podnikateľského sektora do rozvojovej spolupráce SR je vytvorený osobitný Program podnikateľských partnerstiev, ktorého cieľom je:

- podporiť synergiu medzi cieľmi rozvojovej spolupráce SR a podnikateľskými cieľmi v rozvojových krajinách;
- podporiť vytváranie nových podnikateľských partnerstiev a budovať udržateľné kapacity miestnych partnerov;
- mobilizovať súkromné zdroje na posilnenie slovenských rozvojových aktivít;
- napomôcť slovenským podnikateľským subjektom etablovať sa v rozvojových krajinách a uľahčiť miestnym podnikom prístup do globálnych hodnotových reťazcov;
- posilniť a rozšíriť aktivity a rozvojový vplyv slovenských podnikateľských subjektov, ktoré už aktívne pôsobia v rozvojových krajinách.

Z charakteru a podstaty rozvojovej spolupráce vyplýva, že priama podpora exportu je z programu vylúčená. Program je realizovaný prostredníctvom výziev vyhlasovaných SAMRS pre všetky rozvojové krajiny podľa definície OECD/DAC a vo všetkých sektoroch.

Program poskytuje podporu v dvoch fázach:

1. **Prípravná fáza** –vypracovanie štúdie uskutočniteľnosti a podnikateľského plánu.
2. **Realizačná fáza** –projekty zahŕňajúce konkrétne činnosti smerujúce k praktickej realizácii inovatívnych podnikateľských nápadov prispievajúcich k napĺňaniu rozvojových cieľov v partnerskej krajine.

Prioritizované budú projekty, ktoré preukážu potenciál mobilizácie finančných zdrojov súkromného sektora.

Zadanie zákazky

Predstavuje nástroj, v rámci ktorého je možné podporiť zapájanie súkromného sektora do rozvojovej spolupráce SR (bližšie v kapitole 6 Nástroje rozvojovej spolupráce SR).

Zvyšovanie informovanosti a budovanie kapacít

Zapájanie súkromného sektora do rozvojových aktivít SR môže byť úspešné len vtedy, ak je o možnostiach ODA SR, medzinárodných finančných inštitúcií a rozvojových organizácií, ako

[18] Prijatím Strednodobej stratégie rozvojovej spolupráce SR na roky 2019–2023 sa ruší platnosť Koncepcie zapájania podnikateľov do rozvojovej spolupráce z roku 2012.

aj finančných nástrojov EÚ riadne a pravidelne informovaný a je mu v tejto súvislosti poskytnutá podpora. Za týmto účelom bol už v roku 2015 v spolupráci s UNDP spustený program Rozvojmajstri, zameraný na podporu uplatnenia slovenských podnikateľov vo verejných súťažiach medzinárodných finančných inštitúcií. Zároveň podporuje pochopenie cieľov udržateľného rozvoja a rozvojového aspektu podnikateľských aktivít. Zvyšovanie informovanosti bude koordinované aj s podnikateľskými zväzmi, združeniami a asociáciami, ako aj mimovládnym sektorom s cieľom oslovenia čo najširšieho okruhu subjektov. Za týmto účelom využíva MZVaEZ SR aj portál „Podnikajme v zahraničí“.

Prostredníctvom nadstavbových školení MZVaEZ SR zvyšuje kapacity ekonomických diplomatov za účelom podpory aktivít a rozvojového vplyvu slovenských podnikateľských subjektov v rozvojových krajinách.

8. Humanitárna pomoc

Humanitárna pomoc je neoddeliteľnou súčasťou rozvojovej spolupráce, riadi sa však istými špecifikami, ktoré sú dané potrebou pružne a promptne reagovať na aktuálne požiadavky krajín postihnutých humanitárnymi krízami. **Humanitárna pomoc** je poskytovanie pomoci a podpory obyvateľstvu, záchrana životov, zachovanie ľudskej dôstojnosti a zmierňovanie utrpenia ľudí v prípade prírodných katastrof, človekom spôsobených kríz, stavu hladu alebo v porovnateľných núdzových situáciách.

Poskytovanie humanitárnej pomoci sa opiera o zákon o rozvojovej spolupráci a uznesenie vlády SR č. 310 z 12. 4. 2006 k mechanizmu poskytovania humanitárnej pomoci SR do zahraničia. SR poskytuje humanitárnu pomoc vychádzajúc z výsledkov a záväzkov prijatých na Svetovom humanitárnom samite v Istanbule v roku 2016 a rešpektujúc princípy humanity, nestrannosti, politickej nezávislosti a neutrality v súlade s iniciatívou Good Humanitarian Donorship,[19] Core Humanitarian Standards[20] a Európskeho konsenzu o humanitárnej pomoci[21], ku ktorým sa prihlásila v roku 2007.
V súčasnosti má veľa humanitárnych kríz komplexný charakter, ktorý si vyžaduje integrovaný prístup[22] so zapojením všetkých relevantných aktérov a využitím intervencií, ktoré reflektujú kontext konkrétnej krízy a zohľadňujú špecifické humanitárne potreby. Cieľom tohto prístupu je zabezpečenie účinného prepojenia humanitárnych a rozvojových aktivít tak, aby sa eliminovalo riziko pretrvávajúcej krízy.

Realizátori humanitárnej pomoci SR

MZVaEZ SR je koordinačným orgánom pre medzinárodnú spoluprácu vo vzťahu k iným ústredným orgánom štátnej správy a ostatným partnerom počas reakcií na humanitárne krízy. Pri humanitárnej činnosti poskytuje okamžitú a post-humanitárnu pomoc prostredníctvom výziev na dotácie, ako aj finančnú humanitárnu pomoc. Taktiež monitoruje situáciu v postihnutej krajine, poskytuje konzulárnu pomoc občanom SR a EÚ, komunikuje s koordinátormi pomoci a spolupracuje pri doručení humanitárnej pomoci.

MV SR poskytuje materiálnu (správa skladov humanitárnej pomoci v SR, poskytnutie a preprava humanitárneho materiálu a humanitárnych pracovníkov), záchranársku (moduly civilnej ochrany) a poradenskú humanitárnu pomoc (príprava, koordinácia, doprava a realizácia vysielania expertov a realizácia preventívnych programov).

Partneri pri poskytovaní humanitárnej pomoci

MO SR, resp. vojenské zložky všeobecne a organizácie v jeho zriaďovateľskej pôsobnosti zabezpečujú činnosti a prostriedky pre posilnenie a podporu poskytovania humanitárnej pomoci (výmena informácií, poskytnutie techniky, dopravy a inej pomoci humanitárnym pracovníkom, poskytnutie priestorov pre dočasné skladovanie humanitárnej pomoci, koordinácia a asistencia pri distribúcii humanitárnej pomoci, výstavba a obnova infraštruktúry pre humanitárne potreby, humanitárne odmínovanie).

Medzi ďalších partnerov patria iné ústredné orgány štátnej správy (ako napr. Ministerstvo zdravotníctva SR) a slovenské humanitárne organizácie. Pri poskytovaní humanitárnej pomoci spolupracuje SR s medzinárodnými humanitárnymi organizáciami, miestnymi inštitúciami a organizáciami v krajine postihnutej humanitárnou krízou, inými donormi, ako aj ďalšími

[19] https://www.ghdinitiative.org/ghd/gns/home-page.html
[20] https://corehumanitarianstandard.org/the-standard
[21] http://ec.europa.eu/echo/who/humanitarian-aid-and-civil-protection/european-consensus_en
[22] Integrácia všetkých vojenských, politických, rozvojových a humanitárnych nástrojov do koherentného systému.

aktérmi.

S cieľom pružného, efektívneho a dlhodobého poskytovania humanitárnej pomoci je potrebné zhodnotiť súčasný mechanizmus poskytovania humanitárnej pomoci a pripraviť Stratégiu humanitárnej pomoci SR, ktorá zadefinuje prioritné teritóriá a kritériá ich výberu, ako aj nasledujúce formy poskytovania humanitárnej pomoci:

1. Finančná humanitárna pomoc
2. Materiálna humanitárna pomoc
3. Expertná humanitárna pomoc

9. Multilaterálna rozvojová spolupráca

SR je zapojená do multilaterálnej rozvojovej spolupráce najmä prostredníctvom rozvojových aktivít EÚ a medzinárodných organizácií a inštitúcií. Rozvojovú spoluprácu realizuje formou zapájania sa do rozhodovacích procesov, ako aj formou poskytovania príspevkov zo štátneho rozpočtu a zvyšovania základného imania medzinárodných finančných inštitúcií. SR naďalej využíva multilaterálnu rozvojovú spoluprácu ako nástroj podpory tých rozvojových krajín a sektorov, v ktorých nie je pre SR efektívne pôsobiť na bilaterálnej báze. Zároveň zintenzívni realizáciu multilaterálnej rozvojovej spolupráce na doplnenie bilaterálnych aktivít a realizáciu rozvojových priorít ODA SR s cieľom znásobenia dopadu jej rozvojových aktivít.

Rozhodovacie procesy

SR sa aktívne zapája do rozhodovacích procesov EÚ a medzinárodných organizácií a premieta národné postoje, hodnoty, zahraničnopolitické a rozvojové priority do ich konkrétnych aktivít. Predsedníctvo SR v Rade EÚ prispelo k definovaniu národných priorít rozvojovej politiky SR presadzovaných na pôde EÚ. S cieľom čo najväčšej optimalizácie vplyvu svojej zahraničnej politiky koordinuje SR svoje úsilie a presadzuje zadefinované priority celoplošne naprieč všetkými rezortmi. Ide najmä o tieto priority v oblasti rozvojovej spolupráce:

- zmena klímy (implementácia Parížskej dohody) a udržateľné využívanie vodných zdrojov, podpora rozvoja krajín so stredným príjmom (tzv. MICs), riešenie základných príčin migrácie v krajinách pôvodu, eliminácia chudoby prostredníctvom tvorby pracovných miest, orientácia na marginalizované skupiny a mládež (podpora zamestnanosti a boj proti radikalizácii a extrémizmu).

V oblasti humanitárnej pomoci medzi priority patria:

- ochrana žien a dievčat v kontexte kríz, vzdelávanie v kontexte kríz, potravinová bezpečnosť a zameranie na humanitárno-rozvojový nexus.

Zároveň SR hľadá prieniky synergiu medzi aktivitami EÚ a medzinárodných organizácií, ktorých je SR členom a bilaterálnymi programami SlovakAid. V prípade medzinárodných finančných inštitúcií SR kladie dôraz na vytváranie príležitostí na využívanie a kombináciu verejných a súkromných zdrojov na financovanie rozvoja (tzv. blending) a vytváranie synergií medzi jednotlivými oblasťami rozvojovej spolupráce.

Multilaterálne finančné príspevky

Riadne členské príspevky, ako aj dobrovoľné príspevky do niektorých medzinárodných organizácií, časť príspevku do rozpočtu EÚ, či do Európskeho rozvojového fondu sú v zmysle štatistických smerníc Výboru OECD pre rozvojovú pomoc vykazovateľné ako oficiálna rozvojová pomoc. Patria sem aj príspevky poskytované prostredníctvom medzinárodných organizácií, napríklad do osobitných fondov zameraných na konkrétne aktivity (napr. Fond technickej spolupráce Medzinárodnej agentúry pre atómovú energiu). Multilaterálne príspevky tak tvoria každoročne približne 75% celkového objemu ODA SR. Je preto nevyhnutné venovať zvýšenú pozornosť ich efektívnemu využívaniu, čím sa zabezpečia podmienky pre napĺňanie udržateľných cieľov, ako aj konkrétny prínos pre SR a jej zviditeľnenie. *Komplexné zhodnotenie efektivity členstva SR v medzinárodných organizáciách a s ním spojených finančných aspektov (2016-2017)*[23] obsahuje konkrétne odporúčania na zvýšenie efektivity

[23] Materiál prijatý uznesením vlády SR č. 146/2018 z 11. 4. 2018.

členstva SR v medzinárodných organizáciách, ako aj na využívanie príspevkov, ktoré sú v súlade s definíciou ODA.

Dobrovoľné finančné príspevky majú svoj nenahraditeľný význam vo vzťahu k plneniu zahraničnopolitických záujmov krajiny. Poskytnutie dobrovoľného príspevku je vyjadrením politickej podpory mandátu a aktivitám danej medzinárodnej organizácie a zároveň napomáhajú zvyšovať kredibilitu SR na medzinárodnej scéne. Na rozdiel od riadnych členských príspevkov je zároveň možné dobrovoľné príspevky viazať na konkrétny účel v súlade so strategickými prioritami ODA SR, čo predstavuje pre SR možnosť aktívne ovplyvniť výber aktivít a projektov, na ktoré bude uvedený príspevok využitý. Vzhľadom na obmedzené zdroje financovania SR využíva kapacitu a mobilizáciu zdrojov medzinárodných organizácií a medzinárodných finančných inštitúcií pri napĺňaní cieľov udržateľného rozvoja a pomoci najmenej rozvinutým krajinám sveta (LDCs). Zároveň je dôležité hľadať prieniky a synergiu medzi aktivitami EÚ a medzinárodných organizácií a medzinárodných finančných inštitúcií, ktorých je SR členom. I keď došlo v poslednej dobe k miernemu nárastu sumy dobrovoľných príspevkov multilaterálnej ODA (2% v roku 2018), je potrebné tento pomer navyšovať.

Opatrenia na zefektívnenie využívania multilaterálnej rozvojovej spolupráce:

1. **Zvýšenie možností účasti slovenských subjektov na programoch a projektoch EÚ, OSN a ďalších medzinárodných organizácií a medzinárodných finančných inštitúcií**

SR sa zasadzuje za také nastavenie programov, fondov, či finančných nástrojov a pravidiel, vrátane prebiehajúcich rokovaní o novom Viacročnom finančnom rámci EÚ, ktoré umožnia účasť slovenským subjektom (inkluzivitu) na ich implementácii[24]. Ďalšou z možností ako efektívne participovať na programoch EÚ je spoločné programovanie, do ktorého je SR zapojená v Keni od roku 2014.

2. **Zabezpečenie systémovej podpory slovenským subjektom a ich aktívne informovanie s cieľom uchádzania sa vo verejných súťažiach na pôde EÚ či medzinárodných finančných inštitúcií**

SR zintenzívni podporné aktivity vo vzťahu k slovenským subjektom, a to prostredníctvom informačných podujatí realizovaných v SR, ako aj v partnerských krajinách prostredníctvom siete zastupiteľských úradov SR, s podporou programu Rozvojmajstri. MZVaEZ SR rovnako zvýši zapojenie ekonomickej diplomacie v oblasti rozvojovej politiky SR pomocou špecifických školiacich aktivít. Slovenské subjekty majú zároveň už dlhodobo možnosť využívať nástroj spolufinancovania rozvojových projektov, na ktoré získali prostriedky z grantov Európskej komisie.

3. **Prepojenie poskytovania dobrovoľných príspevkov na humanitárnu pomoc s bilaterálnou rozvojovou spoluprácou**

V krajinách, kde je SR prostredníctvom SlovakAid prítomná, využíva multilaterálnu rozvojovú spoluprácu na doplnenie bilaterálnych aktivít a realizáciu rozvojových priorít ODA SR (earmarked finance). Podpornými kritériami pri výbere konkrétnej medzinárodnej organizácie sú:

a) súlad aktivít medzinárodnej organizácie s prioritami zahraničnej politiky SR,

[24] Nerovnaké konkurenčné prostredie a systémy obstarávania zvýhodňujú svojimi požiadavkami na kvalifikáciu a objem predchádzajúcich kontraktov subjekty z etablovaných donorských krajín so silnou tradíciou bilaterálnej rozvojovej spolupráce a viazania fondov.

b) súlad zamerania aktivít medzinárodnej organizácie so sektorovými a geografickými prioritami ODA SR,

c) medzinárodný vývoj (napr. migračná a utečenecká kríza),

d) forma fungovania organizácie a jej prítomnosť v krajine (priame pôsobenie prostredníctvom vlastných expertov – ide o vhodnú formu pôsobenia osobitne v krajinách, kde SR nemá svoje vlastné kapacity; nepriame pôsobenie formou subgrantingu – ide o vhodnú formu pôsobenia osobitne v krajinách, kde má SR vlastné kapacity a je možné zapojenie slovenského subjektu do implementácie programov alebo projektov danej organizácie), ako aj výška administratívnych nákladov organizácie,

e) význam a prínos podpory pre SR – politický alebo odborný, návratnosť v podobe realizovaných projektov, know-how a budovania národných kapacít, možnosti účasti slovenských subjektov a expertov SR v agende a projektoch,

f) vizibilita SlovakAid.

Na základe skúseností organizácií poskytujúcich humanitárnu pomoc najefektívnejším spôsobom financovania je poskytovanie prostriedkov bez ich viazanosti na konkrétny účel (unearmarked finance). Týmto je zabezpečené, že finančné prostriedky sa dostanú na miesto najurgentnejšej potreby. Táto forma financovania je najvhodnejšia osobitne v teritóriách, kde SR nerealizuje svoju bilaterálnu rozvojovú spoluprácu.

4. **Optimalizácia objemu dobrovoľných finančných príspevkov do vybraných medzinárodných organizácií či programov a nástrojov EÚ s cieľom efektívnejšieho využitia potenciálu týchto organizácií a zaistenia prínosu pre SR**

SR každoročne dobrovoľne prispieva do vybraných medzinárodných organizácií v zmysle príslušných uznesení vlády SR[25], ktoré následne vykazuje ako ODA. Výška niektorých príspevkov nekorešponduje s aktuálnou ekonomickou situáciou SR, ani s politickým postavením a potenciálom Slovenska.

Je preto potrebné prehodnotiť tento stav, vytipovať tie organizácie, do ktorých má SR záujem pravidelne a predvídateľne prispievať a zvážiť výšku sumy dobrovoľného príspevku tak, aby pravidelná spolupráca s danou organizáciou priniesla konkrétne výhody aj pre SR, či už vo forme expertných konzultácií, budovania kapacít, alebo využívania slovenských subjektov na implementáciu aktivít danej organizácie v partnerskej krajine SlovakAid.

5. **Uzavieranie dohôd o využívaní príspevku tzv. *grant agreement* s prijímajúcou organizáciou.** S cieľom efektívnejšieho využívania dobrovoľných príspevkov je vhodné s podporenou medzinárodnou organizáciu uzavrieť dohodu o spolupráci, ktorá zaviaže príjemcu príspevku k pravidelnému zasielaniu správ o jeho využívaní. Osobitne v prípade pravidelných príspevkov by mala dohoda obsahovať aj ustanovenia o spoločných konzultáciách, stážach, či budovaní kapacít slovenských subjektov[26].

[25] uznesenie vlády č. 193/2003 (UNHCR – 10 tis. EUR, UNICEF – 10 tis. EUR, UNFPA – 5 tis. EUR); uznesenie vlády č. 286/1997 (WFP – 15 tis. USD); uznesenie vlády SR č. 721/1996 (ICRC – 35 tis. CHF)

[26] Zároveň v dôsledku migračnej a utečeneckej krízy prispela SR v minulých rokoch jednorazovými mimoriadnymi príspevkami do viacerých organizácií (sumu presahujúcu 2 mil. EUR) bez využitia tejto podpory na nastavenie spolupráce, ktorá by mohla mať konkrétny prínos aj pre SR. V súlade s uznesením vlády SR č. 38/2016 boli vyplatené do fondov a programov v rámci systému OSN (WFP, UNHCR, UNICEF, IOM) príspevky vo výške 1,7 mil. EUR, v súlade s uznesením vlády SR č. 102/2016 boli vyplatené rovnakým fondom a programom finančné príspevky vo výške 600 tis. EUR, ďalšie záväzky vo výške 3,4 mil. EUR deklarovala SR na Samite lídrov k svetovej utečeneckej kríze v septembri 2016. SR taktiež poskytla príspevky do fondov medzinárodných

6. **Pravidelné štvorročné vyhodnocovanie efektivity poskytovania finančných príspevkov, ktoré sú vykazovateľné ako ODA**

MZVaEZ SR každé štyri roky pripravuje *Komplexné zhodnotenie efektivity členstva SR v medzinárodných organizáciách a s ním spojených finančných aspektov*. Toto zhodnotenie zároveň obsahuje zhodnotenie príspevkov, ktoré SR vykazuje ako ODA a boli realizované pod hlavičkou SlovakAid.

finančných inštitúcií v súvislosti s migračnou a utečeneckou krízou, konkrétne EIB, RB RE vo výške 2,3 mil. EUR.

10. Spolupráca s rozvojovými aktérmi SR a medzinárodnými donormi

Aktéri rozvojovej spolupráce SR

Štátna správa – Národným koordinátorom rozvojovej spolupráce SR je Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR a úlohu implementačnej agentúry vykonáva SAMRS, ktorá je rozpočtovou organizáciou ministerstva. Dôraz je kladený dôraz na prehĺbenie spolupráce všetkých orgánov štátnej správy pri realizácii ODA SR. Rozhodujúcu úlohu pri koordinácii aktivít ODA SR má Koordinačný výbor pre poskytovanie oficiálnej rozvojovej pomoci SR, ktorého členmi sú predstavitelia vybraných ministerstiev, zástupcovia Platformy mimovládnych rozvojových organizácií, zástupcovia súkromného sektora, predstavitelia Zahraničného výboru NR SR, Národnej agentúry pre rozvoj malého a stredného podnikania, Asociácie zamestnávateľských zväzov a združení, Slovenskej obchodnej a priemyselnej komory a Združenia miest a obcí Slovenska. Na pracovnej úrovni je vytvorená Pracovná skupina pre rozvojovú spoluprácu SR. MZVaEZ SR je zároveň koordinátorom štatistického vykazovania výdavkov ODA SR prostredníctvom informačného systému RIS DEV.

Samospráva – Úloha miestnych a regionálnych samospráv vyplýva predovšetkým zo znalostí miestneho prostredia, potenciálu využitia ich skúseností z miestneho a regionálneho rozvoja a poskytovania služieb pre občanov na miestnej úrovni. Spolupráca so samosprávami je koordinovaná s ich strešnými organizáciami, predovšetkým Združením miest a obcí Slovenska (ZMOS).

Mimovládne rozvojové organizácie – Mimovládny sektor zohráva kľúčovú úlohu osobitne pri realizácii projektov rozvojovej spolupráce v partnerských krajinách. Pri riešení koncepčných otázok týkajúcich sa ODA SR zastupuje mimovládny sektor Platforma mimovládnych rozvojových organizácií SR.

Akademický sektor – Organizácie akademického sektora realizujú v partnerských krajinách SlovakAid projekty v oblasti vzdelávania a v SR majú dôležitú úlohu pri aktivitách globálneho vzdelávania.

Súkromný sektor – Spolupráca so súkromným sektorom je posilnená prostredníctvom Programu podnikateľských partnerstiev a možnosti zapájania podnikateľských subjektov do rozvojovej spolupráce rozšíri aj zavedenie nástroja zadanie zákazky na realizáciu rozvojových projektov.

Medzinárodní donori

Cieľom spolupráce SR s inými donormi a medzinárodnými organizáciami v rozvojových krajinách je koordinácia vzájomných aktivít a zvyšovanie efektívnosti rozvojových intervencií v prospech prijímateľskej krajiny. Z pohľadu SlovakAid je pridanou hodnotou aj výmena skúseností s tradičnými donormi a budovanie národných kapacít. Takáto spolupráca zároveň má pozitívny vplyv aj na vizibilitu SlovakAid. Ďalším prínosom je príležitosť spoločne sa uchádzať o realizáciu projektov financovaných nástrojmi EÚ a iných medzinárodných organizácií.

Z dlhodobého hľadiska sa SlovakAid orientuje na spoluprácu s donormi, s ktorými má výraznejšie prieniky v teritoriálnom a sektorovom zameraní a ktorá prispeje k budovaniu kapacít slovenských rozvojových aktérov.

Spolupráca v období 2019-2023 vychádza z dohôd uzavretých s UNDP, USAID, UNESCO a GENE. SR zároveň hľadá možnosti aj pre uzavretie ďalších partnerstiev.

Spolupráca s **USAID** je realizovaná v krajinách Východného partnerstva EÚ a regióne západného Balkánu. Tematicky sa zameriava na dobrú správu vecí verejných, energetickú efektívnosť a bezpečnosť, ako aj manažment vodného a odpadového hospodárstva.

Hlavnou témou spolupráce s **UNESCO** je realizácia spoločných projektov zameraných na dostupnosť vody, udržateľné vodné hospodárstvo, sanitáciu, adresovanie zmeny klímy, geológiu a biodiverzitu.

Projekt spolupráce MZVaEZ SR s **UNDP** (2018 – 2021) sa zameriava na posilnenie zapojenia slovenského podnikateľského sektora do aktivít ODA, podporu oblasti reformy bezpečnostného sektora ako jednej z tém ODA SR, budovanie kapacít MZVaEZ SR v oblasti rozvojovej spolupráce a úspešné zdieľanie reformných skúseností SR so západným Balkánom. **Spolupráca MF SR s UNDP** je realizovaná projektom „Verejné a súkromné financie pre rozvoj“, ktorý sa zameriava na podporu efektívneho riadenia verejných financií na základe slovenských skúseností, ako aj podporu zapájania súkromného sektora do rozvojovej spolupráce. Ďalším projektom MF SR a UNDP je „Transformatívne vládnutie a financovanie“ v oblasti inovácií vo verejnej správe.

SlovakAid spolupracuje od roku 2016 s **izraelskou rozvojovou agentúrou Mashav** v oblasti odovzdávania skúseností Gruzínsku, Moldavsku a Ukrajine. Spolupráca prebieha vo forme vzdelávacích seminárov zameraných na témy rozvoja podnikania, či vodného hospodárstva pre zástupcov verejnej správy, občianskej spoločnosti a podnikateľského sektora z uvedených krajín.

V oblasti globálneho a rozvojového vzdelávania spolupracuje SR dlhodobo s organizáciou **GENE**.

Medzinárodné finančné inštitúcie

V rámci spolupráce **s medzinárodnými finančnými inštitúciami** SR využíva spoločné fondy, ktorých cieľom je podpora plnenia mandátu medzinárodných finančných inštitúcií v rozvojových krajinách, podieľanie sa na plnení cieľov politík EÚ a OECD, prispenie k riešeniu globálnych výziev, akou je napríklad migračná kríza a zároveň zefektívnenie príležitostí pre zapájanie slovenských podnikateľských subjektov do medzinárodných projektov. Hlavnými partnermi sú: Európska investičná banka, Rozvojová banka Rady Európy, Európska banka pre obnovu a rozvoj, Medzinárodná investičná banka a Medzinárodná finančná korporácia. Významným faktorom pre spoluprácu s medzinárodnými finančnými inštitúciami je hľadanie a podpora inovatívnych foriem financovania rozvoja a zabezpečenie sociálnej inklúzie, využívaním nástrojov ako „social bond, crowdfunding” a podobne.

11. Strategické úlohy pre zefektívňovanie ODA SR

11.1 Personálne kapacity slovenských rozvojových aktérov

Jedným z hlavných odporúčaní hodnotenia rozvojovej spolupráce SR zo strany výboru OECD/DAC v roku 2018 je posilnenie personálnych kapacít ministerstiev a ostatných orgánov štátnej správy pôsobiacich v oblasti rozvojovej spolupráce, vrátane zastupiteľských úradov SR v partnerských krajinách. Cieľom SR je postupne budovať kapacity rozvojových pracovníkov na jednotlivých ústredných orgánoch štátnej správy za účelom zabezpečenia implementácie všetkých opatrení pre zefektívnenie systému rozvojovej spolupráce SR. Tento stav plánuje MZVaEZ SR dosiahnuť vytvorením stabilného systému rotácie diplomatov a rozvojových pracovníkov medzi MZVaEZ SR, SAMRS a zastupiteľskými úradmi SR v partnerských krajinách, respektíve stálych misiách pri medzinárodných organizáciách. MZVaEZ SR bude hľadať možnosti posilnenia siete rozvojových diplomatov.

Rozvojoví diplomati sa primárne podieľajú na aktivitách spojených s projektovým cyklom (výber a špecifikácia slovenských rozvojových priorít v partnerskej krajine, výber projektov, ich monitorovanie a evaluácia), na zabezpečovaní kontaktov s vládnymi inštitúciami, miestnymi samosprávami s lokálnymi partnerskými organizáciami, ako aj na donorskej koordinácii. Rozvojový diplomat sa zároveň zúčastňuje na príprave a implementácii mikrograntov, aktivít nástroja na zdieľanie expertných skúseností SR a zapájaní súkromného sektora do rozvojovej spolupráce SR.

MZVaEZ SR zároveň efektívnejšie využíva sieť ekonomických diplomatov na zvyšovanie synergie aktivít ekonomickej diplomacie a rozvojovej spolupráce.

11.2 Posilnenie strategickej úlohy SAMRS

Z dlhodobého hľadiska je potrebné, aby SAMRS pôsobila ako implementačnú agentúru nie len pre MZVaEZ SR, ale pre všetky ministerstvá a ostatné ústredné orgány štátnej správy, ktoré sa aktívne podieľajú na realizácii rozvojovej spolupráce SR. S tým nevyhnutne súvisí potreba vybudovania expertízy v sektoroch pôsobenia ODA SR, ako aj nastavenie strategického riadenia. Týmto spôsobom sa dosiahne zefektívnenie celkového riadenia ODA SR, vnímanie jednotnej identity a posilnenie viditeľnosť SlovakAid.

SAMRS zvyšuje kvalitu svojej činnosti aj prostredníctvom zavedenia systému manažérstva kvality podľa STN EN ISO 9001, ako aj realizácie procesu tzv. Pillar Assesmentu EÚ[27], čo jej umožní zapájať sa do výziev EÚ a spravovať zverené finančné prostriedky.

11.3 Posilnenie postavenia EXIMBANKY SR

V záujme mobilizácie zdrojov súkromného sektora a rozšírenia foriem realizácie rozvojovej spolupráce nad rámec tradičných grantov bude upravené portfólio EXIMBANKY SR. Výhľadovým cieľom je umožniť pôsobenie EXIMBANKY SR v oblasti rozvojového financovania v rozvojových krajinách, mimo existujúcich limitov pre exportné agentúry stanovených pravidlami WTO a OECD. Tým sa posilnia možnosti prieniku slovenských podnikateľov na trhy v rozvojových štátoch a prostredníctvom spolufinancovania súkromným sektorom i pozitívny dopad aktivít na udržateľný rozvoj. Prostredníctvom tzv. rozvojového mandátu získa SR/EXIMBANKA SR prístup k ďalším zdrojom financovania projektov, nad rámec rozpočtu verejnej správy. Ide predovšetkým o prostriedky EÚ alokované v Externom

[27] Proces splnenia požiadaviek definovaných Európskou komisiou, po splnení ktorých môžu byť organizácii zo strany Európskej komisie zverené rozpočtové prostriedky EÚ.

investičnom pláne (EIP), ktoré slúžia na podporu investícií a zlepšenie prístupu k financovaniu najmä v Afrike a európskom susedstve. Ambíciou EXIMBANKY SR je úspešné absolvovania tzv. Pillar Assessmentu EÚ, ktorý je nutnou podmienkou pre využívanie zdrojov EIP, ako aj iných zdrojov EÚ.

11.4 Finančný rámec

V podiele na hrubom národnom dôchodku (HND) predstavovali výdavky na ODA SR v roku 2017 úroveň 0,13%. V rámci členských krajín OECD/DAC sa SR radí v tomto ukazovateli na posledné miesta. Priemer krajín OECD/DAC predstavuje 0,31%. SR tak naďalej zaostáva za plnením cieľov, ku ktorým sa zaviazala na úrovni EÚ - zvýšiť do roka 2030 podiel ODA SR/HND na úroveň 0,33%. Tieto záväzky sú naďalej platné vo svetle Agendy 2030.

Nasledujúca tabuľka ilustruje nezáväzný plán navyšovania ODA SR s predpokladom dosiahnutia úrovne 0,33% podielu ODA na HND do roku 2030, čo predstavuje v priemere každoročný nárast o 25 mil. EUR. Uvedené údaje vychádzajú z predpokladaného priemerného rastu HND na úrovni 3,5% ročne a postupný nárast podielu bilaterálnej ODA na úroveň 35% v roku 2030.

Indikatívny nezáväzný finančný plán na dosiahnutie úrovne 0,33% ODA na HND do roku 2030 (v mil. EUR)

Rok	Bilaterálna ODA	Multilaterálna ODA	ODA spolu	HND	Podiel ODA na HND	Podiel bilat ODA
2017	25,93	73,56	99,49	83 130,01	0,12%	26,07%
2018	33,42	91,42	124,84	86 039,56	0,15%	26,77%
2019	41,25	108,94	150,19	89 050,95	0,17%	27,47%
2020	49,44	126,10	175,54	92 167,73	0,19%	28,17%
2021	57,99	142,90	200,89	95 393,60	0,21%	28,87%
2022	66,89	159,35	226,24	98 732,38	0,23%	29,57%
2023	76,15	175,44	251,59	102 188,01	0,25%	30,27%
2024	85,76	191,18	276,94	105 764,59	0,26%	30,97%
2025	95,73	206,56	302,29	109 466,35	0,28%	31,67%
2026	106,05	221,59	327,64	113 297,68	0,29%	32,37%
2027	116,72	236,27	352,99	117 263,09	0,30%	33,07%
2028	127,75	250,59	378,34	121 367,30	0,31%	33,77%
2029	139,14	264,55	403,69	125 615,16	0,32%	34,47%
2030	**150,88**	**278,16**	**429,04**	**130 011,69**	**0,33%**	**35,17%**

Zdroj východiskových údajov: Správa o oficiálnej rozvojovej spolupráci SR za rok 2017

11.5 Monitoring a evaluácia

Monitoring a evaluácia rozvojovej spolupráce sú neoddeliteľnou súčasťou systému rozvojovej spolupráce SR. Základný rámec monitoringu a evaluácie stanovuje *Stratégia monitorovania a evaluácie bilaterálnej rozvojovej spolupráce SR*, ktorá bola prijatá v roku 2014.

Pravidelný monitoring poskytuje priebežné informácie o stave plnenia projektov rozvojovej spolupráce a ich porovnanie s vopred stanovenými cieľmi. Monitoring a kontrolu projektových aktivít realizuje SAMRS v spolupráci so zastupiteľskými úradmi SR. Podľa kapacitných možností sa na monitoringu zúčastňujú aj zamestnanci Odboru rozvojovej spolupráce a humanitárnej pomoci MZVaEZ SR (ORPO). V zmysle zmlúv o poskytnutí dotácie na rozvojové projekty realizujú monitoring aj samotní príjemcovia prostriedkov ODA. Monitoring a evaluáciu môžu vykonávať aj organizácie v rámci ostatných rezortov, a to samostatne, prostredníctvom implementačného partnera, alebo externého hodnotiteľa.

Evaluácia predstavuje systematické a objektívne posúdenie prebiehajúceho alebo ukončeného rozvojového projektu alebo programu, jeho implementácie a výsledkov, a to z hľadiska relevancie, účinnosti, efektívnosti, dopadov a udržateľnosti. Predmetom evaluácie môžu byť jednotlivé projekty, celá rozvojová intervencia SR vo vybranej partnerskej krajine alebo vo vybranom sektore, alebo aj program.

Rozvojovú spoluprácu SR vyhodnocuje MZVaEZ SR. Evaluácia je realizovaná externými subjektmi s relevantnými skúsenosťami v oblasti evaluácie rozvojovej spolupráce. Evaluácie sa vykonávajú na základe ročného plánu evaluácií, ktorý je súčasťou zamerania bilaterálnej rozvojovej spolupráce SR na príslušný rok s alokáciou finančných prostriedkov v rámci programu 05T0A.

11.6 Zvyšovanie verejného povedomia o SlovakAid

Povedomie o rozvojovej spolupráci SR a aktivitách SlovakAid je všeobecne nízke. O tejto skutočnosti svedčia aj výsledky prieskumu verejnej mienky realizovaného v septembri 2018, v rámci ktorého len 8% respondentov poznalo logo SlovakAid. V nasledujúcich piatich rokoch budú realizované opatrenia na zvýšenie povedomia slovenskej verejnosti s cieľom dosiahnutia povedomia a znalosti verejnosti o značke SlovakAid aspoň na úrovni 20%. Dôraz bude kladený na informovanie širokej verejnosti prostredníctvom médií, a to tradičných i digitálnych. Prezentované budú predovšetkým výsledky úspešných projektov a za týmto účelom budú do partnerských krajín vysielaní slovenskí žurnalisti. Osobitný dôraz bude kladený na popularizačno-náučné podujatia pre mladých ľudí a študentov.

Zároveň je potrebné, aby jednotnú identitu a logo SlovakAid používali všetci aktéri rozvojovej spolupráce vrátane ministerstiev a ostatných ústredných orgánov ústrednej štátnej správy.

12. Logická matica pre monitorovanie pokroku v skvalitňovaní systému ODA SR

Cieľ – skvalitnenie systému ODA SR	**Výsledok**	**Termín**	**Zodpovedné rezorty**	**Indikátor**
Efektívne nastavenie legislatívneho rámca	Novelizácia zákona 392/2015 Z. z. o rozvojovej spolupráci a o zmene a doplnení niektorých zákonov	2019	MZVaEZ SR, MF SR	Schválenie návrhu novelizovaného zákona v NR SR
Výraznejšie zapojenie rezortov štátnej správy do rozvojovej spolupráce	Vytvorenie pracovnej koordinačnej skupiny pre rozvojovú spoluprácu a jej pravidelné zasadnutia	2019 a priebežne	MZVaEZ SR	Zasadnutia koordinačnej pracovnej skupiny minimálne dvakrát ročne
	Využívanie nástrojov rozvojovej spolupráce definovaných v zákone o rozvojovej spolupráci v rámci jednotlivých rezortov	2019 a priebežne	MF SR, MŽP SR, MŠVVaŠ, MZ SR, EXIMBANKA SR	Podporené projekty a iné rozvojové intervencie financované z rozpočtových kapitol rezortov
Posilnenie koherencie politík pre udržateľný rozvoj	Prijatie dodatku k štatútu Rady vlády SR pre Agendu 2030 pre udržateľný rozvoj, ktorý rozširuje pôsobnosť Rady vlády SR pre Agendu 2030 o problematiku koherencie politík	2019	ÚPVVII SR	Prijatý dodatok k štatútu Rady vlády SR pre Agendu 2030 pre udržateľný rozvoj
Posilnenie systému založeného na výsledkoch	Zavedenie systému cieľov, výsledkov a indikátorov, vychádzajúceho z cieľov udržateľného rozvoja, pre partnerské regióny a krajiny	2019	MZVaEZ SR	Systém cieľov, výsledkov a indikátorov pre programové krajiny a partnerské regióny
Podpora implementácie dlhodobých rozvojových projektov s výraznejším dopadom	Zavedenie mechanizmu pre využívanie nástroja rámcové dohody	2019 a následne každoročne	MZVaEZ SR	Schválený projekt realizovaný na základe rámcovej dohody
Postupné navyšovanie	Zvýšený objem financií	každoročne	MF SR, MZVaEZ SR	Percentuálny nárast ODA SR

rozpočtu ODA SR[28]	vynaložených na ODA SR			v porovnaní s predchádzajúcim rokom
Efektívnejšie zapájanie súkromného sektora do ODA SR	Vytvorenie a realizácia nového program podnikateľských partnerstiev	2019 a každoročne	MZVaEZ SR	Počet podporených podnikateľských projektov ročne: 3
	Realizácia nástroja zadávanie zákaziek	2019 a každoročne	MZVaEZ SR	Počet podporených zákaziek na realizáciu rozvojových projektov: 1
Zavedenie strategického prístupu k humanitárnej pomoci	Stratégia humanitárnej pomoci vypracovaná	2019	MZVaEZ SR a MV SR	Schválenie Stratégie humanitárnej pomoci SR
Posilnenie systému evaluácie a monitoringu	Pravidelná realizácia evaluácií v zmysle Stratégie monitoringu a evaluácie	priebežne	MZVaEZ SR	Evaluačné správy na úrovni strategických dokumentov ODA SR (Strednodobá stratégia, stratégie spolupráce s programovými krajinami), jednotlivých oblastí ODA SR (multilaterálna ODA, humanitárna pomoc, globálne vzdelávanie, zapájanie podnikateľov do ODA) a konkrétnych projektov
Posilnenie personálnych kapacít štátnej správy v oblasti rozvojovej spolupráce	Fungujúci rotačný mechanizmus diplomatov a rozvojových pracovníkov MZVaEZ SR / SAMRS	2023	MZVaEZ SR	V partnerských krajinách pôsobia štyria rozvojoví diplomati SR
Zvyšovanie odborných kapacít	Zvyšovanie odborných kapacít rozvojových pracovníkov a diplomatov	priebežne	MZVaEZ SR, MF, MV SR, MŽP SR, MO SR	Vytvorené plány vzdelávania a absolvovanie aspoň jedného

[28] V zmysle záverov Rady EÚ „Nové globálne partnerstvo k znižovaniu chudoby a udržateľnému rozvoju po roku 2015“ z 25.5.2015 (Dok. č. 9241/15)

	v oblasti rozvojovej spolupráce			vzdelávacieho kurzu ročne
	Zvyšovanie kapacít ekonomických diplomatov v oblasti rozvojovej spolupráce	priebežne	MZVaEZ SR	Absolvovanie akreditovaného vzdelávacieho programu ekonomickými diplomatmi
Zefektívnenie fungovania SAMRS	Úspešná realizácia hodnotenia Pillar Assessment EÚ	2019	MZVaEZ SR	SAMRS je oprávnená spravovať finančné prostriedky EÚ
Posilnenie postavenia EXIMBANKY SR vo vzťahu k rozvojovej spolupráci	Úspešná realizácia hodnotenia Pillar Assessment EÚ	2019	EXIMBANKA SR, MF SR	EXIMBANKA SR je oprávnená spravovať finančné prostriedky EÚ
Zvýšenie verejného povedomia o aktivitách SlovakAid	Informačné, popularizačné a vzdelávacie aktivity pre verejnosť realizované	každoročne	MZVaEZ SR, MF SR	Každoročne realizované 3 podujatia
	Zvýšené mediálne pokrytie aktivít SlovakAid	2023	MZVaEZ SR, MF SR	Zvýšenie povedomia o existencii a aktivitách SlovakAid na 20% (východisková hodnota z prieskumu ver. mienky z 09/2018 – 8%)

Zoznam skratiek

DCI	Nástroj rozvojovej spolupráce (Development Cooperation Instrument)
EDF	Európsky rozvojový fond (European development Fund)
EIDHR	Európsky nástroj pre demokraciu a ľudské práva (European Instrument for Democracy and Human Rights)
EÚ	Európska únia
GENE	Európska sieť globálneho vzdelávania (Global Education Network Europe)
HND	Hrubý národný dôchodok
LDCs	Najmenej rozvinuté krajiny (Least Developed Countries)
MF SR	Ministerstvo financií SR
MO SR	Ministerstvo obrany Slovenskej republiky
MŠVVaŠ SR	Ministerstvo školstva vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky
MV SR	Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
MZ SR	Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky
MZVaEZ SR	Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky
MŽP SR	Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
OECD	Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj
OECD/DAC	Výbor OECD pre rozvojovú pomoc
ODA	Oficiálna rozvojová pomoc (Official development Assistance)
OSN	Organizácia spojených národov
SAMRS	Slovenská agentúra pre medzinárodnú rozvojovú spoluprácu
SDGs	Ciele udržateľného rozvoja (Sustainable Development Goals)
SR	Slovenská republika
UNDP	Rozvojový program Spojených národov (United Nations Development Programme
UNESCO	Organizácia Spojených národov pre vzdelávanie, vedu a kultúru (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization)
ÚPVVII SR	Úrad podpredsedu vlády Slovenskej republiky pre investície a informatizáciu
USAID	Agentúra Spojených štátov amerických pre medzinárodný rozvoj (United States Agency for International Development)
WTO	Svetová obchodná organizácia (World Trade Organization)

Príloha: Strednodobá stratégia rozvojovej spolupráce SR na roky 2019 – 2023 v cieľoch a indikátoroch Agendy 2030

Keňa

Zlepšiť zdravotný stav obyvateľov Kene, s osobitným dôrazom na deti a matky, sprístupnením kvalitnej zdravotnej a preventívnej starostlivosti	 3.1 Do roku 2030 celosvetovo znížiť mieru úmrtnosti matiek na menej ako 70 na 100 000 pôrodov. 3.2 Do roku 2030 zabrániť úmrtiam novorodencov a detí mladších ako 5 rokov, ktorým je možné predísť. Všetky krajiny sa budú usilovať o zníženie novorodeneckej úmrtnosti na úroveň maximálne 12 úmrtí na 1000 živonarodených detí a zníženie úmrtnosti detí mladších ako 5 rokov na úroveň menej ako 25 na 1000 živonarodených detí. 3.4 Do roku 2030 o tretinu znížiť predčasnú úmrtnosť na neprenosné choroby pomocou prevencie a liečby, podporovať duševné zdravie a duševnú pohodu.	3.b.2 Celková čistá oficiálna rozvojová pomoc pre medicínsky výskum a základné zdravotnícke sektory
Znížiť úroveň nezamestnanosti mladých zlepšením prístupu ku kvalitnému vzdelávaniu a získavaniu praktických zručností	 4.3 Do roku 2030 zabezpečiť rovný prístup všetkých žien a mužov k cenovo dostupnému a kvalitnému odbornému, učňovskému a vyššiemu vzdelaniu, vrátane univerzitného. 4.4 Do roku 2030 výrazne zvýšiť počet mladých a dospelých, ktorí majú potrebné zručnosti vrátane technických a odborných, ktoré budú predpokladom pre zamestnanie, dôstojné pracovné zaradenia a pre podnikanie. 4.5 Do roku 2030 eliminovať nerovnosti vo vzdelávaní medzi pohlaviami a zabezpečiť rovný prístup ku všetkým úrovniam vzdelania a odbornej prípravy pre znevýhodnených – osoby so zdravotným postihnutím, pôvodné obyvateľstvo alebo ohrozené deti.	4.b.1 Objem oficiálnych tokov rozvojovej pomoci na štipendiá podľa odvetví a typu štúdia

Posilniť potravinovú bezpečnosť budovaním odolnosti miestnych komunít voči dopadom zmeny klímy v poľnohospodárstve a ochrane a podpore udržateľného využívania prírodných zdrojov	 1.5 Do roku 2030 posilniť odolnosť chudobných a zraniteľných a zmierniť ich zraniteľnosť voči extrémnym klimatickým javom a inými ekonomickými, sociálnymi a environmentálnymi otrasmi a pohromami. 2.3 Do roku 2030 zdvojnásobiť poľnohospodársku produktivitu a príjmy drobných poľnohospodárov – najmä žien, pôvodných obyvateľov, rodinných farmárov, pastierov, rybárov – pomocou zaistenia bezpečného a rovného prístupu k pôde, ďalším výrobným zdrojom (a vkladom), znalostiam, finančným službám, trhom a vytváraniu príležitostí na tvorbu pridanej hodnoty a prístupu k zamestnaniu v nepoľnohospodárskom sektore. 2.4 Do roku 2030 zaviesť systémy udržateľnej výroby potravín a odolné poľnohospodárske postupy, ktoré zvýšia produktivitu a výrobu a pomôžu zachovať ekosystémy posilňujúce schopnosť pôdy prispôsobiť sa klimatickým zmenám, extrémnemu počasiu, suchu, záplavám a ďalším pohromám, a ktoré postupne zlepšia kvalitu pôdy. 6.4 Do roku 2030 podstatne zvýšiť efektivitu využívania vody vo všetkých sektoroch a zabezpečiť udržateľný odber a dodávky pitnej vody tak, aby bol vyriešený nedostatok vody a podstatne sa znížil počet ľudí trpiacich jej nedostatkom. 6.b Podporovať a posilňovať zapojenie miestnych komunít do zlepšovania správy vodných zdrojov a sanitačných zariadení. 11.b Do roku 2020 výrazne zvýšiť počet miest a obcí, ktoré prijímajú a realizujú integrované politiky a plány na podporu inklúzie, účinného využívania zdrojov, zmierňovania a adaptácie na klimatické zmeny, odolnosť voči katastrofám, a vypracovať a realizovať komplexné riadenie rizika katastrof na všetkých úrovniach v súlade so Sendaiským rámcom pre DRR 2015 – 2030. 15.3 Do roku 2030 bojovať proti rozširovaniu púští, obnovovať znehodnotenú pôdu, vrátane území postihnutých rozširovaním púští, suchom či záplavami, usilovať sa o dosiahnutie sveta, v ktorom už nedochádza k degradácii pôdy.	1.a.2 Podiel celkových verejných výdavkov na základné služby (vzdelávanie, zdravotníctvo a sociálnu ochranu) 2.a.2 Celkové oficiálne toky (oficiálna rozvojová pomoc plus ostatné oficiálne toky) do poľnohospodárskeho odvetvia 6.a.1 Výška oficiálnej rozvojovej pomoci súvisiacej s vodou a hygienou, ktorá je súčasťou vládou koordinovaných plánov výdavkov
Podporiť tvorbu pracovných miest prostredníctvom udržateľného ekonomického rozvoja	 8.2 Dosiahnuť vyššiu úroveň ekonomickej produktivity pomocou diverzifikácie, technologického rozvoja a inovácií, okrem iného tiež zameraním sa na odvetvia s vysokou pridanou hodnotou a vysokým podielom ľudskej práce. 8.3 Podporovať politiky orientované na rozvoj, ktoré podporujú produktívne činnosti, vytváranie dôstojných pracovných miest, podnikanie, kreativitu a inovácie, a podporujú vznik a rast mikropodnikov, malých a stredných podnikov, okrem iného prostredníctvom sprístupňovania finančných služieb. 9.a Napomáhať k rozvoju udržateľnej a odolnej infraštruktúry v rozvojových krajinách prostredníctvom lepšej finančnej, technologickej a technickej podpory africkým, najmenej rozvinutým, vnútrozemským rozvojovým a malým ostrovným rozvojovým krajinám.	9.a.1 Celková oficiálna medzinárodná podpora (oficiálna rozvojová pomoc plus ostatné oficiálne toky) na infraštruktúru
Prierezová téma Životné prostredie a zmena klímy – podpora zmierňovania zmeny klímy (mitigácie), posilnenie schopnosti adaptácie na zmenu klímy a zvyšovanie odolnosti ekosystémov, ochrana prírody, biodiverzity a pôdy, monitorovanie životného prostredia, ochrana a podpora udržateľného využívania prírodných zdrojov.	 13 Podniknúť bezodkladné opatrenia na boj proti klimatickým zmenám a ich dôsledkom	13.a.1 Každoročne uvoľnená čiastka v amerických dolároch medzi rokmi 2020 a 2025 vo vzťahu k záväzku 100 miliárd amerických dolárov na boj proti klimatickým zmenám
Prierezová téma Rovnosť príležitostí – podpora rovnosti mužov a žien, odstránenie všetkých foriem diskriminácie žien a dievčat, ako aj všetkých foriem násilia voči ženám a dievčatám, vrátane škodlivých praktík a zvyklostí (akými sú skoré alebo nútené manželstvá alebo mrzačenie ženských pohlavných orgánov), zabezpečenie rovnakých príležitostí vo verejnom živote.	 5 Rodová rovnosť - Dosiahnuť rodovú rovnosť a posilniť postavenie všetkých žien a dievčat.	

Moldavsko

Ciele	SDGs a relevantné čiastkové ciele Agendy 2030	Indikátory Agendy 2030
Zdieľaním transformačných skúseností SR podporiť budovanie stabilného a demokratického Moldavsko s efektívne fungujúcou štátnou správou, samosprávou a silnou občianskou spoločnosťou	 16.6 Vytvoriť účinné, zodpovedné a transparentné inštitúcie na všetkých úrovniach 16.7 Zabezpečiť zodpovedné, inkluzívne, participatívne a zastupiteľské rozhodovanie na všetkých úrovniach 11.3 Do roku 2030 posilniť inkluzívnu a udržateľnú urbanizáciu a kapacity pre participatívne, integrované a udržateľné plánovanie a správu miest a obcí vo všetkých krajinách 11.a Podporovať pozitívne ekonomické, sociálne a environmentálne väzby medzi mestskými, prímestskými a vidieckymi oblasťami, zlepšením národného a regionálneho rozvojového plánovania	16.6.2 Podiel populácie spokojnej s ich poslednou skúsenosťou s verejnými službami 11.3.2 Podiel miest s priamym zapojením obyvateľov do procesu mestského plánovania a správy, ktorá funguje pravidelne a demokraticky
Zlepšiť kvalitu života a zdravia obyvateľov Moldavska prostredníctvom efektívneho a udržateľného manažmentu vodných a iných prírodných zdrojov a odpadového hospodárstva	 6.1 Do roku 2030 zabezpečiť univerzálny a rovný prístup k bezpečnej a cenovo dostupnej pitnej vode pre všetkých. 6.3 Do roku 2030 zlepšiť kvalitu vody znížením jej znečistenia, obmedzením vyhadzovania odpadov do vody a minimalizáciou vypúšťania nebezpečných chemických látok do vody, znížiť podiel znečistených odpadových vôd na polovicu a podstatne zvýšiť recykláciu a bezpečné opätovné využívanie vody v celosvetovom meradle. 6.5 Do roku 2030 zaviesť integrovanú správu vodných zdrojov na všetkých úrovniach, a to aj za pomoci cezhraničnej spolupráce tam, kde je to vhodné. 6.b Podporovať a posilňovať zapojenie miestnych komunít do zlepšovania správy vodných zdrojov a sanitačných zariadení. 11.6 Do roku 2030 znížiť nepriaznivý dopad životného prostredia miest na ich obyvateľov, predovšetkým zameraním pozornosti na kvalitu ovzdušia a nakladanie s komunálnym a iným odpadom. 15.1 Do roku 2020 zabezpečiť ochranu, obnovu a udržateľné využívanie suchozemských a vnútrozemských sladkovodných ekosystémov a ich služieb, hlavne lesy, mokrade, hory a suché oblasti, v súlade so záväzkami vyplývajúcimi z medzinárodných dohôd.	6.a.1 Výška oficiálnej rozvojovej pomoci súvisiacej s vodou a hygienou, ktorá je súčasťou vládou koordinovaných plánov výdavkov

Zlepšiť výkonnosť podnikateľského sektora prostredníctvom podpory zavádzania inovácií v malých a stredných podnikoch a podpory udržateľnej zamestnanosti	 8.2 Dosiahnuť vyššiu úroveň ekonomickej produktivity pomocou diverzifikácie, technologického rozvoja a inovácií, okrem iného tiež zameraním sa na odvetvia s vysokou pridanou hodnotou a vysokým podielom ľudskej práce. 8.3 Podporovať politiky orientované na rozvoj, ktoré podporujú produktívne činnosti, vytváranie dôstojných pracovných miest, podnikanie, kreativitu a inovácie, a podporujú vznik a rast mikropodnikov, malých a stredných podnikov, okrem iného prostredníctvom sprístupňovania finančných služieb. 9.b Podporovať rozvoj technológií, výskumu a inovácií v rozvojových krajinách, vrátane zabezpečenia priaznivého politického prostredia, okrem iného pre diverzifikáciu priemyslu a výrobu tovaru s pridanou hodnotou.	
Prierezová téma Životné prostredie a zmena klímy – podpora zmierňovania zmeny klímy (mitigácie), posilnenie schopnosti adaptácie na zmenu klímy a zvyšovanie odolnosti ekosystémov, ochrana prírody, biodiverzity a pôdy, monitorovanie životného prostredia; ochrana a podpora udržateľného využívania prírodných zdrojov	 13 Podniknúť bezodkladné opatrenia na boj proti klimatickým zmenám a ich dôsledkom	13.a.1 Každoročne uvoľnená čiastka v amerických dolároch medzi rokmi 2020 a 2025 vo vzťahu k záväzku 100 miliárd amerických dolárov na boj proti klimatickým zmenám
Prierezová téma Rovnosť príležitostí – podpora rovnosti mužov a žien, odstránenie všetkých foriem diskriminácie žien a dievčat, ako aj všetkých foriem násilia voči ženám a dievčatám, vrátane škodlivých praktík a zvyklostí (akými sú skoré alebo nútené manželstvá alebo mrzačenie ženských pohlavných orgánov), zabezpečenie rovnakých príležitostí vo verejnom živote.	 5 Rodová rovnosť - Dosiahnuť rodovú rovnosť a posilniť postavenie všetkých žien a dievčat.	

Gruzínsko

Ciele	SDGs a relevantné čiastkové ciele Agendy 2030	Indikátory Agendy 2030
Zdieľaním transformačných skúseností SR podporiť budovanie stabilného a demokratického Gruzínska s efektívne fungujúcou štátnou správou, samosprávou a silnou občianskou spoločnosťou	 16.6 Vytvoriť účinné, zodpovedné a transparentné inštitúcie na všetkých úrovniach 16.7 Zabezpečiť zodpovedné, inkluzívne, participatívne a zastupiteľské rozhodovanie na všetkých úrovniach 11.3 Do roku 2030 posilniť inkluzívnu a udržateľnú urbanizáciu a kapacity pre participatívne, integrované a udržateľné plánovanie a správu miest a obcí vo všetkých krajinách 11.a Podporovať pozitívne ekonomické, sociálne a environmentálne väzby medzi mestskými, prímestskými a vidieckymi oblasťami, zlepšením národného a regionálneho rozvojového plánovania	16.6.2 Podiel populácie spokojnej s ich poslednou skúsenosťou s verejnými službami 11.3.2 Podiel miest s priamym zapojením obyvateľov do procesu mestského plánovania a správy, ktorá funguje pravidelne a demokraticky
Zlepšiť kvalitu života a zdravia obyvateľov Gruzínska prostredníctvom efektívneho a udržateľného manažmentu vodných a iných prírodných zdrojov, odpadového hospodárstva a ochrany životného prostredia.	 6.1 Do roku 2030 zabezpečiť univerzálny a rovný prístup k bezpečnej a cenovo dostupnej pitnej vode pre všetkých. 6.3 Do roku 2030 zlepšiť kvalitu vody znížením jej znečistenia, obmedzením vyhadzovania odpadov do vody a minimalizáciou vypúšťania nebezpečných chemických látok do vody, znížiť podiel znečistených odpadových vôd na polovicu a podstatne zvýšiť recykláciu a bezpečné opätovné využívanie vody v celosvetovom meradle. 6.5 Do roku 2030 zaviesť integrovanú správu vodných zdrojov na všetkých úrovniach, a to aj za pomoci cezhraničnej spolupráce tam, kde je to vhodné. 6.b Podporovať a posilňovať zapojenie miestnych komunít do zlepšovania správy vodných zdrojov a sanitačných zariadení. 11.6 Do roku 2030 znížiť nepriaznivý dopad životného prostredia miest na ich obyvateľov, predovšetkým zameraním pozornosti na kvalitu ovzdušia a nakladanie s komunálnym a iným odpadom. 15.1 Do roku 2020 zabezpečiť ochranu, obnovu a udržateľné využívanie suchozemských a vnútrozemských sladkovodných ekosystémov a ich služieb, hlavne lesy, mokrade, hory a suché oblasti, v súlade so záväzkami vyplývajúcimi z medzinárodných dohôd.	6.a.1 Výška oficiálnej rozvojovej pomoci súvisiacej s vodou a hygienou, ktorá je súčasťou vládou koordinovaných plánov výdavkov

Zlepšiť výkonnosť podnikateľského sektora prostredníctvom podpory zavádzania inovácií v malých a stredných podnikoch a podpory udržateľnej zamestnanosti	 8.2 Dosiahnuť vyššiu úroveň ekonomickej produktivity pomocou diverzifikácie, technologického rozvoja a inovácií, okrem iného tiež zameraním sa na odvetvia s vysokou pridanou hodnotou a vysokým podielom ľudskej práce. 8.3 Podporovať politiky orientované na rozvoj, ktoré podporujú produktívne činnosti, vytváranie dôstojných pracovných miest, podnikanie, kreativitu a inovácie, a podporujú vznik a rast mikropodnikov, malých a stredných podnikov, okrem iného prostredníctvom sprístupňovania finančných služieb. 9.b Podporovať rozvoj technológií, výskumu a inovácií v rozvojových krajinách, vrátane zabezpečenia priaznivého politického prostredia, okrem iného pre diverzifikáciu priemyslu a výrobu tovaru s pridanou hodnotou.	
Prierezová téma Životné prostredie a zmena klímy – podpora zmierňovania zmeny klímy (mitigácie), posilnenie schopnosti adaptácie na zmenu klímy a zvyšovanie odolnosti ekosystémov, ochrana prírody, biodiverzity a pôdy, monitorovanie životného prostredia, ochrana a podpora udržateľného využívania prírodných zdrojov.	 13 Podniknúť bezodkladné opatrenia na boj proti klimatickým zmenám a ich dôsledkom	13.a.1 Každoročne uvoľnená čiastka v amerických dolároch medzi rokmi 2020 a 2025 vo vzťahu k záväzku 100 miliárd amerických dolárov na boj proti klimatickým zmenám
Prierezová téma Rovnosť príležitostí – podpora rovnosti mužov a žien, odstránenie všetkých foriem diskriminácie žien a dievčat, ako aj všetkých foriem násilia voči ženám a dievčatám, vrátane škodlivých praktík a zvyklostí (akými sú skoré alebo nútené manželstvá alebo mrzačenie ženských pohlavných orgánov), zabezpečenie rovnakých príležitostí vo verejnom	 5 Rodová rovnosť - Dosiahnuť rodovú rovnosť a posilniť postavenie všetkých žien a dievčat.	

Východné partnerstvo

Ciele	SDGs	Indikátory Agendy 2030
Zdieľaním reformných skúseností SR podporiť efektívne fungujúcu štátnu správu, samosprávu a silnú občiansku spoločnosť	 16.6 Vytvoriť účinné, zodpovedné a transparentné inštitúcie na všetkých úrovniach 16.7 Zabezpečiť zodpovedné, inkluzívne, participatívne a zastupiteľské rozhodovanie na všetkých úrovniach 11.3 Do roku 2030 posilniť inkluzívnu a udržateľnú urbanizáciu a kapacity pre participatívne, integrované a udržateľné plánovanie a správu miest a obcí vo všetkých krajinách 11.a Podporovať pozitívne ekonomické, sociálne a environmentálne väzby medzi mestskými, prímestskými a vidieckymi oblasťami, zlepšením národného a regionálneho rozvojového plánovania	16.6.2 Podiel populácie spokojnej s ich poslednou skúsenosťou s verejnými službami 11.3.2 Podiel miest s priamym zapojením obyvateľov do procesu mestského plánovania a správy, ktorá funguje pravidelne a demokraticky
Zlepšiť kvalitu života a zdravia obyvateľov prostredníctvom udržateľného rozvoja infraštruktúry, udržateľného využívania prírodných zdrojov a ochrany životného prostredia	 6.1 Do roku 2030 zabezpečiť univerzálny a rovný prístup k bezpečnej a cenovo dostupnej pitnej vode pre všetkých. 6.3 Do roku 2030 zlepšiť kvalitu vody znížením jej znečistenia, obmedzením vyhadzovania odpadov do vody a minimalizáciou vypúšťania nebezpečných chemických látok do vody, znížiť podiel znečistených odpadových vôd na polovicu a podstatne zvýšiť recykláciu a bezpečné opätovné využívanie vody v celosvetovom meradle. 6.5 Do roku 2030 zaviesť integrovanú správu vodných zdrojov na všetkých úrovniach, a to aj za pomoci cezhraničnej spolupráce tam, kde je to vhodné. 6.b Podporovať a posilňovať zapojenie miestnych komunít do zlepšovania správy vodných zdrojov a sanitačných zariadení. 7.2 Do roku 2030 podstatne zvýšiť podiel energie z obnoviteľných zdrojov na celosvetovom energetickom mixe. 11.6 Do roku 2030 znížiť nepriaznivý dopad životného prostredia miest na ich obyvateľov, predovšetkým zameraním pozornosti na kvalitu ovzdušia a nakladanie s komunálnym a iným odpadom. 15.1 Do roku 2020 zabezpečiť ochranu, obnovu a udržateľné využívanie suchozemských a vnútrozemských sladkovodných ekosystémov a ich služieb, hlavne lesy, mokrade, hory a suché oblasti, v súlade so záväzkami vyplývajúcimi z medzinárodných dohôd.	6.a.1 Výška oficiálnej rozvojovej pomoci súvisiacej s vodou a hygienou, ktorá je súčasťou vládou koordinovaných plánov výdavkov

Zlepšiť výkonnosť podnikateľského sektora prostredníctvom podpory zavádzania inovácií v mikro, malých a stredných podnikoch a podpory udržateľnej zamestnanosti	 8.2 Dosiahnuť vyššiu úroveň ekonomickej produktivity pomocou diverzifikácie, technologického rozvoja a inovácií, okrem iného tiež zameraním sa na odvetvia s vysokou pridanou hodnotou a vysokým podielom ľudskej práce. 8.3 Podporovať politiky orientované na rozvoj, ktoré podporujú produktívne činnosti, vytváranie dôstojných pracovných miest, podnikanie, kreativitu a inovácie, a podporujú vznik a rast mikropodnikov, malých a stredných podnikov, okrem iného prostredníctvom sprístupňovania finančných služieb. 9.b Podporovať rozvoj technológií, výskumu a inovácií v rozvojových krajinách, vrátane zabezpečenia priaznivého politického prostredia, okrem iného pre diverzifikáciu priemyslu a výrobu tovaru s pridanou hodnotou.	
Prierezová téma Životné prostredie a zmena klímy – podpora zmierňovania zmeny klímy (mitigácie), posilnenie schopnosti adaptácie na zmenu klímy a zvyšovanie odolnosti ekosystémov, ochrana prírody, biodiverzity a pôdy, monitorovanie životného prostredia, ochrana a podpora udržateľného využívania prírodných zdrojov.	 13 Podniknúť bezodkladné opatrenia na boj proti klimatickým zmenám a ich dôsledkom	13.a.1 Každoročne uvoľnená čiastka v amerických dolároch medzi rokmi 2020 a 2025 vo vzťahu k záväzku 100 miliárd amerických dolárov na boj proti klimatickým zmenám
Prierezová téma Rovnosť príležitostí – podpora rovnosti mužov a žien, odstránenie všetkých foriem diskriminácie žien a dievčat, ako aj všetkých foriem násilia voči ženám a dievčatám, vrátane škodlivých praktík a zvyklostí (akými sú skoré alebo nútené manželstvá alebo mrzačenie ženských pohlavných orgánov), zabezpečenie rovnakých príležitostí vo verejnom živote.	 5 Rodová rovnosť - Dosiahnuť rodovú rovnosť a posilniť postavenie všetkých žien a dievčat.	

Západný Balkán

Ciele	SDGs	Indikátory Agendy 2030
Zdieľaním reformných skúseností SR podporiť efektívne fungujúcu štátnu správu, samosprávu a silnú občiansku spoločnosť	 16.6 Vytvoriť účinné, zodpovedné a transparentné inštitúcie na všetkých úrovniach 16.7 Zabezpečiť zodpovedné, inkluzívne, participatívne a zastupiteľské rozhodovanie na všetkých úrovniach 11.3 Do roku 2030 posilniť inkluzívnu a udržateľnú urbanizáciu a kapacity pre participatívne, integrované a udržateľné plánovanie a správu miest a obcí vo všetkých krajinách 11.a Podporovať pozitívne ekonomické, sociálne a environmentálne väzby medzi mestskými, prímestskými a vidieckymi oblasťami, zlepšením národného a regionálneho rozvojového plánovania	16.6.2 Podiel populácie spokojnej s ich poslednou skúsenosťou s verejnými službami 11.3.2 Podiel miest s priamym zapojením obyvateľov do procesu mestského plánovania a správy, ktorá funguje pravidelne a demokraticky
Zlepšiť kvalitu života a zdravia obyvateľov prostredníctvom udržateľného rozvoja infraštruktúry, udržateľného využívania prírodných zdrojov a ochrany životného prostredia	 6.1 Do roku 2030 zabezpečiť univerzálny a rovný prístup k bezpečnej a cenovo dostupnej pitnej vode pre všetkých. 6.3 Do roku 2030 zlepšiť kvalitu vody znížením jej znečistenia, obmedzením vyhadzovania odpadov do vody a minimalizáciou vypúšťania nebezpečných chemických látok do vody, znížiť podiel znečistených odpadových vôd na polovicu a podstatne zvýšiť recykláciu a bezpečné opätovné využívanie vody v celosvetovom meradle. 6.5 Do roku 2030 zaviesť integrovanú správu vodných zdrojov na všetkých úrovniach, a to aj za pomoci cezhraničnej spolupráce tam, kde je to vhodné. 6.b Podporovať a posilňovať zapojenie miestnych komunít do zlepšovania správy vodných zdrojov a sanitačných zariadení. 7.2 Do roku 2030 podstatne zvýšiť podiel energie z obnoviteľných zdrojov na celosvetovom energetickom mixe. 11.6 Do roku 2030 znížiť nepriaznivý dopad životného prostredia miest na ich obyvateľov, predovšetkým zameraním pozornosti na kvalitu ovzdušia a nakladanie s komunálnym a iným odpadom. 15.1 Do roku 2020 zabezpečiť ochranu, obnovu a udržateľné využívanie suchozemských a vnútrozemských sladkovodných ekosystémov a ich služieb, hlavne lesy, mokrade, hory a suché oblasti, v súlade so záväzkami vyplývajúcimi z medzinárodných dohôd.	6.a.1 Výška oficiálnej rozvojovej pomoci súvisiacej s vodou a hygienou, ktorá je súčasťou vládou koordinovaných plánov výdavkov

Zlepšiť výkonnosť podnikateľského sektora prostredníctvom podpory zavádzania inovácií v mikro, malých a stredných podnikoch a podpory udržateľnej zamestnanosti	 8.2 Dosiahnuť vyššiu úroveň ekonomickej produktivity pomocou diverzifikácie, technologického rozvoja a inovácií, okrem iného tiež zameraním sa na odvetvia s vysokou pridanou hodnotou a vysokým podielom ľudskej práce. 8.3 Podporovať politiky orientované na rozvoj, ktoré podporujú produktívne činnosti, vytváranie dôstojných pracovných miest, podnikanie, kreativitu a inovácie, a podporujú vznik a rast mikropodnikov, malých a stredných podnikov, okrem iného prostredníctvom sprístupňovania finančných služieb. 9.b Podporovať rozvoj technológií, výskumu a inovácií v rozvojových krajinách, vrátane zabezpečenia priaznivého politického prostredia, okrem iného pre diverzifikáciu priemyslu a výrobu tovaru s pridanou hodnotou.	
Prierezová téma Životné prostredie a zmena klímy – podpora zmierňovania zmeny klímy (mitigácie), posilnenie schopnosti adaptácie na zmenu klímy a zvyšovanie odolnosti ekosystémov, ochrana prírody, biodiverzity a pôdy, monitorovanie životného prostredia, ochrana a podpora udržateľného využívania prírodných zdrojov.	 13 Podniknúť bezodkladné opatrenia na boj proti klimatickým zmenám a ich dôsledkom	13.a.1 Každoročne uvoľnená čiastka v amerických dolároch medzi rokmi 2020 a 2025 vo vzťahu k záväzku 100 miliárd amerických dolárov na boj proti klimatickým zmenám
Prierezová téma Rovnosť príležitostí – podpora rovnosti mužov a žien, odstránenie všetkých foriem diskriminácie žien a dievčat, ako aj všetkých foriem násilia voči ženám a dievčatám, vrátane škodlivých praktík a zvyklostí (akými sú skoré alebo nútené manželstvá alebo mrzačenie ženských pohlavných orgánov), zabezpečenie rovnakých príležitostí vo verejnom živote.	 5 Rodová rovnosť - Dosiahnuť rodovú rovnosť a posilniť postavenie všetkých žien a dievčat.	

Blízky východ

Ciele	SDGs a relevantné čiastkové ciele Agendy 2030	Indikátory Agendy 2030
Zabezpečiť prístup ku kvalitnému vzdelávaniu pre všetkých, s dôrazom na tvorbu zručností pre trh práce	 4.3 Do roku 2030 zabezpečiť rovný prístup všetkých žien a mužov k cenovo dostupnému a kvalitnému odbornému, učňovskému a vyššiemu vzdelaniu, vrátane univerzitného. 4.4 Do roku 2030 výrazne zvýšiť počet mladých a dospelých, ktorí majú potrebné zručnosti vrátane technických a odborných, ktoré budú predpokladom pre zamestnanie, dôstojné pracovné zaradenia a pre podnikanie.	4.b.1 Objem oficiálnych tokov rozvojovej pomoci na štipendiá podľa odvetví a typu štúdia
Zvýšiť kvalitu a dostupnosť udržateľbej infraštruktúry (voda a sanitácia, energetika)	 6.1 Do roku 2030 zabezpečiť univerzálny a rovný prístup k bezpečnej a cenovo dostupnej pitnej vode pre všetkých. 6.3 Do roku 2030 zlepšiť kvalitu vody znížením jej znečistenia, obmedzením vyhadzovania odpadov do vody a minimalizáciou vypúšťania nebezpečných chemických látok do vody, znížiť podiel znečistených odpadových vôd na polovicu a podstatne zvýšiť recykláciu a bezpečné opätovné využívanie vody v celosvetovom meradle. 6.5 Do roku 2030 zaviesť integrovanú správu vodných zdrojov na všetkých úrovniach, a to aj za pomoci cezhraničnej spolupráce tam, kde je to vhodné. 6.b Podporovať a posilňovať zapojenie miestnych komunít do zlepšovania správy vodných zdrojov a sanitačných zariadení. 7.2 Do roku 2030 podstatne zvýšiť podiel energie z obnoviteľných zdrojov na celosvetovom energetickom mixe. 11.6 Do roku 2030 znížiť nepriaznivý dopad životného prostredia miest na ich obyvateľov, predovšetkým zameraním pozornosti na kvalitu ovzdušia a nakladanie s komunálnym a iným odpadom. 15.1 Do roku 2020 zabezpečiť ochranu, obnovu a udržateľné využívanie suchozemských a vnútrozemských sladkovodných ekosystémov a ich služieb, hlavne lesy, mokrade, hory a suché oblasti, v súlade so záväzkami vyplývajúcimi z medzinárodných dohôd.	6.a.1 Výška oficiálnej rozvojovej pomoci súvisiacej s vodou a hygienou, ktorá je súčasťou vládou koordinovaných plánov výdavkov

Podporiť rozvoj podnikateľského prostredia so zameraním na tvorbu pracovných miest	 8.2 Dosiahnuť vyššiu úroveň ekonomickej produktivity pomocou diverzifikácie, technologického rozvoja a inovácií, okrem iného tiež zameraním sa na odvetvia s vysokou pridanou hodnotou a vysokým podielom ľudskej práce. 8.3 Podporovať politiky orientované na rozvoj, ktoré podporujú produktívne činnosti, vytváranie dôstojných pracovných miest, podnikanie, kreativitu a inovácie, a podporujú vznik a rast mikropodnikov, malých a stredných podnikov, okrem iného prostredníctvom sprístupňovania finančných služieb. 9.a Napomáhať k rozvoju udržateľnej a odolnej infraštruktúry v rozvojových krajinách prostredníctvom lepšej finančnej, technologickej a technickej podpory africkým, najmenej rozvinutým, vnútrozemským rozvojovým a malým ostrovným rozvojovým krajinám.	9.a.1 Celková oficiálna medzinárodná podpora (oficiálna rozvojová pomoc plus ostatné oficiálne toky) na infraštruktúru
Prierezová téma Životné prostredie a zmena klímy – podpora zmierňovania zmeny klímy (mitigácie), posilnenie schopnosti adaptácie na zmenu klímy a zvyšovanie odolnosti ekosystémov, ochrana prírody, biodiverzity a pôdy, monitorovanie životného prostredia, ochrana a podpora udržateľného využívania prírodných zdrojov.	 13 Podniknúť bezodkladné opatrenia na boj proti klimatickým zmenám a ich dôsledkom	13.a.1 Každoročne uvoľnená čiastka v amerických dolároch medzi rokmi 2020 a 2025 vo vzťahu k záväzku 100 miliárd amerických dolárov na boj proti klimatickým zmenám
Prierezová téma Rovnosť príležitostí – podpora rovnosti mužov a žien, odstránenie všetkých foriem diskriminácie žien a dievčat, ako aj všetkých foriem násilia voči ženám a dievčatám, vrátane škodlivých praktík a zvyklostí (akými sú skoré alebo nútené manželstvá alebo mrzačenie ženských pohlavných orgánov), zabezpečenie rovnakých príležitostí vo verejnom živote.	 5 Rodová rovnosť - Dosiahnuť rodovú rovnosť a posilniť postavenie všetkých žien a dievčat.	

Východná subsaharská Afrika

Ciele	SDGs a relevantné čiastkové ciele Agendy 2030	Indikátory Agendy 2030
Zlepšiť zdravotný stav obyvateľov, s osobitným dôrazom na deti a matky, sprístupnením kvalitnej zdravotnej a preventívnej starostlivosti	 3.1 Do roku 2030 celosvetovo znížiť mieru úmrtnosti matiek na menej ako 70 na 100 000 pôrodov. 3.2 Do roku 2030 zabrániť úmrtiam novorodencov a detí mladších ako 5 rokov, ktorým je možné predísť. Všetky krajiny sa budú usilovať o zníženie novorodeneckej úmrtnosti na úroveň maximálne 12 úmrtí na 1000 živonarodených detí a zníženie úmrtnosti detí mladších ako 5 rokov na úroveň menej ako 25 na 1000 živonarodených detí. 3.4 Do roku 2030 o tretinu znížiť predčasnú úmrtnosť na neprenosné choroby pomocou prevencie a liečby, podporovať duševné zdravie a duševnú pohodu.	3.b.2 Celková čistá oficiálna rozvojová pomoc pre medicínsky výskum a základné zdravotnícke sektory
Znížiť úroveň nezamestnanosti mladých zlepšením prístupu ku kvalitnému vzdelávaniu a získavaniu praktických zručností	 4.3 Do roku 2030 zabezpečiť rovný prístup všetkých žien a mužov k cenovo dostupnému a kvalitnému odbornému, učňovskému a vyššiemu vzdelaniu, vrátane univerzitného. 4.4 Do roku 2030 výrazne zvýšiť počet mladých a dospelých, ktorí majú potrebné zručnosti vrátane technických a odborných, ktoré budú predpokladom pre zamestnanie, dôstojné pracovné zaradenia a pre podnikanie. 4.5 Do roku 2030 eliminovať nerovnosti vo vzdelávaní medzi pohlaviami a zabezpečiť rovný prístup ku všetkým úrovniam vzdelania a odbornej prípravy pre znevýhodnených – osoby so zdravotným postihnutím, pôvodné obyvateľstvo alebo ohrozené deti.	4.b.1 Objem oficiálnych tokov rozvojovej pomoci na štipendiá podľa odvetví a typu štúdia
Posilniť potravinovú bezpečnosť budovaním odolnosti miestnych komunít voči dopadom zmeny klímy v poľnohospodárstve a ochrane a podpore udržateľného využívania prírodných zdrojov	 1.5 Do roku 2030 posilniť odolnosť chudobných a zraniteľných a zmierniť ich zraniteľnosť voči extrémnym klimatickým javom a inými ekonomickými, sociálnymi a environmentálnymi otrasmi a pohromami. 2.3 Do roku 2030 zdvojnásobiť poľnohospodársku produktivitu a príjmy drobných poľnohospodárov – najmä žien, pôvodných obyvateľov, rodinných farmárov, pastierov, rybárov – pomocou zaistenia bezpečného a rovného prístupu k pôde, ďalším výrobným zdrojom (a vkladom), znalostiam, finančným službám, trhom a vytváraniu príležitostí na tvorbu pridanej hodnoty a prístupu k zamestnaniu v nepoľnohospodárskom sektore. 2.4 Do roku 2030 zaviesť systémy udržateľnej výroby potravín a odolné poľnohospodárske postupy, ktoré zvýšia produktivitu a výrobu a pomôžu zachovať ekosystémy posilňujúce schopnosť pôdy prispôsobiť sa klimatickým zmenám, extrémnemu počasiu, suchu, záplavám a ďalším pohromám, a ktoré postupne zlepšia kvalitu pôdy. 6.4 Do roku 2030 podstatne zvýšiť efektivitu využívania vody vo všetkých sektoroch a zabezpečiť udržateľný odber a dodávky pitnej vody tak, aby bol vyriešený nedostatok vody a podstatne sa znížil počet ľudí trpiacich jej nedostatkom. 6.b Podporovať a posilňovať zapojenie miestnych komunít do zlepšovania správy vodných zdrojov a sanitačných zariadení. 11.b Do roku 2020 výrazne zvýšiť počet miest a obcí, ktoré prijímajú a realizujú integrované politiky a plány na podporu inklúzie, účinného využívania zdrojov, zmierňovania a adaptácie na klimatické zmeny, odolnosť voči katastrofám, a vypracovať a realizovať komplexné riadenie rizika katastrof na všetkých úrovniach v súlade so Sendaiským rámcom pre DRR 2015 – 2030. 15.3 Do roku 2030 bojovať proti rozširovaniu púští, obnovovať znehodnotenú pôdu, vrátane území postihnutých rozširovaním púští, suchom či záplavami, usilovať sa o dosiahnutie sveta, v ktorom už nedochádza k degradácii pôdy	1.a.2 Podiel celkových verejných výdavkov na základné služby (vzdelávanie, zdravotníctvo a sociálnu ochranu) 2.a.2 Celkové oficiálne toky (oficiálna rozvojová pomoc plus ostatné oficiálne toky) do poľnohospodárskeho odvetvia 6.a.1 Výška oficiálnej rozvojovej pomoci súvisiacej s vodou a hygienou, ktorá je súčasťou vládou koordinovaných plánov výdavkov

Prierezová téma Životné prostredie a zmena klímy – podpora zmierňovania zmeny klímy (mitigácie), posilnenie schopnosti adaptácie na zmenu klímy a zvyšovanie odolnosti ekosystémov, ochrana prírody, biodiverzity a pôdy, monitorovanie životného prostredia, ochrana a podpora udržateľného využívania prírodných zdrojov.	 13 Podniknúť bezodkladné opatrenia na boj proti klimatickým zmenám a ich dôsledkom	13.a.1 Každoročne uvoľnená čiastka v amerických dolároch medzi rokmi 2020 a 2025 vo vzťahu k záväzku 100 miliárd amerických dolárov na boj proti klimatickým zmenám
Prierezová téma Rovnosť príležitostí – podpora rovnosti mužov a žien, odstránenie všetkých foriem diskriminácie žien a dievčat, ako aj všetkých foriem násilia voči ženám a dievčatám, vrátane škodlivých praktík a zvyklostí (akými sú skoré alebo nútené manželstvá alebo mrzačenie ženských pohlavných orgánov), zabezpečenie rovnakých príležitostí vo verejnom živote.	 5 Rodová rovnosť - Dosiahnuť rodovú rovnosť a posilniť postavenie všetkých žien a dievčat.	

Afganistan

Ciele	SDGs a relevantné čiastkové ciele Agendy 2030	Indikátory Agendy 2030
Zvýšiť kvalitu vzdelávania s dôrazom na vyššie a odborné vzdelávanie	 4.3 Do roku 2030 zabezpečiť rovný prístup všetkých žien a mužov k cenovo dostupnému a kvalitnému odbornému, učňovskému a vyššiemu vzdelaniu, vrátane univerzitného. 4.4 Do roku 2030 výrazne zvýšiť počet mladých a dospelých, ktorí majú potrebné zručnosti vrátane technických a odborných, ktoré budú predpokladom pre zamestnanie, dôstojné pracovné zaradenia a pre podnikanie.	4.b.1 Objem oficiálnych tokov rozvojovej pomoci na štipendiá podľa odvetví a typu štúdia
Prierezová téma Životné prostredie a zmena klímy – podpora zmierňovania zmeny klímy (mitigácie), posilnenie schopnosti adaptácie na zmenu klímy a zvyšovanie odolnosti ekosystémov, ochrana prírody, biodiverzity a pôdy, monitorovanie životného prostredia, ochrana a podpora udržateľného využívania prírodných zdrojov.	 13 Podniknúť bezodkladné opatrenia na boj proti klimatickým zmenám a ich dôsledkom	13.a.1 Každoročne uvoľnená čiastka v amerických dolároch medzi rokmi 2020 a 2025 vo vzťahu k záväzku 100 miliárd amerických dolárov na boj proti klimatickým zmenám
Prierezová téma Rovnosť príležitostí – podpora rovnosti mužov a žien, odstránenie všetkých foriem diskriminácie žien a dievčat, ako aj všetkých foriem násilia voči ženám a dievčatám, vrátane škodlivých praktík a zvyklostí (akými sú skoré alebo nútené manželstvá alebo mrzačenie ženských pohlavných orgánov), zabezpečenie rovnakých príležitostí vo verejnom živote.	 5 Rodová rovnosť - Dosiahnuť rodovú rovnosť a posilniť postavenie všetkých žien a dievčat.	

Príloha č. 1, Strednodobá stratégia rozvojovej spolupráce SR na roky 2019-2023

ZÁVEREČNÉ HODNOTENIE STREDNODOBEJ STRATÉGIE ROZVOJOVEJ SPOLUPRÁCE SR NA ROKY 2014 - 2018

1. Úvod

Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR (ďalej len „MZVaEZ SR“) predkladá záverečné hodnotenie Strednodobej stratégie rozvojovej spolupráce SR na roky 2014-2018[29] (ďalej len „stratégia“) na základe uznesenia vlády č. 20 z 15. januára 2014. Prvú etapu implementácie stratégie (2014-2016) hodnotilo MZVaEZ SR v rámci Správy o oficiálnej rozvojovej spolupráci SR (Official Development Assistance, ďalej „ODA SR“) za rok 2016[30]. Predkladané hodnotenie sa preto sústredí na druhú etapu implementácie stratégie (2017-2018) a tiež hodnotí celkové naplnenie vízie a cieľov stratégie.

Hodnotenie neobsahuje podrobný výpočet aktivít a štatistické údaje za rok 2018, pretože tieto ešte v čase prípravy materiálu neboli k dispozícii a ich komplexný prehľad poskytne Správa o oficiálnej rozvojovej spolupráci za rok 2018, ktorú MZVaEZ SR predloží na rokovanie vlády SR v apríli 2019.

Kroky pre zefektívnenie systému rozvojovej spolupráce v období 2014-2018 sú hodnotené na báze konkrétnych indikátorov v Logickej matici na analýzu cieľov a indikátorov (viď. kapitola 5). Väčšina opatrení bola prijatá v plnej miere, niektoré úlohy sa v hodnotenom období realizovať nepodarilo, no minimálne bol vytvorený rámec a podmienky na ich realizáciu v ďalšom období.

Východiskom záverečného vyhodnotenia stratégie sú správy o poskytnutej ODA SR, ktoré predkladá MZVaEZ SR na rokovanie vlády SR každoročne od roku 2002[31] spolu s výročnými správami Slovenskej agentúry pre medzinárodnú rozvojovú spoluprácu (SAMRS) a Platformy mimovládnych rozvojových organizácií (MVRO)[32]. Zásadným podkladom je správa Výboru pre rozvojovú pomoc Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD/DAC) z prvého komplexného hodnotenia systému rozvojovej spolupráce SR, ktoré prebehlo v roku 2018.

2. Stratégia v meniacom sa svete

Ako tretia svojho druhu, stratégia vznikala v druhej dekáde implementácie rozvojovej politiky SR. V období prípravy stratégie už existoval základný inštitucionálny, právny a

[29] Uznesenie vlády SR č. 20 z 15. januára 2014.

[30] Uznesenie vlády SR č. 214 z 3. mája 2017

[31] Na základe uznesenia vlády SR č. 332 z 3. apríla 2002, v súlade so zákonom č. 392/2015 Z. z. o rozvojovej spolupráci a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ako aj v súlade so smernicami OECD pre oblasť štatistického vykazovania rozvojových tokov (DCD/DAC(2013)15, DCD/DAC(2013)15/ADD1 a ADD2). Správu o ODA za rok 2014 vzala vláda na vedomie 6. mája 2015, ďalšie správy o ODA schválila vláda SR uznesením č. 212 z 8. júna 2016 (správa za rok 2015), uznesením č. 214 z 3. mája 2017 (správa za rok 2016) a uznesením č. 278 z 20. júna 2018 (správa za rok 2017).

[32] Strešná organizácia 31 slovenských mimovládnych organizácií, ktoré sa zaoberajú rozvojovou spoluprácou, humanitárnou pomocou a globálnym vzdelávaním. www.mvro.sk

strategický rámec rozvojovej spolupráce SR pod logom SlovakAid[33]. Stratégia tak mohla predstaviť konkrétnu víziu – ponúkať rozvojovú spoluprácu partnerským krajinám so zámerom prispieť k trvalo udržateľnému rozvoju najmä prostredníctvom znižovania chudoby, posilňovania demokracie a dobrej správy vecí verejných – pri rešpektovaní princípu efektívnosti rozvojovej spolupráce a koherencie politík pre rozvoj.

Paralelne, SR ako plnoprávny člen OECD/DAC[34] sa od roku 2013 zaviazala k zvyšovaniu kvality, efektívnosti a transparentnosti systému rozvojovej spolupráce. V októbri 2015 navštívila SR expertná misia OECD, ktorá absolvovala rokovania s vládnymi i mimovládnymi aktérmi a vypracovala stručnú správu o pokroku SR v plnení odporúčaní vyplývajúcich z osobitného hodnotenia SR (tzv. Special Peer Review, 2011) a prístupovej správy SR (2013). Toto strednodobé hodnotenie (tzv. Mid-term Review) pozitívne vyhodnotilo legislatívne zmeny a zároveň vyzvalo SR k lepšej medzirezortnej koordinácii (osobitne v kontexte koherencie politík a zapájania súkromného sektora do rozvojovej spolupráce), k implementácii prierezových tém do rozvojových intervencií, ako aj k uplatňovaniu viacročných rámcových dohôd s MVO a inými partnermi. Implementácia týchto odporúčaní predstavovala základ pri zefektívňovaní systému rozvojovej spolupráce v sledovanom období. Následne v roku 2018 prebehlo historicky prvé hodnotenie systému rozvojovej spolupráce SR a úrovne plnenia medzinárodných záväzkov v oblasti medzinárodného rozvoja zo strany OECD/DAC vo formáte Peer Review[35]. Hodnotitelia konštatovali, že značka SlovakAid – napriek obmedzeným administratívnym a rozpočtovým možnostiam – má potrebnú vizibilitu, dobrú reputáciu a vysoký stupeň profesionality. Zároveň SR odporučili ďalšie posilnenie koordinačnej funkcie MZVaEZ SR v oblasti rozvojovej spolupráce, lepšie personálne zabezpečenie rozvojových aktérov SR, osobitne štátnej správy, zavedenie procesov manažmentu rizika a riadenia na základe výsledkov, posilnenie nezávislosti funkcií hodnotenia a auditu, ako aj naplnenie záväzkov vyčlenenia 0,33% HND na ODA SR do roku 2030.

Rok 2015 bol kľúčovým vzhľadom na medzinárodné prijatie Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj (ďalej len „Agenda 2030“), pri príprave ktorej SR zohrala aktívnu úlohu. Agenda 2030 obsahuje doposiaľ najkomplexnejší súbor priorít pre zabezpečenie udržateľného rozvoja, tzv. ciele udržateľného rozvoja (ďalej len „SDGs“). I keď záväzok implementovať Agendu 2030 formálne v stratégii nefiguruje, od roku 2016 sa jej napĺňanie stalo imanentnou súčasťou bilaterálneho zamerania rozvojovej spolupráce SR. Zodpovednosť za Agendu 2030 je v SR rozdelená medzi Úrad podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu (vnútroštátna implementácia) a MZVaEZ SR (implementácia v medzinárodnom prostredí). V roku 2017 vláda SR schválila Koncepciu implementácie Agendy 2030 v medzinárodnom prostredí[36] obsahujúcu návrhy iniciatív, ktorými SR môže prispieť k implementácii SDGs. ODA SR je pritom považovaná len za jeden z nástrojov pre implementáciu Agendy 2030 v medzinárodnom prostredí. V máji 2018 vláda SR schválila šesť národných priorít implementácie Agendy 2030 : vzdelanie pre dôstojný život; smerovanie k znalostnej a environmentálne udržateľnej ekonomike pri demografických zmenách a meniacom sa globálnom prostredí; znižovanie chudoby a sociálna inklúzia; udržateľné sídla; regióny a

[33] Pojem SlovakAid označuje všetky aktivity spadajúce pod systém ODA SR.

[34] Výbor OECD/DAC združuje tridsať najvplyvnejších svetových donorov vrátane EÚ, ktorí sa pravidelne stretávajú za účelom koordinácie a zlepšovania fungovania vlastných rozvojových politík.

[35] DCD/DAC/AR(2018)2/29/Part1 a part2. Vzájomné hodnotenia systémov rozvojovej spolupráce, tzv. Peer Reviews sa uskutočňujú sa v 5-ročných intervaloch. Vždy 2 členovia DAC spolu s expertmi z OECD hodnotia posun vo vývoji systému iného člena výboru. Cieľom je zlepšovať nastavenie systému hodnotenej krajiny a jeho kvalitu, efektívnosť a transparentnosť vo väzbe na najlepšie overené skúsenosti a zároveň vyvíjať tlak na dodržiavanie záväzkov donorov.

[36] Uznesenie vlády SR č. 5 z 11. januára 2017.

krajina v kontexte zmeny klímy; právny štát, demokracia a bezpečnosť; ako aj dobré zdravie. Následne v júli 2018 sa SR zaradila medzi prvých 67 krajín, ktoré na pôde OSN prezentovali svoju dobrovoľnú správu o pokroku v plnení SDGs. SR tak reflektovala na výber priorít predsedu 72. Valného zhromaždenia OSN M. Lajčáka.

Od roku 2015 poskytovanie pomoci výrazne ovplyvnila utečenecká a migračná kríza, ktorá v systéme rozvojovej spolupráce poukázala na potrebu užšieho prepojenia rozvojových aktivít s humanitárnou pomocou, osobitne v kontexte pretrvávajúcich kríz (protracted crisis). SR sa sústredila na podporu krajín Blízkeho východu a Afriky so zámerom riešiť primárne príčiny migrácie v krajinách pôvodu a tranzitu. Podporu získali konkrétne projekty v oblasti vzdelávania, zdravotníctva a tvorby pracovných miest so zapojením slovenských subjektov. SR rovnako vysielala do postihnutých krajín slovenských dobrovoľníkov a expertov. Solidarita SR sa pretavila aj do finančných príspevkov zasielaných medzinárodným organizáciám (Úrad vysokého komisára OSN pre utečencov, Medzinárodný výbor červeného kríža , Svetový potravinový program, Zverenecký fond na podporu aktivít v oblasti reformy bezpečnostného sektora a i.), ako aj do adresných príspevkov v rámci zvereneckých fondov EÚ (Núdzový zverenecký fond pre stabilitu a riešenie príčin nelegálnej migrácie a vysídlených osôb v Afrike a Fond EÚ pre utečencov v Turecku, Zverenecký fond pre riešenie krízy v Sýrii). V súvislosti s migračnou krízou SR prehodnotila rozsah a spôsob výkonu vládnej štipendijnej politiky a poskytla štipendiá viacerým účastníkom z krajín postihnutých konfliktmi.

Rozvojové aktivity SR v druhej polovici implementačného obdobia stratégie významným spôsobom nadviazali na predsedníctvo SR v Rade EÚ v roku 2016 a boli previazané aj na predsedníctvo v združení Vyšehradskej štvorky (V4) v roku 2018. Vizionársky napísaným cieľom stratégie bolo využitie predsedníctva SR v Rade EÚ na aktívnejšie zapojenie EÚ13[37] do európskej rozvojovej politiky, kde sa ukázala akútna potreba diskusií a reforiem v záujme zapájania menších a nových členských štátov do spoločného programovania EÚ a spoločnej implementácie programových dokumentov v partnerských krajinách. Tieto na národnej úrovni vyústili do spustenia nezávislého auditu Slovenskej agentúry pre medzinárodnú rozvojovú spoluprácu (ďalej len „SAMRS“), ktorý je nevyhnutný pre zapojenie agentúry do projektov EÚ (tzv. Pillar Assessment).

3. Systémové opatrenia

Zmena postavenia SR v rámci medzinárodnej komunity donorov, nové modely rozvojovej spolupráce prijaté medzinárodným spoločenstvom a s tým súvisiaca kontinuálna potreba zefektívniť systém slovenskej rozvojovej spolupráce vedú k tomu, že obdobie rokov 2014-2018 si zachováva prívlastok „prechodné“. Nová stratégia by mala vytvoriť stabilný základ pre aktivity SlovakAid a zefektívňovanie systému rozvojovej spolupráce SR.

Hodnotenie stratégie v polčase implementačného obdobia v roku 2016 poukázalo na potrebu ďalšieho riešenia viacerých štrukturálnych problémov rozvojovej politiky SR, ako sú rozdrobenosť rozvojovej politiky, potreba doplňujúcej právnej úpravy, nedostatočná rozpočtová alokácia (viď. kapitola 4), či posilnenie kapacít SAMRS.

- Pokiaľ ide o zabezpečenie koordinácie a koherencie politík pre rozvoj, pod Koordinačným výborom pre rozvojovú spoluprácu SR bola vytvorená Pracovná skupina pre koherenciu politík pre rozvoj, ktorá vytvorila platformu na spoluprácu rezortov s cieľom definovania

[37] Bulharsko, Chorvátsko, Cyprus, Česká republika, Estónsko, Maďarsko, Litva, Lotyšsko, Malta, Poľsko, Rumunsko, Slovenská republika, Slovinsko.

príkladov nekoherencie. Z dôvodu obmedzených možností MZVaEZ SR ako koordinátora rozvojovej spolupráce sa koherencia nepremietla do dôležitejšej druhej fázy, a teda do odstraňovania identifikovaných príkladov nekoherencie. SR, resp. MZVaEZ SR tak stojí pred výzvou ako zabezpečiť – pri limitovaných zdrojoch a kapacitách rezortov – plnú kooperáciu a koordináciu všetkých relevantných partnerov ako spoluvlastníkov rozvojovej agendy a nositeľov jednotnej identity SlovakAid. V rámci siete zastupiteľských úradov SR boli vytvorené posty rozvojových diplomatov v Moldavsku a v Keni. Počet, kvalita a zameranie zrealizovaných projektov v týchto krajinách potvrdil význam rozvojových diplomatov osobitne pri snahách o elimináciu fragmentácie pomoci a o dlhodobejšie intervencie so želaným pozitívnym dopadom na partnerskú krajinu. Dôležitým príspevkom k budovaniu rozvojových kapacít bolo spustenie vzdelávacieho programu pre štátnu správu, ktoré sa od roku 2019 rozšíri aj o školenia v oblasti zapájania súkromného sektora do rozvojovej spolupráce. Efektívnejšie sa nastavila spolupráca s neštátnymi aktérmi, najmä mimovládnym sektorom prostredníctvom Platformy MVRO. V sledovanom období MZVaEZ SR schválilo Stratégiu monitorovania a evaluácie bilaterálnej rozvojovej spolupráce a v spolupráci so SAMRS nastavuje procesy monitorovania a hodnotenia projektov. Projektoví manažéri SAMRS a zástupcovia MZVaEZ SR absolvovali monitorovacie cesty vo vybraných krajinách. Transparentnosti SlovakAid napomohlo aktivovanie systému pre evidenciu a vykazovanie rozvojových tokov a publikovanie aktualizovaných informácií v súlade s otvoreným štandardom[38] na príslušných webových sídlach.

- V roku 2017 sa SAMRS presťahovala do priestorov MZVaEZ SR, čím sa posilnila vzájomná komunikácia a koordinácia oboch inštitúcií. Počet zamestnancov SAMRS sa zvýšil z 12 na 15 a zmenili sa aj viaceré interné dokumenty a smernice SAMRS s cieľom zefektívniť jej chod. V roku 2018 SAMRS spustila proces verejného obstarávania na poskytnutie služby certifikácie systému manažérstva kvality podľa STN EN ISO 9001 Systémy manažérstva kvality. Požiadavky (ISO 9001) (01 0320) a tiež sa začal proces certifikácie vo vzťahu k EÚ Agentúra ďalej posilnila priamu komunikáciu s prijímateľmi prostredníctvom seminárov a osobných stretnutí, osobitne v oblasti publicity a verejnej informovanosti o úspešných projektov SlovakAid, ako aj o samotnej agentúre. Do procesu hodnotenia predložených projektových žiadostí boli v roku 2018 zapojení externí odborní hodnotitelia, vybratí na základe zverejnenej výzvy.
- V druhej polovici implementačného obdobia nedošlo k zásadným legislatívnym zmenám a poskytovanie ODA SR pokračovalo v súlade so zákonom o rozvojovej spolupráci č. 392/2015 Z.z. a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o rozvojovej spolupráci“) opatreniami MZVaEZ SR z roku 2016, ktorými sa ustanovili podrobnosti o poskytovaní dotácií, finančného príspevku na rozvojovú spoluprácu a o zadaní zákazky. Smernicou MZVaEZ SR č. 63/2017 z 3. 8. 2017 sa ďalej určil postup pre poskytovanie finančného príspevku pri realizácii rozvojovej spolupráce SR. Vývoj však ukazuje na potrebu ďalších legislatívnych zmien.

4. Strategický rámec pre poskytovanie rozvojovej spolupráce

Medzinárodné odporúčania, ako aj odporúčania MVO na navyšovanie zdrojov ODA sa spájajú s návrhmi na zapájanie SR do menšieho počtu strategickejších partnerstiev, a to aj so súkromným sektorom. Prvý krok týmto smerom spravila SR už pri formulovaní samotnej

[38] Podľa Medzinárodnej iniciatívy za transparentnosť pomoci (IATI).

stratégie v roku 2014. Zúžili sa základné ciele a obmedzili teritoriálne priority z 19 na 10 krajín s dôrazom na zachovanie vlastníctva partnerských krajín pri identifikácii ich potrieb. Dôležitou je prítomnosť zastupiteľských úradov SR v týchto krajinách (s výnimkou J. Sudánu) a kontinuita spolupráce vo vybraných oblastiach, čím sa prirodzene podarilo znížiť fragmentáciu rozvojových intervencií, zvýšiť ich účinnosť a dopad. Na základe týchto skúseností by ani navyšovanie rozpočtu ODA nemalo v budúcnosti viesť k zásadným zmenám v teritoriálneho zamerania aktivít SlovakAid.

Valná väčšina aktivít SlovakAid sa realizovala v rámci zadefinovaných priorít , ktoré sa ukázali ako správne zvolené a odpovedajúce požiadavkám rozvojových krajín. V rokoch 2017 a 2018 sa prostriedky SlovakAid využili najmä na rozvoj infraštruktúry vrátane digitalizácie, vodného hospodárstva a sanitácie, energetickej efektivity, pôdohospodárstva, podpory trhového prostredia v partnerských krajinách a podpory rodovej rovnosti. Ďalšou výzvou na nasledujúce obdobie bude dôraznejšie zohľadňovanie prierezových tém, osobitne v súvislosti so zmenou klímy, naplnenie požiadaviek partnerov v oblasti digitalizácie, lepšie zapojenie podnikateľského sektora a udržateľnosť rozvoja.

Programy a nástroje bilaterálnej spolupráce

Novým prvkom stratégie od roku 2014 bol programový prístup k rozvojovej spolupráci. V záujme zvýšenia efektívnosti, transparentnosti a merateľnosti výsledkov stratégia rozdelila rozvojové aktivity SR do ôsmich programov bilaterálnej spolupráce[39] s presne zadefinovaným cieľom, sektorovým a teritoriálnym zameraním, ako aj spektrom použiteľných nástrojov a harmonogramom na prípravu programových dokumentov.

Podobne ako v rokoch 2014-2016, aj v druhej polovici implementačného obdobia stratégie sa dominantne využívali tradičné nástroje ODA SR[40], ako dotácie, mikrogranty a finančné príspevky. Efektívnosť[41] a flexibilitu rozvojovej spolupráce sa v podarilo zvýšiť aj vďaka jednoduchému využívaniu stratégií, dokumentácie a usmernení.[42] Už v roku 2014 boli vypracované stratégie rozvojovej spolupráce s programovými krajinami (Afghanistan, Moldavsko, Keňa už od roku 2013). Od roku 2015 sa realizoval Program vysielania dobrovoľníkov a expertov do rozvojových krajín. V ďalšom období sa pripravuje jeho revízia. V súlade so zámerom stratégie bol vypracovaný programový dokument Centra pre odovzdávanie skúseností z integrácie a reforiem (CETIR), ktorý sa v plnej miere využíva najmä na západnom Balkáne a v krajinách Východného Partnerstva. Súčasne sa ukazuje, čo OECD/DAC potvrdzuje, že technická pomoc poskytovaná zo strany SR partnerským krajinám v kontexte transformácie na trhové hospodárstvo a integrácie do EÚ a jej inštitúcií môže v budúcnosti čeliť upadajúcej relevantnosti. MZVaEZ SR na túto výzvu reaguje transformáciou programu CETIR, ktorá bude ukončená do konca roka 2018. Novým zdrojom komparatívnej výhody SR sú reformné skúsenosti z pokračujúcej modernizácie krajiny

[39] Program rozvojových intervencií, Program odovzdávania transformačných skúseností, Program podnikateľských partnerstiev, Program humanitárnej pomoci, Program vládnych štipendií, Program vysielania rozvojových pracovníkov a civilných expertov do rozvojových krajín, Program rozvojového vzdelávania a verejnej informovanosti v SR, Program budovania kapacít.

[40] Celkovo je v systéme SlovakAid zadefinovaných 11 nástrojov (blokové dotácie, malá dotačná schéma, finančné príspevky ZÚ SR – mikrogranty, dodávanie tovarov a služieb, CETIR, Start Up, trilaterálna spolupráca, účelové príspevky do medzinárodných organizácií, úvery s grantovým elementom, finančné príspevky, nástroj financovania štipendií)

[41] Princípy efektívnosti pomoci prijaté na medzinárodnej úrovni vo forme Parížskej deklarácie, potvrdené Akčnou agendou z Akkry a záverečným dokumentom z Busanu (2011).

[42] Potvrdzujú to aj závery z OECD/DAC Peer Review 2018.

a vytvárania kredibilného trhového prostredia.

Na strategickej úrovni neboli prijaté dokumenty upravujúce koherenciu politík pre rozvoj či politiku poskytovania štipendií a globálne vzdelávanie. Príprava všetkých dokumentov je spojená s nebezpečenstvom formalizmu, na ktoré upozorňujú MVO, či OECD/DAC, preto sa proces prípravy v týchto prípadoch predĺžil.

- Potreba stratégie koherencie politík sa vyhodnocuje, s ohľadom na už prijaté dokumenty k Agende 2030.
- MZVaEZ SR a MŠVVaŠ SR od roku 2017 spolupracujú na báze dobre nastaveného mechanizmu poskytovania štipendií, ďalšie opatrenia budú prijaté v rámci novej stratégie.
- V oblasti globálneho vzdelávania[43] pokračovala podpora integrácie rozvojovej problematiky do vzdelávacích aktivít neformálneho sektora. V roku 2018 bola spustená implementácia pilotného konzorciálneho projektu[44] s cieľom zmapovania aktuálneho stavu globálneho vzdelávania na všetkých úrovniach škôl na Slovensku a identifikovania odporúčaní.

V rámci programu humanitárnej pomoci SR promptne a účinne reagovala na stále rastúci počet humanitárnych kríz spôsobených prírodnými katastrofami či konfliktmi. Nad rámec pôvodných cieľov stratégie sa ukazuje potreba koncepčnejšieho prístupu k humanitárnej pomoci, s dôrazom na zabezpečenie operatívnosti, dostatočnej dynamiky a pripravenosti reagovať v čase krízy. SR sa v hodnotenom období usilovala o zvyšovanie koordinácie rezortov a ďalších aktérov zapojených v rámci Mechanizmu poskytovania humanitárnej pomoci SR, vrátane procesu registrácie leteckého záchranárskeho modulu. Tento bol historicky po prvýkrát ponúknutý koordinačnému centru EÚ pre krízové situácie.

Aktuálnosť zapájania súkromného sektora do rozvojovej spolupráce sa v priebehu rokov 2017 a 2018 ďalej zvýšila. Uznávajúc, že rozvojové ciele nemožno dosahovať len tradičnými nástrojmi či zvyšovaním rozpočtu, SR realizuje kroky na zabezpečenie využívania nových foriem financovania rozvojových intervencií (napr. zvýhodnené vývozné úvery) a hľadá cesty pre zapojenie súkromného sektora do rozvojovej spolupráce prostredníctvom efektívnejšieho nastavenia existujúcich nástrojov a intenzívnejšieho využívania kontaktného bodu pre súkromný sektor. Ďalší pokrok v tomto smere, t.j. participácia SR na rozvojových projektoch financovaných zo zdrojov EÚ, je podmienená ukončením procesu tzv. Pillar Assessment EXIMBANKY SR a SAMRS a príslušnými legislatívnymi zmenami. V súlade s doterajšou praxou, MF SR aj v druhej polovici implementačného obdobia realizovalo spoluprácu s medzinárodnými finančnými inštitúciami, predovšetkým prostredníctvom vytvárania bilaterálnych fondov, ktoré umožnili lepšie cielenie pomoci a zvýšenie vizibility Slovenska ako donora. Zadanie zákazky bolo využité v roku 2017 prvýkrát na výber realizátora projektu v Macedónsku. Blokové dotácie, resp. rámcové dohody neboli realizované vôbec. V oblasti humanitárnej pomoci, snahy o širšie zapojenie súkromného sektora vyústili do etablovania úspešnej spolupráce so spoločnosťou Tesco Stores SR, a.s., ktorá spočíva v kontinuálnom poskytovaní materiálu na humanitárne účely pre krajiny s humanitárnymi potrebami.

[43] Termín globálne vzdelávanie je vnímané ako zastrešujúci princíp. Jeho súčasťou je rozvojové vzdelávanie (vzdelávanie o problematike rozvojových krajín a chudoby vo svete), environmentálne vzdelávanie, multikultúrne vzdelávanie, mierové vzdelávanie, ako aj vzdelávanie k ľudským právam a pod.

[44] Výzva na konzorciálny projekt bola vyhlásená v spolupráci s Global Education Network Europe (GENE) v rámci „Programu Increase“.

Multilaterálna rozvojová spolupráca

V multilaterálnej oblasti sa SR v rokoch 2017 a 2018 podieľala na formovaní a realizácii rozvojovej politiky EÚ. Aktívne pôsobila na globálnych fórach a platformách a čoraz viac sa otvárala novým formám spolupráce, prioritne s partnermi z krajín V4. Hlavný dôraz bol kladený na riešenie príčin migrácie prostredníctvom nástrojov rozvojovej spolupráce SR, elimináciu chudoby, dodržiavanie ľudských práv, princípov demokracie a právneho štátu v partnerských krajinách. Osobitný dôraz sa kládol na témy financovania rozvoja a implementácie Agendy 2030 s prispením M. Lajčáka vo funkcii predsedu 72. Valného zhromaždenia OSN.

Na strategickej úrovni nebol prijatý dokument upravujúci multilaterálnu rozvojovú spoluprácu SR, základy stratégie multilaterálnej rozvojovej spolupráce vytvára Strednodobá stratégia rozvojovej spolupráce na roky 2019-2023 pripravovaná aj v koordinácii s Úradom podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu ako národným koordinátorom pre Agendu 2030.

Veľkú snahu v oblasti multilaterálnej spolupráce vyvíja SR smerom k zabezpečeniu adresnej účasti na čerpaní rozvojových fondov a nástrojov EÚ, do ktorých SR prispieva. Tieto ambície nestratili na aktuálnosti, či už pri implementácii Európskeho konsenzu o rozvoji „Náš svet, naša dôstojnosť, naša budúcnosť“ z roku 2017 alebo v kontexte príprav nového Nástroja EÚ pre susedstvo, rozvoj a medzinárodnú spoluprácu a Európskej finančnej architektúry na roky 2021-2027. Významným úspechom nášho úsilia o využívanie finančných nástrojov EÚ je poskytnutie dotácie (2 mil. eur) zo Zvereneckého fondu EÚ pre Afriku na riešenie príčin migrácie – konkrétne na projekt podpory drobných farmárov v Keni pri pestovaní tradičných poľnohospodárskych produktov. Ide o prvé spoločné programovanie EÚ svojho druhu vo vzťahu k členským krajinám, ktoré vstúpili do EÚ v roku 2004. SAMRS ako grant manažér podpísala zmluvy s EÚ na tri roky a následne aj zmluvy s hlavnými partnerskými organizáciami z krajín V4. SR sa tiež zapája do spoločného programovania EÚ v Moldavsku, kde – na rozdiel od programovania v Keni – ide o prehĺbenú koordináciu donorov bez spoločného plánovania rozpočtu.

Rovnako dôležitým bol v sledovanom období rozvoj partnerstiev s medzinárodnými organizáciami a zahraničnými donormi pôsobiacimi v oblasti rozvojovej spolupráce, ako sú napr. Rozvojový program OSN (UNDP), Detský fond OSN (UNICEF), Nemecká spoločnosť pre medzinárodnú spoluprácu (GIZ) alebo Agentúra USA pre medzinárodný rozvoj (USAID), či Medzinárodná organizácie pre vzdelanie, vedu a kultúru (UNESCO).

- V septembri 2018 uzatvorilo MZVaEZ SR s UNDP Partnerstvo pre efektívne riešenia v oblasti rozvojovej spolupráce so zameraním na ciele udržateľného rozvoja (SDGs) na obdobie rokov 2018-2021. Toto, v poradí štvrté partnerstvo, nadväzuje na predošlú spoluprácu s UNDP (od roku 2003) a zameriava sa na efektívne zapájanie slovenských podnikateľských subjektov do rozvojovej spolupráce najmä na západnom Balkáne a v krajinách Východného partnerstva EÚ, ako aj na podporu Reformy bezpečnostného sektora na západnom Balkáne. Partnerstvo s UNDP má rovnako uzatvorené aj MF SR, v rámci ktorého realizuje dva projekty. Projekt Verejné a súkromné financie pre rozvoj (2017-2018) si kladie za cieľ zdieľanie skúseností z reforiem riadenia verejných financií, ako aj podporu zapojenia súkromného sektora do rozvojovej spolupráce. Druhý projekt, Transformatívne vládnutie a financovanie II (2018-2020), podporuje využívanie otvorených dát a inovácií v záujme zvýšenia transparentnosti a efektivity verejných služieb ako aj mobilizácie finančných zdrojov pre rozvoj. Tento komponent sa realizuje predovšetkým prostredníctvom konzultačnej platformy Rozvojmajstri, ktorá zároveň slúži ako kontaktný bod pre slovenských podnikateľov.

- V novembri 2018 MZVaEZ SR uzatvorilo Memorandum o porozumení s USAID v oblasti rozvojovej spolupráce. Ide o dôležitý krok k vytvoreniu podmienok pre dlhodobú a strategickú spoluprácu SR a USA v tejto oblasti. Doterajšia spolupráca s USA bola realizovaná predovšetkým prostredníctvom programu Emerging Donors Challenge Fund podporujúceho projekty v oblasti dobrej správy vecí verejných v regióne západného Balkánu a Východného partnerstva EÚ.
- V decembri 2018 bola uzavretá rámcová partnerská dohoda medzi MZVaEZ SR a UNESCO s cieľom spoločnej implementácie rozvojových projektov v partnerských krajinách SlovakAid v oblasti udržateľného životného prostredia (osobitne prístup k vode, vodného hospodárstva, sanitácie, boja proti klimatickým zmenám, či zachovania biodiverzity).

Financovanie ODA SR

Napriek ekonomickému rastu, SR aj naďalej výrazne zaostáva za plnením cieľov, ku ktorým sa zaviazala na medzinárodnej úrovni, a síce dosiahnuť 0,33 % podiel ODA na HND do roku 2030.[45] Od roku 2014 ODA SR v absolútnych číslach rástla, od roku 2016 však vývoj stagnoval. Podiel ODA SR na HND za uplynulé štyri roky rástol veľmi miernym tempom z 0,084% (2014) na 0,119% (2017)[46] – či skôr osciloval, keďže v roku 2014 išlo o pokles oproti roku 2013 (0,092%) a v roku 2017 o pokles oproti roku 2016 (0,125%). Tieto čísla radia SR na predposledné miesta v rámci zoznamu donorov OECD/DAC, ako aj v rámci EÚ. Okrem medzinárodných záväzkov, potrebu pomáhať chudobnejším krajinám akútne vníma aj slovenská verejnosť.[47] Rovnako obmedzené sú aj kapacity slovenských aktérov rozvojovej spolupráce SR, osobitnej štátnej správy. Zefektívňovanie systému, príprava strategických koncepčných dokumentov a nových nástrojov ODA doteraz nešla ruka v ruke s navyšovaním použiteľných zdrojov.

SR sa dlhodobo snaží o zvýšenie podielu bilaterálnej ODA v pomere k zdrojom poskytovaným na činnosť medzinárodných organizácií. Podiel bilaterálnej ODA SR na celkovom objeme poskytnutej rozvojovej pomoci predstavuje priemerne 25 %, výraznejší nárast v jednotlivých rokoch nastal primárne z dôvodu zvýšenia finančných príspevkov SR do fondov EÚ. Osobitne pri dobrovoľných príspevkoch sa SR snažila pomoc viazať na konkrétny účel. Naproti tomu, OECD/DAC odporúča zvyšovať podiel neviazanej pomoci, čo sa v slovenských podmienkach osvedčuje najmä pokiaľ ide o humanitárnu pomoc. Nepredvídateľné rozmery utečeneckej a migračnej krízy viedli k teritoriálnemu prerozdeleniu ODA SR. Od roku 2017 smeruje najvyšší objem oficiálnej bilaterálnej rozvojovej spolupráce a humanitárnej pomoci SR do Ázie, nasledovanej Európou a Afrikou. V tomto smere bol zlomový už rok 2014, kedy SR takmer zdvojnásobila humanitárnu pomoc z dôvodu vzniku nových humanitárnych kríz vo svete – konflikt na Ukrajine, povodne na západnom Balkáne, šírenie vírusu eboly, či konflikt v Sýrii a v Iraku.

[45] Ak by SR chcela naplniť cieľ dosiahnuť podiel ODA na HND 0,33 % do roku 2030, od roku 2019 by musel objem ODA rásť cca o 25 mil. EUR ročne, pri priemernom hospodárskom raste 3,5 %.

[46] Podľa údajov zo Správy o poskytovaní ODA za rok 2017. Podľa štatistík OECD bol podiel ODA SR/HND v roku 2017 na úrovni 0,13%, čo je mierna odchýlka (0, 119%). Údaje za rok 2018 ešte nie sú k dispozícii.

[47] Podľa prieskumu väčšina opýtaných (62%) sa zhoduje, že Slovensko by malo poskytovať rozvojovú a humanitárnu pomoc ľuďom v chudobnejších a menej rozvinutých krajinách. Záverečná správa z prieskumu pre Slovenskú agentúru pre medzinárodnú rozvojovú spoluprácu, FOCUS, september 2018.

Príprava novej strednodobej stratégie rozvojovej spolupráce SR 2019-2023

V roku 2018 sa v úzkej koordinácii s relevantnými orgánmi štátnej správ, samosprávy, ako aj mimovládnym, akademickým a súkromným sektorom začala pripravovať nová stratégia, ktorá nadviaže na doterajšie hodnotenia a skúsenosti s poskytovaním ODA SR. Východiskami na jej prípravu je Agenda 2030 a 17 cieľov udržateľného rozvoja, ako aj na odporúčania OECD/DAC a MVO. V apríli 2018 sa uskutočnili slovenské rozvojové fóra v Nairobi a v Kišiňove, ktorých cieľom bolo získať informačné vstupy k tvorbe stratégií rozvojovej spolupráce s programovými krajinami SlovakAid, Keňou a Moldavskom. Oboch podujatí sa zúčastnili zástupcovia miestnych rozvojových partnerov, ako aj slovenskí partneri pôsobiaci v týchto krajinách. Výstupom oboch podujatí bol návrh priorít pre spoluprácu s Keňou a Moldavskom na obdobie 2019 – 2023.

5. Logická matica - Vyhodnotenie plnenia stratégie za obdobie 2014-2018 so zameraním na vyhodnotenie plnenia v roku 2018

Cieľ - Skvalitnenie mechanizmu rozvojovej spolupráce	**Výsledok**	**Cieľový Termín**	**Zodpovedné rezorty**	**Indikátor**	**Vyhodnotenie plnenia za obdobie 2014-2018 (na základe informácií dostupných v čase hodnotenia)**
1. Efektívne nastavenie legislatívneho rámca	Novelizácia zákona č. 617/2007 Z. z. o oficiálnej rozvojovej pomoci a o doplnení zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov	2016	MZVaEZ SR	Schválenie návrhu nového zákona v NR SR	Zákon č. 392/2015 Z. z. o rozvojovej spolupráci a o zmene a doplnení niektorých zákonov z 18. novembra 2015 vstúpil do platnosti 18.12.2015.
	Novelizácia výnosov č. 134/2011 a č. 135/2011	2016	MZVaEZ SR	Schválenie návrhov nových opatrení príslušnou stálou pracovnou komisiou Legislatívnej rady vlády SR	Od 23. marca 2016 platia nové opatrenia MZVaEZ SR s účinnosťou od 1.4.2016: Opatrenie č. 600.237/2016-ORPO, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o poskytovaní dotácií na rozvojovú spoluprácu; Opatrenie č. 600.238/2016-ORPO, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o poskytovaní finančného príspevku na rozvojovú spoluprácu; Opatrenie č. 600.239/2016-ORPO, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o zadaní zákazky na rozvojovú spoluprácu. Smernicou MZVaEZ SR č. 63/2017z 3. 8. 2017 sa určuje postup pre poskytovanie finančného príspevku pri realizácii rozvojovej spolupráce SR.

Cieľ - Skvalitnenie mechanizmu rozvojovej spolupráce	Výsledok	Cieľový Termín	Zodpovedné rezorty	Indikátor	Vyhodnotenie plnenia za obdobie 2014-2018 (na základe informácií dostupných v čase hodnotenia)
2. Kvalitné nastavenie strategického rámca	CSP pre Afganistan a CSP pre Moldavsko vypracované	2014	MZVaEZ SR	Zohľadnenie konzultácií s kľúčovými aktérmi v Afganistane a v Moldavsku a schválenie návrhov CSPs pre Afganistan a Moldavsko vedením MZVaEZ SR	CSP pre Moldavsko bol vedením MZVaEZ SR schválený 7. mája 2014. CSP pre Afganistan bol vedením MZVaEZ SR schválený 29. mája 2014.
	Vypracovaná Národná stratégia globálneho vzdelávania na roky 2017 – 2021	2016	MŠVVaŠ SR a MZVaEZ SR	Schválenie návrhu Národnej stratégie globálneho vzdelávania na roky 2017-2021 vládou SR	Národná stratégia globálneho vzdelávania na roky 2017-2021 vypracovaná nebola. V roku 2018 sa začal proces evaluácie vybraných projektov rozvojového vzdelávania financovaných SlovakAid s cieľom nadobudnúť potrebné vstupy pre vyhodnotenie efektívnosti a dopadu programu. Evaluácia bude ukončená v roku 2019.
	Stratégia multilaterálnej rozvojovej spolupráce SR vypracovaná	2015	MZVaEZ SR a MF SR	Schválenie návrhu Stratégie multilaterálnej rozvojovej spolupráce SR vládou SR	Stratégia multilaterálnej rozvojovej spolupráce vypracovaná nebola. Základy stratégie multilaterálnej rozvojovej spolupráce vytvára pripravovaná Strednodobá stratégia rozvojovej spolupráce na roky 2019-2023. Jej prijatie sa predpokladá koncom roka 2018, resp. začiatkom roka 2019.

Cieľ - Skvalitnenie mechanizmu rozvojovej spolupráce	**Výsledok**	**Cieľový Termín**	**Zodpovedné rezorty**	**Indikátor**	**Vyhodnotenie plnenia za obdobie 2014-2018 (na základe informácií dostupných v čase hodnotenia)**
	Koncepcia k Programu odovzdávania transformačných skúseností vypracovaná	2014	MZVaEZ SR	Zohľadnenie vyhodnotenia predchádzajúcich aktivít Schválenie návrhu koncepcie k Programu odovzdávania transformačných skúseností	Rozhodnutím ministra ZVaEZ SR z 22. augusta 2014 bol schválený Štatút riadiaceho výboru CETIR. Vedenie MZVaEZ SR schválilo 5. februára 2015 programový dokument k CETIR. Celkové zameranie CETIR sa aktuálne prehodnocuje.
	Koncepcia k Programu vládnych štipendií vypracovaná	2015	MZVaEZ SR a MŠVVaŠ SR	Zohľadnenie vyhodnotenia predchádzajúcich aktivít Schválenie návrhu koncepcie k Programu vládnych štipendií vládou SR	Koncepcia vypracovaná nebola. V dôsledku zahranično-politických zmien, osobitne v kontexte migračnej a utečeneckej krízy, došlo zo strany MZVaEZ SR k úprave geografického pokrytia krajín, s cieľom poskytovania vládnych štipendií osobitne pre študentov pochádzajúcich z krajín zasiahnutých krízou. V období 2019-2023 budú prijaté opatrenia na zefektívnenie programu vládnych štipendií, predovšetkým smerom k zabezpečeniu pozitívneho rozvojového dopadu pre partnerské krajiny.

Cieľ - Skvalitnenie mechanizmu rozvojovej spolupráce	Výsledok	Cieľový Termín	Zodpovedné rezorty	Indikátor	Vyhodnotenie plnenia za obdobie 2014-2018 (na základe informácií dostupných v čase hodnotenia)
3. Posilnenie finančného rámca	Zvýšený objem bilaterálnej ODA v závislosti od vývoja ekonomickej situácie v SR	každoročne	MZVaEZ SR a relevantné ÚOŠS	Percentuálny nárast ODA SR v porovnaní s predošlým kalendárnym rokom	V roku 2014 podiel ODA SR/HND klesol na 0,08 % (v porovnaní s rokom 2013), ďalej už išlo o postupný mierny nárast na úroveň 0,13% v roku 2017, V absolútnych číslach, bilaterálna ODA v roku 2014 rástla (o takmer 7% v porovnaní s rokom 2013 a následne v roku 2016 o 25% v porovnaní s predchádzajúcim rokom), no takmer vôbec sa nepodarilo zvýšiť podiel bilaterálnej pomoci na celkovom objeme ODA SR, ktorý sa pohybuje okolo 25%.
4. Posilnenie koherencie politík pre rozvoj	Aktívne zapájanie rezortov do práce Koordinačného výboru	Každoročne	MZVaEZ SR	Počet rokovaní Koordinačného výboru, 3x ročne	Zasadnutia Koordinačného výboru pre rozvojovú spoluprácu SR sa konali každoročne, podľa potreby (3-krát v rokoch 2014 a 2015, a raz v rokoch 2016, 2017 a 2018). MZVaEZ SR aktívne zapája do spolupráce všetky relevantné rezorty, koordinačné medzivládne stretnutia na expertnej úrovni sa len v roku 2018 uskutočnili minimálne 4-krát.
	Stratégia koherencie politík pre rozvoj vypracovaná	2016	MZVaEZ SR a iné rezorty	Schválenie stratégie koherencie politík pre rozvoj vládou SR	Stratégia koherencie politík prijatá nebola. Vytvorená však bola Pracovná skupina pre koherenciu v rámci Koordinačného výboru, ktorej náplňou je identifikovať príklady nekoherencie. Pracovná skupina sa stretla naposledy v roku 2015. V roku 2017 vznikla Rada vlády pre Agendu 2030 ako koordinačný orgán integrujúci všetky (vnútorné aj vonkajšie) dimenzie udržateľného rozvoja. Tým sa inštitucionálne posilnili predpoklady na zefektívnenie implementácie koherencie politík pre rozvoj.

Cieľ - Skvalitnenie mechanizmu rozvojovej spolupráce	Výsledok	Cieľový Termín	Zodpovedné rezorty	Indikátor	Vyhodnotenie plnenia za obdobie 2014-2018 (na základe informácií dostupných v čase hodnotenia)
5. Zvýšenie zapojenia aktérov do rozvojovej spolupráce SR	Podnikatelia zapojení do projektov SlovakAid	každoročne	MZVaEZ SR	Počet podnikateľov zapojených do aktivít SlovakAid vrátane partnerstiev s inými aktérmi, 5 ročne	V rokoch 2014-2018 SlovakAid podporil zapájanie podnikateľských subjektov do 11 projektov v rámci programu podnikateľských partnerstiev (PPP), do dvoch projektov v rámci nástroja Start-up v Keni a Moldavsku. Podnikateľské subjekty (5) sa zapájali aj do dotačných výziev k západnému Balkánu, Bielorusku, Moldavsku a Afghanistanu.
	Mestá a obce zapojené do projektov SlovakAid	každoročne	MZVaEZ SR	Počet miest a obcí zapojených do aktivít SlovakAid vrátane partnerstiev s inými aktérmi, 2 ročne	Spolupráca MZVaEZ SR so ZMOS a Úniou miest od roku 2014 pokračovala v rámci rôznych projektov (vrátane Európskeho roka rozvoja 2015) a v prípade potreby, aj koordinačných stretnutí. Experti ZMOS sa zúčastnili na viacerých projektoch SlovakAid a naopak, MZVaEZ bolo prizvané k niektorým aktivitám ZMOS. V rámci programu CETIR sa v roku 2018 zrealizovala študijná návšteva moldavskej delegácie v Bratislave, Trnave a Senci , taktiež bolo podporené partnerstvo miest Košice a Novi Sad.

Cieľ - Skvalitnenie mechanizmu rozvojovej spolupráce	Výsledok	Cieľový Termín	Zodpovedné rezorty	Indikátor	Vyhodnotenie plnenia za obdobie 2014-2018 (na základe informácií dostupných v čase hodnotenia)
	Poslanci NR SR a Európskeho parlamentu zapojení do rozvojovej spolupráce SR	každoročne	MZVaEZ SR	Počet podujatí za účasti poslancov NR SR a Európskeho parlamentu, 2x ročne	Spolupráca s poslancami prebiehala formou ich účasti na vybraných zasadnutiach Koordinačného výboru MZVaEZ, zapojením do legislatívnych prác pri príprave novely zákona o ODA SR, či participáciou na návštevách zástupcov OECD. V roku 2016 sa v NR SR realizovala výstava fotografií z Izraela a Kene. V rámci predsedníctva SR v Rade EÚ sa zintenzívnil dialóg s poslancami EP. V roku 2018 sa s poslancami zahraničného výboru NR SR mali stretnúť experti OECD/DAC v rámci hodnotiacej misie, avšak vzhľadom na v tom čase prebiehajúce vnútropolitické udalosti bolo stretnutie zrušené.
	Slovenské subjekty zapojené do rozvojových projektov spolufinacovaných z grantov EK	každoročne	MZVaEZ SR	Počet projektov spolufinancovaných z grantov EK, v ktorých sú zapojené slovenské subjekty, 5 ročne	V rokoch 2014-2018 sa zrealizovalo 9 projektov SlovakAid spolufinancovaných z grantov EK s cieľom zvýšenia implementačných kapacít slovenských subjektov a ich skúseností v oblasti poskytovania ODA, posilnenia podielu SR na európskej rozvojovej spolupráci a prepojenia slovenskej rozvojovej spolupráce s rozvojovou politikou Európskej únie.

Cieľ - Skvalitnenie mechanizmu rozvojovej spolupráce	Výsledok	Cieľový Termín	Zodpovedné rezorty	Indikátor	Vyhodnotenie plnenia za obdobie 2014-2018 (na základe informácií dostupných v čase hodnotenia)
	Slovenské subjekty zapojené do rozvojových projektov v rámci medzinárodných finančných inštitúcií	každoročne	MF SR	Počet projektov v rámci medzinárodných finančných inštitúcií, do ktorých sa zapojili slovenské subjekty, 5 ročne	V rokoch 2014-2018 slovenské subjekty, prípadne konzorcia za účasti slovenských subjektov implementovali 32 projektov v rámci medzinárodných finančných inštitúcií (EBOR a RB RE); pri 2 projektoch RB RE výborové konanie nebolo ešte ukončené; 1 projekt technickej asistencie MIB a 13 projektov Svetovej banky.
	Kontaktné miesto pre podnikateľský sektor vytvorené	2015	MF SR, MZVaEZ SR a SARIO	Kontaktné miesto poskytuje konzultácie o podnikateľských príležitostiach v rozvojových krajinách poskytovaných medzinárodnými finančnými inštitúciami záujemcom na dennej báze	Kontaktné miesto pre podnikateľský sektor (Private Sector Liason Office - PSLO) bolo vytvorené v roku 2015 v rámci spolupráce MF SR a UNDP. Vznikol tak program Rozvojmajstri (www.rozvojmajstri.com), ktorého realizácia pokračuje aj v súčasnosti. Program pomáha slovenským firmám a technickým expertom presadiť sa v tendroch medzinárodných organizácií a medzinárodných finančných inštitúcií.

Cieľ - Skvalitnenie mechanizmu rozvojovej spolupráce	**Výsledok**	**Cieľový Termín**	**Zodpovedné rezorty**	**Indikátor**	**Vyhodnotenie plnenia za obdobie 2014-2018 (na základe informácií dostupných v čase hodnotenia)**
6. Skvalitnenie monitorovania a evaluácie	Stratégia monitorovania a evaluácie vypracovaná	2014	MZVaEZ SR	Schválenie návrhu strategického dokumentu k monitorovaniu a evaluácii vedením MZVaEZ SR	Stratégia monitorovania a evaluácie bilaterálnej rozvojovej spolupráce SR bola schválená vedením rezortu 2. 10. 2014. V spolupráci s UNDP bola sfinalizovaná príručka k evaluáciám v roku 2016.
	Evaluácie realizované na základe schválenej stratégie	každoročne	MZVaEZ SR	Realizované evaluácie 2x ročne	V nadväznosti na ukončenie príprav stratégie a príručky sa v roku 2018 začal proces evaluácie globálneho vzdelávania a pokračoval proces nastavovania potrebných mechanizmov v rámci MZVaEZ/SAMRS na spustenie evaluácií strategických dokumentov s programovými krajinami.
7. Zlepšenie štatistického vykazovania rozvojových tokov SR	Aktivácia online systému pre evidenciu a vykazovanie rozvojových tokov SR	2014	MZVaEZ SR	Dáta o rozvojových tokoch SR zasielané do OECD sú v súlade s požiadavkami DAC/OECD	Online systém pre evidenciu a vykazovanie rozvojových tokov SR bol aktivovaný v roku 2014. Dáta o rozvojových tokoch SR boli každoročne zaslané DAC/OECD v požadovanej štruktúre prostredníctvom systému RIS/DEV. Proces spracovania sa každoročne zefektívňuje.

Cieľ - Skvalitnenie mechanizmu rozvojovej spolupráce	Výsledok	Cieľový Termín	Zodpovedné rezorty	Indikátor	Vyhodnotenie plnenia za obdobie 2014-2018 (na základe informácií dostupných v čase hodnotenia)
8.Zvýšenie transparentnosti v súlade so záväzkami z Busanu	Spoločný otvorený štandard pre zverejňovanie informácií implementovaný	2015	MZVaEZ SR	Zverejňovanie komplexných a aktuálnych informácií na webovom sídle MZVEZ/SAMRS podľa otvoreného štandardu	MZVaEZ SR pokračovalo v zverejňovaní informácií na vlastnom webovom sídle www.mzv.sk a od roku 2014 aj na stránkach agentúry SAMRS www.slovakaid.sk . Štatistické údaje o rozvojovej spolupráci SR sú zverejňované na webovom sídle www.slovakdev.sk.
9. Posilnenie personálnych kapacít štátnej správy v oblasti rozvojovej spolupráce	Rotačný mechanizmus diplomatov a rozvojových pracovníkov MZVEZ/SAMRS	2015	MZVaEZ SR	Vyslanie rozvojových diplomatov na ZÚ SR vo všetkých 3 programových krajinách	V sledovanom období pôsobili rozvojoví diplomati MZVaEZ SR na ZÚ Kišiňov a ZÚ Nairobi.
	Pilotný vzdelávací program zamestnancov štátnej správy a územnej samosprávy vytvorený	2014 následne každoročne po vyhodnotení pilotnej aktivity	MZVaEZ SR	Vzdelávací program schválený Diplomatickou akadémiou MZVaEZ SR. Zohľadnenie konzultácií s kľúčovými aktérmi. Počet vzdelávacích aktivít: 1 (časová dotácia 30 hodín), počet absolventov: 25	Vzdelávacie programy prebiehali každoročne v rôznych formátoch (vzdelávací program v spolupráci s Trnavskou univerzitou, rozvojové vzdelávanie v rámci SK predsedníctva v Rade EÚ, či v rámci programu pre ekonomických diplomatov a atestačného vzdelávania MZVaEZ SR.

Cieľ - Skvalitnenie mechanizmu rozvojovej spolupráce	Výsledok	Cieľový Termín	Zodpovedné rezorty	Indikátor	Vyhodnotenie plnenia za obdobie 2014-2018 (na základe informácií dostupných v čase hodnotenia)
10. Zefektívnenie implementačného rámca	Nové nástroje bilaterálnej rozvojovej spolupráce (blokové dotácie, start-up, úvery s grantovým elementom, dodávanie tovarov a služieb) pripravené a schválené	priebežne	MZVaEZ SR	Zavedenie nových nástrojov Implementácia nových nástrojov v praxi	V hodnotenom období prebiehali stretnutia s relevantnými partnermi, vrátane EXIMBANKY SR, ohľadom efektívneho nastavenia modalít pre využívanie blokových dotácií či zvýhodnených vývozných úverov. Zároveň sa pripravuje aktualizácia Programu podnikateľských partnerstiev a metodika pre zadanie zakázky. Niektoré nové nástroje si vyžadujú zmenu zákona č. 392/2015 Z.z. o rozvojovej spolupráci.
	Príručka k prierezovým témam rozvojovej spolupráce vypracovaná	2015	MZVaEZ SR	Vypracovaná príručka (publikácia /dokument) a jeho zverejnenie na webovom sídle SAMRS/ MZVaEZ SR Aplikácia príručky v rámci projektového cyklu	V sledovanom období pokračovala medzirezortná koordinácia osobitne k téme zmeny klímy a ochrany životného prostredia. V otázke rovnosti príležitostí sa začal proces prípravy usmernenia. Proces prípravy sa predĺžil z dôvodu SK predsedníctva v Rade EÚ. Obom témam bude zvýšenú pozornosť venovať nová strednodobá stratégia.

Cieľ - Skvalitnenie mechanizmu rozvojovej spolupráce	**Výsledok**	**Cieľový Termín**	**Zodpovedné rezorty**	**Indikátor**	**Vyhodnotenie plnenia za obdobie 2014-2018 (na základe informácií dostupných v čase hodnotenia)**
11. Zvýšenie podpory verejnosti pre aktivity SlovakAid a globálne témy	Podujatia určené verejnosti zorganizované	každoročne	MZVaEZ SR	Počet podujatí organizovaných pre verejnosť, 4x ročne	MZVaEZ SR/SAMRS pravidelne organizovali/organizujú pre verejnosť tzv. Rozvojové dni (2014 – 2016) ako aj udeľovanie ceny Dobrovoľník roka (rok 2018 bol jubilejným (10.) ročníkom konaným pod záštitou ministra zahraničných vecí a európskych záležitostí SR). V sledovanom období sa konali viaceré medzinárodné rozvojové konferencie, výstavy (v NR SR alebo aj v OECD v Paríži) a podujatia (vrátane akcie #HerWorldOurWorld v rámci celoeurópskeho podujatia k otázke rodovej rovnosti v roku 2018). MF SR v spolupráci s MZVaEZ zorganizovali Rozvojarmok pre slovenských podnikateľov zaujímajúcich sa o zapojenie do rozvojových projektov.

Cieľ - Skvalitnenie mechanizmu rozvojovej spolupráce	**Výsledok**	**Cieľový Termín**	**Zodpovedné rezorty**	**Indikátor**	**Vyhodnotenie plnenia za obdobie 2014-2018 (na základe informácií dostupných v čase hodnotenia)**
	Médiá zapojené do aktivít SlovakAid	každoročne	MZVaEZ SR	Výsledky prieskumu verejnej mienky (napr. Eurobarometer) potvrdzujúce podporu aktivít SlovakAid zo strany slovenskej verejnosti	MZVaEZ/SAMRS sa vo vhodnej a možnej miere snažili o využitie všetkých foriem medializácie SlovakAid - predstavitelia MZVaEZ SR a SAMRS, ako aj dobrovoľníci, viackrát vystúpili v rozhlasových programoch a poskytli rozhovory printovým médiám Osobitne v súvislosti s propagáciou nového loga SlovakAid (2016) boli vydavné rôzne publikácie, brožúry, dokumentárny film a informačné materiály. Pozitívny trend vnímania rozvojovej spolupráce potvrdil prieskum Eurobarometer z roku 2014. V roku 2018 zrealizovala agentúra FOCUS prieskum verejnej mienky o poznateľnosti agendy SAMRS/SlovakAid. Väčšina opýtaných (62%) sa zhodla, že Slovensko by malo poskytovať rozvojovú a humanitárnu pomoc ľuďom v chudobnejších a menej rozvinutých krajinách. Prieskum je súčasťou širšieho komunikačného zámeru SAMRS, ktorého cieľom je lepšie nastaviť komunikačné nástroje a zlepšiť identifikáciu spoločnosti so značkou SlovakAid.

Príloha č. 2, Strednodobá stratégia rozvojovej spolupráce SR na roky 2019-2023

Zameranie bilaterálnej rozvojovej spolupráce SR na rok 2019

1. Úvod

Rozvojová spolupráca SR v roku 2019 vychádza zo *Strednodobej stratégie rozvojovej spolupráce SR na roky 2019-2023* (ďalej len „strednodobá stratégia“) a riadi sa cieľmi, princípmi a prioritami zadefinovanými v tomto dokumente.

Na poskytovaní bilaterálnej ODA SR sa bude v roku 2019 podieľať primárne 7 rezortov – MZVaEZ SR, MF SR, MV SR, MŠVVaŠ SR, MO SR, MŽP SR a MPRV SR. Popri uvedených siedmich rezortoch sa budú na bilaterálnej rozvojovej spolupráci podieľať aj niektoré ďalšie ministerstvá a ostatné ústredné organy štátnej správy *ad hoc* aktivitami, napríklad formou odovzdávania skúseností partnerom z rozvojových krajín, realizovaním študijných pobytov slovenských expertov v krajine partnera a pod.

2. Plánované aktivity rezortov v oblasti rozvojovej spolupráce v roku 2019

2.1 Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR (MZVaEZ SR)

MZVaEZ SR je gestorom rozvojovej spolupráce SR a prostredníctvom Slovenskej agentúry pre medzinárodnú rozvojovú spoluprácu (SAMRS) aj hlavným realizátorom bilaterálnej rozvojovej spolupráce cez podprogram 05T0A. Zároveň poskytuje potrebnú súčinnosť ostatným rezortom vlády SR.

Pri realizácii rozvojovej spolupráce v roku 2019 bude vychádzať z cieľov zadefinovaných strednodobou stratégiu a napĺňať ich v rámci teritoriálnych a tematických priorít. Na dosahovanie cieľov využije nástroje definované zákonom č. 392/2015 Z. z. o rozvojovej spolupráci a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ako aj strednodobou stratégiou.

Jednou z najdôležitejších udalostí v roku 2019 z pohľadu MZVaEZ SR je slovenské predsedníctvo v OBSE. V centre priorít predsedníctva, ako aj rozvojovej spolupráce je obyčajný človek a snaha o zlepšenie jeho životných podmienok. Predsedníctvo SR v OBSE má s rozvojovou spoluprácou navyše výrazné prieniky z teritoriálneho hľadiska, a to konkrétne v zameraní na regióny západného Balkánu a Východného partnerstva. MZVaEZ SR bude v roku 2019 aktívne využívať synergiu rozvojovej spolupráce a predsedníctva v OBSE v podobe aktivít zameraných na zlepšenie života obyvateľov partnerských krajín.

Indikatívny rozpočet na aktivity MZVaEZ SR je v prehľadnej forme uvedený v nasledujúcej tabuľke.

ODA alokácia pre MZVEZ SR (05T0A) na rok 2019

1	**DOTÁCIE**	
1.1	Keňa	700 000
1.2	Moldavsko	500 000
1.3	Východná subsaharská Afrika	200 000
1.4	Západný Balkán	400 000
1.5	Východné partnerstvo	300 000
1.6	Afganistan	100 000
1.7	Globálne a rozvojové vzdelávanie	50 000
1.8	Program vysielania dobrovoľníkov a expertov	258 931
1.9	Budovanie kapacít slovenských rozvojových organizácií	50 000
1.10	Spolufinancovanie rozvojových projektov EÚ	80 000
1.11	Program nových podnikateľských partnerstiev	500 000
1.2	**Humanitárna a posthumanitárna pomoc**	
1.2.1	Južný Sudán, Sýria, Irak, Jordánsko, Libanon	1 000 000
2	**FINANČNÉ PRÍSPEVKY**	
2.1	Mikrogranty	550 000
2.2	Finančné príspevky	1 300 000
3	**ZÁKAZKY**	
3.1	Projekty na základe požiadaviek partnerských krajín, vrátane zapájania podnikateľského sektora	350 000
4	**AKTIVITY A CHOD SAMRS**	
4.1	Rozvojoví diplomati (KE, MD)	153 589
4.2	Verejná informovanosť	70 000
4.3	Budovanie kapacít SAMRS a aktérov ODA	10 000
4.4	CETIR	100 000
4.5	Audit projektov	50 000
4.6	Evaluácia projektov a programov SlovakAid	150 000
4.7	Administratívne náklady SAMRS	353 642
	SPOLU	**7 226 162**

2.2 Ministerstvo životného prostredia SR (MŽP SR)

MŽP SR bude prostredníctvom svojich rezortných organizácií a inštitúcií pokračovať v roku 2019 v budovaní inštitucionálnych kapacít partnerských štátov zdieľaním transformačných a reformných skúseností SR najmä v oblasti vodného a odpadového hospodárstva. Pokračovať bude v realizácii projektovej spolupráce Slovenskej agentúry životného prostredia (SAŽP) v rámci grantovej schémy Európskej environmentálnej agentúry formou odovzdávania skúseností v oblasti zdieľaných environmentálnych informačných systémov a prípravy správ o životnom prostredí partnerským inštitúciám štátov Východného partnerstva, konkrétne Arménska, Azerbajdžanu, Bieloruska, Gruzínska a Ukrajiny (projekt ENI-SEIS). V roku 2019 bude Výskumný ústav vodného hospodárstva (VÚVH) a Slovenský hydrometeorologický ústav (SHMÚ) v spolupráci so Slovenskou agentúrou pre medzinárodnú spoluprácu (SAMRS) a izraelskými partnermi participovať na projekte v oblasti vodného hospodárstva a zmeny klímy formou odovzdávania skúseností partnerským inštitúciám z Ukrajiny, Gruzínska a Moldavska. VÚVH bude v roku 2019 pokračovať v realizácii dvoch projektov v oblasti vodného hospodárstva v rámci výzvy SAMRS: „Podpora štátnych inštitúcií a budovanie kapacít pri implementácii požiadaviek smernice o čistení mestských odpadových vôd (91/271/EHS) v Gruzínsku“ a „Technická podpora pri implementácii požiadaviek EÚ legislatívy v oblasti analýz vôd a systému manažmentu kvality pre monitoring“. Ukončené by mali byť dva projekty realizované v rámci výziev SAMRS, konkrétne projekt SAŽP „Budovanie kapacít pre implementáciu Rozšírenej zodpovednosti výrobcov v Moldavskej republike.“ a projekt SHMÚ „Využitie metód diaľkového prieskumu zeme vo vodnom hospodárstve a hodnotení extrémnych hydrometeorologických situácií v Gruzínsku.“ Odovzdávanie skúseností v oblasti fungovania vodného a odpadového hospodárstva SR má MŽP SR naďalej v pláne aj vo vzťahu k Albánsku, Srbsku, Macedónsku a Bielorusku v rámci aktivít CETIR. MŽP SR plánuje využiť skúsenosti Regionálneho centra Bazilejského dohovoru (RCBD), ktoré je organizačnou zložkou SAŽP s projektovou činnosťou vo väčšine krajín oficiálnej rozvojovej pomoci. Konkrétne aktivity budú zamerané na manažment odpadov v súlade s národnými prioritami partnerských štátov a plnenie povinností vyplývajúcich z členstva vo viacstranných environmentálnych dohovoroch zameraných na manažment chemických látok a odpadov. Nadstavenie rámca modelov udržateľnej spotreby a výroby prostredníctvom dobrovoľných prístupov environmentálnej politiky (schéma pre environmentálne manažérstvo a audit EMAS, environmentálne označovanie produktov, zelené verejné obstarávanie) bude predstavovať jednu z možných oblastí spolupráce. SAŽP spolu s ostatnými rezortnými organizáciami má záujem ponúknuť spoluprácu pri budovaní kapacít v oblasti revitalizácie znehodnotených a ochrany ohrozených vodných zdrojov v partnerských štátoch.

V oblasti zmeny klímy je potrebné, aby Slovenská republika prispela na projekty, ktorých cieľom je implementácia Parížskej dohody, najmä záväzku zmluvných strán Parížskej dohody dosiahnuť mobilizáciu spoločných 100 miliárd dolárov ročne do roku 2020 na adaptačné, ako aj mitigačné opatrenia. Po tomto roku sa má táto suma následne každý rok zvyšovať.

MŽP SR má záujem pokračovať v roku 2019 v bilaterálnom projekte zameranom na budovanie kapacít v oblasti zmeny klímy v Keni. Jednalo by sa o druhú fázu už zrealizovaného projektu, ktorý riešil kolektív slovenských expertov pod vedením SHMÚ s partnerskou organizáciou Kenským meteorologickým ústavom: Projekt SAMRS/2010/15/01 – „Podpora budovania odborných kapacít pre aktivity v oblasti zmeny klímy a adaptácií“, v rokoch 2010-2012. V rámci druhej fázy projektu by sa riešil aktuálny stav kapacít a aktualizácia stanovených cieľov v nadväznosti na nové výzvy vyplývajúce z Parížskej dohody.

V oblasti ochrany biodiverzity je potrebné, aby Slovenská republika prispela na projekty, ktorých cieľom je implementácia Dohovoru o biologickej diverzite (CBD) a jeho Aichi biodiverzitných cieľov. V rámci mobilizácie zdrojov je SR povinná do roku 2020 navýšiť

financie dvojnásobne. V súvislosti s ochranou biodiverzity má SR povinnosť implementovať aj ďalšie dohovory týkajúce sa ochrany prírody a biodiverzity (Ramsarský dohovor o mokradiach, Dohovor o migrujúcich druhoch– CMS a ďalšie).

2.3 Ministerstvo vnútra SR (MV SR)

Objem a smerovanie materiálnej humanitárnej pomoci Slovenskej republiky do zahraničia bude aj v roku 2019 závisieť od aktuálnych humanitárnych potrieb vo svete. V prípade vzniku akejkoľvek mimoriadnej udalosti, keď postihnutý štát požiada o pomoc prostredníctvom príslušnej medzinárodnej organizácie, alebo prostredníctvom zastupiteľského úradu SR v postihnutom štáte, bude táto informácia spravidla prijatá Centrálnym monitorovacím a riadiacim strediskom sekcie krízového riadenia MV SR. MV SR po dohode s Ministerstvom zahraničných vecí a európskych záležitostí SR a ďalšími aktérmi humanitárnej pomoci pripravia návrh na poskytnutie pomoci a zabezpečia jej realizáciu.

Tak, ako doteraz bude MV SR naďalej pripravené na poskytovanie materiálnej, záchranárskej, poradenskej a kombinovanej humanitárnej pomoci. Na humanitárnu pomoc prostredníctvom podprogramu 05T03 je v 2019 plánovaných v rozpočte MV SR 100 000 €.

2.3.1 Migračný úrad MV SR (MÚ)

MV SR realizuje rozvojovú a humanitárnu pomoc aj prostredníctvom svojich útvarov. MÚ je útvarom príslušným pre oblasť azylu a medzinárodnej ochrany. Pri napĺňaní svojich úloh postupuje podľa platnej národnej legislatívy, rámcových dokumentov, tiež medzinárodných zmlúv a záväzkov.

V súvislosti s realizáciou projektov je stále otvorená možnosť uskutočnenia projektu v rámci Migration Crisis Responds Mechanism (ide o spoločný projekt krajín V4 zameraný na oblasť efektívnych riešení v oblasti migrácie a azylu). SR má vystupovať ako líder v rámci 3. piliera (externá dimenzia), konkrétne sprostredkovaním kapacít v oblasti zdravotníctva (poskytnutie expertov zo slovenských univerzít na školenie stredného zdravotníckeho personálu v cieľovej krajine). Projekt je zameraný na krajiny Blízkeho východu, mohlo by ísť o Jordánsko alebo Libanon. Samotná realizácia je však podmienená dostupnými finančnými, ale aj personálmi zdrojmi.

V oblasti tzv. „in donor refugee costs“ (osobitná kategória ODA) prebieha príprava na úplnú implementáciu vykazovania pre túto časť v súlade s novými pravidlami ODA. Ide o najväčšiu položku v oblasti finančných prostriedkov poskytovaných MV SR prostredníctvom aktivít a služieb realizovaných MÚ. Avšak vzhľadom na nepredvídateľnú situáciu a dynamický vývoj v oblasti migrácie a azylu, je veľmi ťažké podiel „in donor refugee costs“ na ODA na nasledujúce roky presne stanoviť.

2.4 Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR (MPaRV SR)

MPaRV SR sa bude v roku 2019 podieľať na bilaterálnej rozvojovej spolupráci SR poskytovaním odbornej a technickej podpory krajín strednej a východnej Európy resp. strednej Ázie v oblasti potravinových databáz. Odborný garant úlohy Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum - Výskumný ústav potravinársky (NPPC- VÚP) prostredníctvom prepojenia na európske iniciatívy v oblasti zloženia potravín pracuje na vlastnej štandardizácii Potravinovej banky dát, čo mu umožňuje zároveň sprostredkovať európske odporúčania, ktoré sa naďalej vyvíjajú, cieľovým krajinám pomoci.

NPPC - VÚP bude podporovať budovanie národných kapacít vybraných krajín formou zabezpečenia školenia zameraného na potravinové databázy pre kandidátov z rozvojových

krajín alebo účasti na inom vhodnom kurze, s cieľom iniciovať budovanie národných potravinových databáz v rozvojových krajinách. Informácie z potravinových databáz majú priame využitie pre potreby správnej výživy obyvateľstva.

V roku 2019 má MPaRV SR záujem sa prioritne zamerať na spoluprácu s krajinami ako Macedónsko, Albánsko alebo Bosna a Hercegovina a potenciálne aj na krajiny Strednej Ázie (Kirgizsko, Tadžikistan).

Na tieto aktivity je v rozpočte MPaRV SR vyčlenených 30 323 €.

2.5 Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR (MŠVVaŠ SR)

MŠVVaŠ SR bude v roku 2019 implementovať bilaterálnu rozvojovú spoluprácu prostredníctvom Programu vládnych štipendií tak, ako je zadefinovaný v strednodobej stratégii a je financovaný cez rozpočtový podprogram 05T08. V roku 2019 budú poskytnuté vládne štipendiá pre 48 nových uchádzačov z rozvojových krajín a pre 192 študentov z rozvojových krajín, ktorí už v súčasnosti študujú vo vyšších ročníkoch na verejných vysokých školách v SR. Súčasťou programu sú aj vládne štipendiá pre Slovákov žijúcich v zahraničí, v roku 2019 budú poskytnuté vládne štipendiá pre 70 nových študentov a pre 273 študentov študujúcich vo vyšších ročníkov. V akademickom roku 2016/2017 bolo udelených 30 štipendijných miest pre sýrskych občanov z krajín postihnutých konfliktom, z tohto počtu 17 študenti pokračujú v akademickom roku 2018/2019 v štúdiu na verejných vysokých školách v SR.

Záväzok vlády SR z tzv. Obamovho samitu na poskytnutie zvyšných 520 vládnych štipendií SR do roku 2021 pre študentov z krajín postihnutých konfliktom si bude vyžadovať ďalšie navyšovanie zdrojov. MŠVVaŠ SR bude v roku 2019 naďalej podporovať uplatňovanie globálnych súvislostí a globálnej dimenzie v obsahu vzdelávania školských vzdelávacích programoch základných a stredných škôl tak, aby rozvíjali osvetovú, vzdelávaciu a výchovnú činnosť žiakov s dôrazom na uvedomenie si globálnej previazanosti udalostí, vývoja i problémov na miestnej, regionálnej, národnej a medzinárodnej úrovni. Školy pri uplatňovaní globálneho prístupu vo vyučovaní a začleňovaní globálneho vzdelávania do obsahu rôznych vyučovacích predmetov môžu využívať metodické odporúčania, aktivizujúce metódy, rôzne podporné materiály a inšpirujúce informácie zverejnené na www.statpedu.sk, www.globalnevzdelavanie.sk a www.iuventa.sk. MŠVVaŠ SR školám odporúča na zvyšovanie povedomia žiakov o globálnych témach, o sociálnych, environmentálnych, ekonomických a politických procesoch vo svete aj spoluprácu s neziskovými organizáciami pôsobiacimi v oblasti globálneho vzdelávania.

2.6 Ministerstvo financií SR (MF SR)

V oblasti bilaterálnej rozvojovej spolupráce sa aj v roku 2019 bude MF SR zameriavať predovšetkým na zdieľanie skúseností a znalostí z riadenia verejných financií a podporu podnikateľov pri prenikaní na rozvojové trhy. Tieto aktivity bude realizovať ako bilaterálne projekty alebo v spolupráci so svojimi tradičnými partnermi.

V rámci zdieľania skúseností s riadením verejných financií prioritnými krajinami bilaterálnej rozvojovej spolupráce MF SRv roku 2019 budú:

i. Čierna Hora – spolupráca s MF Čiernej Hory je dlhodobo zameraná na budovanie systému verejného účtovníctva a výkazníctva na úrovni Ministerstva financií, no do konca roku 2020 sa spolupráca bude sústreďovať aj na vzdelávanie účtovníkov verejného sektora. Rozvojové aktivity sa budú dotýkať aj pomoci územným samosprávam pri nastavovaní ich financovania. V roku 2018 MF SR poskytlo finančný príspevok do rozpočtu („rozpočtová

podpora“) MF Čiernej Hory na zlepšenie regulácie hazardných hier. V tejto oblasti bude rozpočtová podpora doplnená aj technickou asistenciou.

ii. Moldavsko – nastavovanie systému programového rozpočtovania a posilňovanie kapacít v oblasti revízie rozpočtu.

iii. Kuba – prenos know-how a skúseností v daňovej a fiškálnej politike v spolupráci s Ministerstvom financií a cien Kuby.

iv. Po ukotvení vzájomnej spolupráce a definovaní konkrétnych oblastí prenosu know-how počas roka 2018 v roku 2019 MF SR podporí vybrané miestne samosprávy v zlepšovaní riadenia a hospodárskeho plánovania.

Tieto aktivity MF SR realizuje buď bilaterálne alebo prostredníctvom spoločného programu s UNDP Verejné financie pre rozvoj: posilňovanie kapacít v oblasti verejných financií v krajinách západného Balkánu a Spoločenstva nezávislých štátov a projektu s Centre of Excellence in Finance Certifikované vzdelávanie účtovníkov verejného sektora v Čiernej hore, 3. generácia.

S cieľom využívania inovatívnych a flexibilnejších metód zdieľania skúseností s riadením verejných financií, spustilo MF SR v spolupráci so Svetovou Bankou e-learningový program zameraný na slovenské skúsenosti s transformáciou riadenia verejných financií. Program je prístupný na e-learningovej platforme Open Learning Campus. V roku 2019 plánuje MF SR nadviazať na úspešný kurz prípravou ďalšieho, pravdepodobne v daňovej oblasti.

Na západnom Balkáne a v krajinách Východného partnerstva EÚ bude v roku 2019 MF SR pokračovať spolupráci s UNDP na programe Transformatívne vládnutie a financovanie. Program sa zameriava na podporu inovácií v oblasti využívania otvorených dát a nových technológií pre zvyšovanie efektívnosti verejných inštitúcií a pilotovanie alternatívnych finančných nástrojov pre mobilizáciu prostriedkov na rozvoj.

V oblasti zapájania podnikateľského sektora do rozvojovej spolupráce sa MF SR sústredí na tradičné teritóriá, najmä krajiny západného Balkánu a Strednej Ázie, ale tiež na niektoré (post)socialistické štáty (napr. Kuba, Vietnam). Na zvýšenie participácie slovenských podnikateľov v rozvojových projektoch a tendroch MF SR bude v roku 2019 využívať tri základné nástroje:

(i) program Rozvojmajstri – od roku 2017 prebieha druhá fáza programu, ktorý patrí do siete Private Sector Liasion Officer (PSLO) a poskytuje priamu podporu, predovšetkým menším a stredným podnikateľom, ktorí majú záujem a potenciál na zapojenie sa do tendrov medzinárodných finančných inštitúcií, prípadne medzinárodných organizácií. Program je realizovaný v spolupráci s UNDP,

(ii) nástroj na prípravu projektov a mobilizáciu zdrojov v rámci UNDP – cieľom je, na základe dopytu regionálnych centier UNDP a expertízy slovenských podnikateľov, identifikovať medzinárodné tendre s najvyššou pravdepodobnosťou úspechu a vytvoriť predpoklady na vstup slovenskej expertízy už do prípravnej fázy (štúdie uskutočniteľnosti). Táto iniciatíva sa realizuje v spolupráci s UNDP a je zastrešená pracovníkom MF SR vyslaným do UNDP. V roku 2018 bolo identifikovaných a podporených 6 takýchto príležitostí. V roku 2019 plánuje MF SR v tejto aktivite pokračovať.

(iii) vytváranie špecializovaných fondov a programov – teritoriálne zameranie rozvojových projektov MF SR realizuje aj prostredníctvom spolupráce s medzinárodnými finančnými inštitúciami, kde priamo MF SR určuje prijímateľov podpory (teritoriálne zameranie) ako aj obsahové zameranie podpory. Hlavnými partnermi MF SR sú predovšetkým UNDP, Rozvojová banka Rady Európy (RB RE), Európska investičná banka (EIB), Európska banka pre obnovu a rozvoj (EBOR), Medzinárodná investičná banka (MIB) a skupina Svetovej banky.

V spolupráci s RB RE bude MF SR pokračovať v implementácií fondu na podporu inkluzívneho rastu v členských krajinách RB RE s primárnym zameraním na krajiny, ktoré sú oprávnené prijímať oficiálnu rozvojovú spoluprácu. Fond je zameraný na financovanie aktivít v oblasti riešenia hospodárskej a sociálnej transformácie, udržateľného rozvoja a environmentálnej udržateľnosti v oprávnených krajinách. Iniciatívy v rámci spolupráce s RB RE prispejú k významnému zviditeľneniu SR ako členskej krajiny a ako donora nielen v rámci banky, ale aj v rámci Rady Európy. Exkluzivita banky spočíva v jej sociálnom mandáte ako aj vo financovaní projektov, ktoré riešia naliehavé situácie ako napríklad migračnú a utečeneckú krízu. S Medzinárodnou finančnou korporáciou (IFC) bude pokračovať implementácia a propagácia programu potravinovej bezpečnosti vo Vietname a programu energetickej efektívnosti na západnom Balkáne a v regióne ECA (Európy a Strednej Ázie napr. Bielorusko, Gruzínsko). Okrem toho sa Slovensko v spolupráci s IFC sa zapojilo s ostatnými krajinami V4 do projektu mapovania slovenských spoločnosti, ktoré už operujú a/alebo zvažujú investovať v emerging markets so špeciálnym zameraním na energetiku, dopravu, zdravotnícke zariadenia, vodné hospodárstvo a potravinársky sektor. Výsledkom mapovania je zoznam slovenských spoločností, sektorov a teritórií, o ktoré majú záujem. IFC určilo investičného manažéra, ktorý bude pomáhať slovenským subjektom realizovať svoje rastové stratégie na rozvojových trhoch.

V roku 2019 bude MF SR pokračovať v implementácii trustového fondu pre Iniciatívu EIB na posilnenie odolnosti v južnom susedstve a krajinách západného Balkánu v súvislosti s utečeneckou a migračnou krízou. Iniciatíva je zameraná na rýchlu mobilizáciu dodatočného financovania na podporu hospodárskeho rastu, stability a dosiahnutia cieľov udržateľného rozvoja (SDGs) v susedstve Európskej únie.

V spolupráci s MIB bude pokračovať implementácia fondu technickej asistencie vytvoreného na prípravu projektov pre slovenské spoločnosti na Kube, vo Vietname a v Mongolsku. Tento fond pôsobí v synergii s vyššie uvedeným programom potravinovej bezpečnosti vo Vietname.

Na spoluprácu s medzinárodnými finančnými inštitúciami a organizáciami je na rok 2019 vyčlenených 4 mil. EUR.

MF SR bude v roku 2019 podporovať realizáciu schémy zvýhodnených exportných úverov, ktorej cieľom je zvýšenie angažovanosti slovenského súkromného sektora na rozvojových trhoch. V záujme zlepšenia jej realizovateľnosti, ako aj s cieľom rozšíriť možnosti zapájania EXIMBANKY SR do financovania objemovo väčších projektov v rozvojových krajinách s využitím zdrojov EÚ, plánuje MF SR novelizáciu zákona č. Zákon č. 80/1997 Z. z. o Exportno-importnej banke Slovenskej republiky.

2.7 Indikatívne výdavky na bilaterálnu oficiálnu rozvojovú pomoc v rokoch 2019 – 2021 (vybrané rezorty)

Kód programu/ podprogramu			2019	2020	2021
05T	**05T0A**	Oficiálna rozvojová pomoc MZVEZ SR/SAMRS	7 226 162	7 326 162	7 326 162
	05T03	Oficiálna rozvojová pomoc MV SR	100 000	100 000	100 000
	05T04	Oficiálna rozvojová pomoc MPRV SR	30 323	30 323	30 323
	05T08	Oficiálna rozvojová pomoc MŠVVaŠ SR	1 883 167	1 883 167	1 883 167
	05T09	Oficiálna rozvojová pomoc MF SR	55 900	60 200	64 500
	05T0B	Oficiálna rozvojová pomoc MO SR	10 000	10 000	10 000
0D6		Účasť SR na medzinárodných misiách EÚ (MV SR)	1 094 000	1 131 000	1 131 000
		Pomoc utečencom cez Migračný úrad (MV SR)	600 000	600 000	600 000
	07601	Oficiálna rozvojová pomoc MŽP SR	100 000	200 000	200 000
0AU	**0AU06**	Vysielanie civilných expertov do aktivít krízového manažmentu mimo územia SR (MO SR)	307 376	307 376	307 376
VPS		Zverenecké fondy a spoločné programy SR a EBOR, UNDP, RB RE, skupiny Svetovej banky a iných medzinár. organizácií a spolupráca s EXIMBANKOU SR	4 000 000	4 200 000	4 500 000